

**BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLET ÖNKORMÁNYZATÁNAK
ALPOLGÁRMESTERE**

Tárgy: Szociális Szolgáltatástervezési
Konceptió felülvizsgálata

Tisztelt Képviselő-testület!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szoc. tv.) 92. § (3) bekezdése szerint a legalább 2000 lakosú települési önkormányzat, illetve a megyei önkormányzat a településen, illetve a megyében, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében **szolgáltatástervezési koncepciót készít**, amennyiben legalább két ellátási forma megszervezéséről gondoskodik. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat **kétévente felülvizsgálja**, és aktualizálja.

A koncepció elkészítésének határideje 2004. december 31-e volt. Az Önkormányzat most a második felülvizsgálati kötelezettségnek tesz eleget azzal, hogy 2008. december 31-éig a Képviselő-testület elé tárja azt.

A szolgáltatástervezési koncepció tartalmazza különösen:

a Szoc. tv. 92 §. (4) bekezdése szerint

- a) a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,*
- b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, ütemtervet készít a szolgáltatások biztosításáról,*
- c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait*
- d) továbbá az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.*

A Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat koncepciója fentiekben felül tartalmazza:

- a) a fenntartott intézményrendszer struktúráját, szerkezetét, legfontosabb jellemzőit,*
- b) a szakosított ellátások iránti igények alakulását, a várakozók számát, korösszetételét, legfontosabb szociális jellemzőit,*
- c) az intézményrendszer korszerűsítésének irányait,*
- d) a kapcsolódó szakmapolitikák helyi rendszerét, sajátosságait.*

A Szoc. tv. szerint a koncepciót annak elfogadását megelőzően az önkormányzat véleményezteti az intézményvezetőkkel, a kisebbségi önkormányzatokkal, továbbá a Szociálpolitikai Tanács területi szervével. Valamint bemutatja a koncepciót a Szociálpolitikai Kerekasztalnak, aki a továbbiakban az abban meghatározott feladatok megvalósulását, teljesítését figyelemmel kíséri. E mellett mivel a koncepciónak illeszkednie kell a Fővárosi Koncepcióhoz, azt bemutatja Budapest Főváros Képviselő-testületének.

Az Önkormányzat a kialakított véleményeket lehetőség szerint figyelembe veszi.

A fent leírt egyeztetési folyamatot az Önkormányzat lefolytatta, valamint ezt kibővítve a munkaváltozatot az Egészségügyi és Szociális Bizottságnak is bemutatta, aki határozatában további vitára alkalmasnak találta a Koncepció felülvizsgálatát, kiegészítési, módosítási javaslatot nem tett.

Az intézmények kisebb módosítási javaslatokat tettek, melyek pontosító jellegűek a saját tevékenységükre vonatkozóan. Ezek természetesen beépítésre kerültek.

A Szociálpolitikai Kerekasztal nem fogalmazott meg változtatási javaslatot, hanem arról döntött a 2008. október 8-án megtartott ülésén, hogy elfogadásra javasolja a Konceptió felülvizsgálatát a Képviselő-testületnek.

A Kisebbségi Önkormányzatok és a Szociálpolitikai Tanács nem reagált írásban a megkeresésre.

A Fővárosi Önkormányzat nem küldte meg véleményét az anyag leadási határidejéig. Amennyiben ez a későbbiekben megérkezik, az előterjesztéshez csatoljuk, vagy kiosztjuk a Képviselő-testületi ülésen.

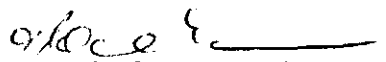
Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést tárgyalja meg, és hozza meg döntését!

HATÁROZATI JAVASLAT: Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete – az előterjesztés mellékletét képező – Budapest Főváros XVI. kerület Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójának felülvizsgálatát elfogadja.

Határidő: 2008. december 17.

Felelős: dr. Csomor Ervin alpolgármester
(elfogadása egyszerű szótöbbséget igényel)

Budapest, 2008. december 1.

dr. Csomor Ervin
alpolgármester

Láttam:

Ancsin László
Jegyző

Melléklet:

1. sz. melléklet: Budapest Főváros XVI. kerület Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiójának Felülvizsgálata

Az előterjesztést az Egészségügyi és Szociális Bizottság tárgyalja!

BUDAPEST XVI. KERÜLET
SZOCIÁLIS
SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI
KONCEPCIÓ FELÜLVIZSGÁLATA

BUDAPEST
2008.

BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLET
ÖNKORMÁNYZATA

A SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓRÓL RÖVIDEN

A koncepció arra hivatott, hogy kijelölje azokat az irányokat, amelyek alapján a szolgáltatási stratégiák, operatív programok, fejlesztési projektek megfogalmazódnak. Meghatározza azt a fő szakmai, gazdasági irányt, melyhez kapcsolódnia kell a programoknak, feladata, hogy jelöljön ki felfogásmódot, nézőpontokat, elgondolásokat, a teljes rendszert nézve, annak fontosabb színtereit meghatározva.

A koncepció meghatározza azokat az értékeket, amelyek mentén a kerületi szociálpolitika érvényesül, melyeknek meg kell valósulniuk a szociális szolgáltatások során.

Meghatároz célokat, amelyek a szolgáltatások biztosítására, a fejlesztésekre irányul, illetve amilyen irány felé vinni szeretné az Önkormányzat az ellátás rendszerét. Megfogalmazódnak azok az elképzelések, amelyek meghatározzák, hogy az új típusú intézmények biztosítása érdekében milyen lépéseket tesz az önkormányzat, mivel tudja elősegíteni azok biztosítását.

Feladata, hogy láthatóvá tegye a kerület szociális rendszerének hiányosságait, ez alapján kijelölje a fejlesztés irányát, ütemét, valamint hogy adatokkal alátámasztva elősegítse a döntéseket, és előre vetítse a tendenciák jövőben várható alakulását.

Kijelöli azokat a célterületeket, célcsoportokat, amelyek a településen fokozott figyelembe kell, hogy részesüljenek, amelyek helyzetüknél fogva prioritást élveznek.

Felméri a kerület ellátórendszerének helyzetét, valamint rámutat azokra a pontokra, ahol együttműködés lehetséges, szükséges más települési önkormányzatokkal, civil szervezetekkel, egyházakkal, és egyéb, nem önkormányzati intézményfenntartókkal. A többi település (fővárosi kerületek, illetve a XVI. kerülethez közeli kisebb települések) koncepciójának ismeretében az együttműködési lehetőségek feltárása kezdődhetett meg.

A Képviselő-testület a fentiek alapján elkészített koncepciót 2004-ben elfogadta. Azóta számos ellátás jött létre, fejlődött és alakult át. A változások, illetve az azóta született igények, a megvalósított és még megvalósításra váró tervek, valamint az új elképzelések sorra vételére szolgált a koncepció 2006. évi felülvizsgálata csakúgy, mint a 2008. évi.

Legfontosabb tartalmi elemeit törvény határozza meg, mely a továbbiakban kerül részletezésre.

*A legalább 2000 lakosú települési önkormányzat, illetve a megyei önkormányzat a településen, illetve a megyében, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében **szolgáltatástervezési koncepciót készít**, amennyiben legalább két ellátási forma megszervezéséről gondoskodik. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat **kétévente felülvizsgálja**, és aktualizálja (A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szoc. tv.) 92. § (3) bekezdése szerint.)*

A Budapest XVI. kerületi szociális szolgáltatástervezési koncepció célja a XVI. kerületben élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása és a biztosított ellátási formák megszervezésének módja. Tartalmát a Budapest XVI. kerület Önkormányzatának Képviselő-testülete fogadja el és kétévente felülvizsgálja, aktualizálja.

A szolgáltatástervezési koncepció tartalmazza különösen:

–a Szoc. tv. 92. § (4) bekezdése szerint

a) a lakosság szám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,

- b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, ütemtervet készít a szolgáltatások biztosításáról,
- c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait
- d) továbbá az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

A Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat koncepciója tartalmazza még:

- a) a fenntartott intézményrendszer struktúráját, szerkezetét, legfontosabb jellemzőit,
- b) a szakosított ellátások iránti igények alakulását, a várakozók számát, korösszetételét, legfontosabb szociális jellemzőit,
- c) az intézményrendszer korszerűsítésének irányait,
- d) a kapcsolódó szakmapolitikák helyi rendszerét, sajátosságait.

A szolgáltatástervezési koncepciót a helyi önkormányzat az **elfogadást megelőzően véleményezteteti** az intézményvezetőkkel, a kisebbségi önkormányzatokkal, továbbá a Szociálpolitikai Tanács területi szervével. A koncepció végleges változatának elfogadása során a kialakított véleményeket az önkormányzat lehetőség szerint figyelembe veszi – a Szoc. tv. 92. § (7) bekezdése szerint.

Továbbá bemutatja a koncepciót a Szociálpolitikai Kerekasztalnak, aki a továbbiakban az abban meghatározott feladatok megvalósulását, teljesítését figyelemmel kíséri – a Szoc. tv. 58/B. § (2) bekezdése szerint.

A szociális szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata

A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat, kétévente felülvizsgálja és aktualizálja. (Szoc. tv. 92. § (3) bekezdés.)

A koncepció felülvizsgálata a koncepcióhoz képest inkább csak a kerület sajátosságaira, azok alakulására koncentrál. **Tartalmazza** különösen:

- a) a koncepció tartalmi elemeiben bekövetkezett változásokat,
- b) az ellátórendszer változását,
- c) a koncepcióban vállalt feladatok teljesülését, illetve az újabb terveket.

A koncepció sok olyan adatra épült, melyek népszámlálási adatok. Ezek értelemszerűen nem szerepelnek a koncepció felülvizsgálatában, hisz ezekhez hozzátenni nem tudunk, ilyen típusú frissebb és pontos adatok nem állnak rendelkezésre.

A koncepcióhoz, és a 2006. évi felülvizsgálathoz képest nagyobb teret kapnak a szociális ellátórendszerhez kapcsolódó, más alrendszerek, mint a gyermekvédelem, lakáspolitikai, foglalkoztatáspolitikai, egészségügy; mivel ezek a rendszerek szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Mindezek közül kiemelt szerep jut a gyermekvédelemnek, hiszen a szociális és a gyermekvédelmi terület több helyen is szorosan összekapcsolódik a kerületben: egy intézmény látja el a családsegítést és a gyermekjóléti szolgáltatást, valamint a Polgármesteri Hivatalon belül egy iroda látja el a Szoc. tv., és a Gyermekvédelemről és a Gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény (továbbiakban: Gyvt.) által előírt feladatokat.

Más kerületekkel, vagy fővárosi adatokkal való összehasonlításra használható a <http://www.budapest.hu/Engine.aspx?page=BpKezikonyv> oldalon található Budapest Kézikönyv, illetve a <http://www.modszertan2001.hu/> oldalon Budapest, illetve a budapesti kerületek szociális szolgáltatástervezési koncepciói, és azok felülvizsgálatai.

A BUDAPEST XVI. KERÜLETI SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ SZERKEZETE

I. A BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ	
KONCEPCIONÁLIS ALAPJAI	4
1.1. Helyi településpolitikai, társadalompolitikai célok	4
1.2. Alapelvek	4
1.3. A helyi szociálpolitika célcsoportjai, a szociális kirekesztettség enyhítése	6
1.4. A megoldandó szociálpolitikai szakmai feladatok	8
II. STATISZTIKAI ADATOK	13
2.1. A lakosság demográfiai összetételének változásai	13
2.2. A lakosság életminőségét befolyásoló feltételek változásai	16
2.3. A szociális szolgáltatás, ellátás alakulásának mutatói	23
2.4. A XVI. kerületi lakáshelyzet	32
2.5. A tartós bentlakást nyújtó szociális szolgáltatások iránti igények alakulása	34
III. A SZOCIÁLIS ELLÁTÁSI KÖTELEZETTSÉG ÁLTALÁNOS TARTALMA	37
IV. AZ EGYES SZOCIÁLIS ELLÁTÁSI FORMÁK, SZOLGÁLTATÁSOK HELYZETE, TERVEZETT FELADATOK, TENNIVALÓK, CÉLOK	41
4.1. Szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások	41
4.2. Természetben nyújtott szociális ellátások	63
4.3. Szociális szolgáltatások – szociális alapszolgáltatások	77
4.4. Szociális szolgáltatások – szakosított ellátási formák	95
4.5. Egyéb, önként vállalt szociális szolgáltatás	97
4.6. Hiányos vagy hiányzó ellátások, ellátási formák – végrehajtás, teendők, tervek	99
V. EGYES CSOPORTOK SAJÁTOS PROBLÉMÁIHOZ KAPCSOLÓDÓ SPECIÁLIS ELLÁTÁSI FORMÁK, ILYEN ELLÁTÁSOK KIALAKÍTÁSÁNAK SZÜKSÉGESSÉGE	100
VI. A NEM ÖNKORMÁNYZATI SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK HELYE ÉS SZEREPE AZ ELLÁTÁSBAN, EGYÜTTMŰKÖDÉSI LEHETŐSÉGEK	102
6.1. Ellátási kötelezettség teljesítése szerződések megkötésével	102
6.2. A különböző ellátó szervezetek együttműködésének módjai, keretei	102
VII. A SZOLGÁLTATÁSOK KORSZERŰSÍTÉSÉNEK IRÁNYAI	104
7.1. Teendők a szolgáltatások szakmai színvonalának emelése érdekében	104
7.2. A szociális ellátások fenntartása-működtetése finanszírozási kérdései	104
7.3. A szociális ellátások, intézmények karbantartási-felújítási-beruházási feladatai	107
7.4. A jogszabályban előírt szakmai minimumfeltételek megteremtése	107
VIII. A SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE, BŐVÍTÉSE ÉRDEKÉBEN VÉGZENDŐ VÁLLALT FELADATOK, TERVEK ÖSZEFoglalása, azok megvalósulása	109
8.1. Folyamatosan végzendő feladatok	109
8.2. 2004-2006-ra, 2006-2008-ra tervezett elvégzendő feladatok és megvalósításuk, valamint a 2008-2010 közötti időszakra tervezett feladatok	110
8.3. Közép, illetve hosszútávon elvégzendő feladatok	111
IX. KAPCSOLÓDÓ GYERMEKVÉDELMI, FOGLALKOZTATÁS-, LAKÁSPOLITIKAI, ÉS EGÉSZSÉGÜGYI ALRENDSZEREK	113
X. MELLÉKLET	137
XI. A SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCI FELÜLVIZSGÁLATÁRA VONATKOZÓ KÉPVISELŐ- TESTÜLETI HATÁROZAT	138

I. A BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ KONCEPCIONÁLIS ALAPJAI

1.1. Helyi településpolitikai, társadalompolitikai célok

Budapest Főváros XVI. kerület Önkormányzatának Képviselő-testülete egyetért a Budapesti Szociális Chartában megfogalmazottakkal, azok alapelveivel, mint irányelvekkel. Irányelvnek tekinti, hogy

- Budapest szociális problémái közösen megoldandó problémákat jelentenek a főváros 24 önkormányzata számára.
- A szociálpolitika közös érdekei mellett szem előtt kell tartani a résztvevők politikai, szakmai, intézményi és hatásköri szuverenitását.
- Fontos a Főváros önkormányzatai szociálpolitikájának összehangolása, egy garantált, egységességre törekvő feltételrendszer kialakítása, a munkamegosztás szervezettsége.
- A társadalmi kirekesztettség és marginalizálódás enyhítése, a társadalmi integráció elősegítése érdekében kiemelt feladat a legelesettebbek, legszegényebbek támogatása.

A XVI. kerület egy egységként tekint a település lakosainak támogatására, az intézményrendszer szolgáltatásaira, melyek kiegészítik egymást. Így fokozott hangsúlyt fektet az ágazatközi egyeztetésekre, összhangra, együttműködésre. Ez alapján a szociális koncepció kialakításának fontos eleme az egészségügy, gyermekvédelem, lakáspolitikai, foglalkoztatás, kisebbségpolitika jelenlegi helyzete, kapcsolódási pontjai a szociális ellátás rendszeréhez. E témákat elsősorban a 9. fejezet részletezi.

A Koncepció 2004. évi elfogadása óta ezen alapelvek továbbra is érvényesek, a szociálpolitikai döntések alapjául szolgálnak.

1.2. Alapelvek

A koncepció felülvizsgálatának alkalmával fontos az alapelvek megerősítése, kiegészítése a tapasztalatok alapján.

A Képviselő-testület a társadalompolitikai célok elérése érdekében alapelveket fogalmaz meg, az alábbiak szerint:

- A településről való elvándorlás megelőzése.
- A kerület egységességének megőrzése.
- A kohéziót segítő szerveződések támogatása.
- Az általános alapelvekre építve a szociálpolitikai célkitűzések megvalósításában további elvek fogalmazódnak meg:
  - Jog az emberhez méltó életre.
  - A szociális biztonsághoz való jog.
  - A rászoruló joga az ellátáshoz való hozzájutás, vallási, felekezeti, etnikai, nemi, fizikai és mentális helyzete alapján való megkülönböztetettség nélkül.
  - Az ellátások igénybevételekor a mindennemű állampolgári jogok szem előtt tartása.
  - Az életfeltételek, életkörülmények javítása érdekében tett segítségnyújtás folyamatában az egyén autonómiájának, képességeinek hangsúlyozása, támogatása.
  - A segítségnyújtás során a támogatott egyének aktív részvétele.

- Az ellátások megszervezésekor a hatékonyság és a hatásosság lehető legmagasabb foka, mely elősegíti az egyenlőtlenségek csökkentését, és az ellátáshoz való hozzáférhetőség növelését.
- A szociálpolitikai célkitűzések megvalósítási folyamatában tekintettel a források felhasználásának összehangoltsága.
- Kliensközeli ellátórendszer.

Az alapelveket alátámasztó értékek:

- Biztonság: a rászorulóknak hozzá kell jutniuk az őket megillető ellátásokhoz, valamint hogy a váratlan élethelyzetekben, krízishelyzetben a családok, egyének életszínvonala ne süllyedjen túlságosan nagyot. Mindezt a lehető legnagyobb hatékonyság és hatásosság elérése mellett.
- Egyénközpontúság: Az ellátás központjában az egyén, illetve a család áll, a jogszabályi keretek között személyre szabottan.
- Egyenlőség: a szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosításában, az ezek által megteremtett lehetőségekben.
- Szabadság: az ellátási forma és a segítő szakember személyének megválasztásában, az adott intézmény lehetőségeihez mérten, működési elveihez igazodva.
- Innovativitás.
- Minőségi ellátás: törekedni a minél színvonalasabb ellátás létrehozására.

1.2.1. Intézmények, ellátások fejlesztése

Alapvető cél, hogy az adott év szociális ellátásának szintje érje el az előző évi ellátások színvonalát, illetve annak inflációs mértékkel növelt értékét, de lehetőség szerint emelkedjen magasabb szintre. Ezt az elmúlt két év során sikerült megvalósítani.

Az intézményi ellátások területén cél az ellátási formák egy szintre hozása, a számottevő színvonalbeli különbségek kiküszöbölése (pl. hogy a Területi Szociális Szolgálat nappali ellátása minden idős számára ugyanolyan körülményeket teremtsen). Fokozatosan ki kell egészíteni a szolgáltatási formákat, az igények, illetve a jogszabályi kötelezettségek megjelenésével, valamint e mellett törekedni kell a még hiányzó ellátási formák megvalósítására, kialakítására. E területen 2007 - 2008-ban inkább a valódi igényekre való reagálás volt a jellemző, ez adja meg a fejlesztések irányát. Részletesebben: 8. fejezet.

Az intézményrendszer hatékonyságának növelése érdekében az intézmények, szolgáltatások közötti együttműködés, a kompetenciahatárok megtartása folyamatos feladata a szolgáltatások biztosításában résztvevőknek.

A fenntartó és az intézmények közötti aktív kapcsolat megtartása, erősítése, mélyítése szükséges az átlátható, ellenőrizhető rendszer fenntartásához, valamint a szakmai tevékenység eredményes támogatásához. Ez eredményesen zajlik.

1.2.2. Az önkormányzat által biztosított szociális igazgatási feltételek

Az Önkormányzatokra több olyan teher is hárul, melyet önerőből megvalósítani nem tudnak, vagy melyekre a településen nem mutatkozik akkora igény, hogy azt fenntartani célszerű és gazdaságos lenne. E mellett Fővárosi sajátosság, hogy a kerületek eltérő helyzete

miatt Budapest lakosai többféle ellátási rendszer útján kapnak segítséget, mely az egyenlőség elvét esetenként kizárja a különböző kerületben élők számára.

Célszerű e feltételek és körülmények mellett törekedni a más önkormányzatokkal való együttműködések, társulások kialakítására. A civil szervezetekkel, egyházakkal való együttműködés során az Önkormányzat koordinatív szerepe kerül előtérbe, azok függetlenségének tiszteletben tartásával.

Törekedni kell arra, hogy a fenti célok megvalósítása az igényekhez igazodjon, és ezáltal csökkenjen azok száma, akik nem, vagy csak részben jutnak hozzá azokhoz az ellátási formákhoz, amelyekre szükségük lenne.

1.3. A helyi szociálpolitika célcsoportjai, a szociális kirekesztettség enyhítése

A szociálpolitika célcsoportjainak meghatározásakor fontosnak tartjuk, hogy a szociálpolitika ne legyen egyenlő a szegénypolitika fogalmával, így ne csak az anyagi szempontból leghátrányosabb csoportok, társadalmi rétegek támogatottsága valósuljon meg. Ez által megelőzhetővé válik az alsó-középosztálybéli csoportok leszakadása, elszegényedése. Természetesen a szegénység elleni küzdelem alapvető feladat, hiszen a szegénység egyéb problémákat is maga után von, mint például családi krízisek, egészségi problémák, mentális zavarok, az oktatáshoz való hozzájutás megnehezédése.

1.3.1. A kerületi szociálpolitika célcsoportjai:

- A jövedelem nélkül élők, illetve azok, akiknek nincs lehetőségük jövedelemforrás létesítésére (pl. a feltételek meglétének hiányában társadalombiztosítási ellátásra nem jogosult idősök, betegek)
- Gyermekeket egyedül nevelők, akik egy jövedelemből, vagy szociálpolitikai ellátásokból tartják fenn családjukat.
- Nagycsaládosok, ahol az egy főre jutó jövedelem alacsony, a szülők kereső tevékenysége esetén is.
- Idős korúak, kiemelve az egyedülállók, akik a kerület sajátosságai alapján általában családi házat tartanak fenn alacsony nyugdíjukból, és egyéb (egészségügyi) hátrányokkal is küzdenek.
- Az aktív korú tartós munkanélküliek, akik külső támogatás, segítség nélkül nem, vagy csak nagyon nehezen lesznek újra a munkaerőpiac tagjai.
- A deviáns viselkedésformát mutatók és családtagjaik.
- A szociális helyzetük, életvezetési problémáik miatt adósságot felhalmozó családok.
- A fogyatékkal élők, tartós betegségben szenvedők, akik speciális élethelyzetük miatt speciális ellátásokat igényelnek, és az őket segítő hozzátartozóik.
- Hajléktalanok.

1.3.2. A szociális források és feladatok mértékének, egymáshoz való arányának alakulása

A társadalmi igények növekedésének gyors üteme a szociális ellátások területein is újabb igényeket vet fel, és újabb kapcsolódási pontokat teremt más ágazatokkal, illetve ágazaton belül egyaránt.

Mindemellett a különböző ellátotti csoportok számának növekedése a mennyiségi igények megnövekedését is eredményezi:

A magyar társadalom jellemzője az előregedés, így az idősgondozás lehetséges ellátottjainak száma a kerületben is várhatóan egyre növekszik, így nemcsak a jelenlegi ellátások kapacitásnövekedése szükséges, hanem újabb ellátási formák bevezetése is valamint a jelenleg elérhetők igazítása a valódi igényekhez. Ez utóbbira, valamint a kapacitásnövelésre az elmúlt két évben nagy figyelmet fordított az önkormányzat.

A kerületben jelentős beépítetlen terület vált lakott területté. Ez eredményezheti a lakosság összetételének változását, rövidebb távon a jobb anyagi helyzetben lévő, és nem a fiatal korosztályhoz tartozó réteg beáramlását, ami alátámasztja például az idősök átmeneti elhelyezésének szükségességét; hosszabb távon a kisgyermekes családok beáramlása várható, ami előrevetíti a gyermekek nappali ellátásának, illetve a gyermek- és ifjúságvédelemnek a megnövekvő feladatait. Ezek a tendenciák már jelentkeznek, elsősorban a gyermekek nappali ellátásában okozva nehézségeket. 2004 óta a bölcsődei ellátás 40 fős bővítése valósult meg, valamint az iskolai férőhelyszám is látványosan emelkedett. Ez azonban csak enyhítette a problémát. A jövőben tervezett újabb bölcsődei, illetve óvodai férőhelyek létesítése.

A lakásépítések az egészségügy területén is fejlesztést eredményezhetnek: 1200 fő felnőtt lakos felett új háziorvosi körzet, 600-800 gyermekszám között pedig új gyermek-háziorvosi körzet kialakítása szükséges. Ezt a változást folyamatosan figyelemmel kíséri a XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat, valamint az Önkormányzat egészségügyi referense annak érdekében, hogy szükség esetén mihamarabb javaslat készülhessen a bővítésre.

A hajléktalanok, fogyatékos személyek ellátásának fejlesztése hiányában a szegénység, munkanélküliség aránya növekedhet. A hajléktalanok ellátása esetében a tapasztalatok azt mutatják, hogy a jelenlegi megoldás kezeli a problémát; fogyatékosok ellátásánál azonban lenne igény fejlesztésre.

Mindez arra enged következtetni, hogy a források megosztásának folyamatosan alkalmazkodniuk kell a különböző ellátások kapcsán felmerülő igényekhez. Ez esetleg új rész-szolgáltatások bevezetését eredményezheti, mely a források átcsoportosítását teheti szükségessé. Mindebben alapvető szempont az ellátórendszer egy egységben való kezelése, melyben az egy területen keletkezett megtakarítások a szférán belül maradvá továbbra is szociálpolitikai célt szolgálnak. E mellett fontos feladat újabb források megtalálása, használata, hisz a normatív támogatások relatív értékének csökkenése figyelhető meg, tehát a már működő ellátási formák finanszírozása is nehezített, új szolgáltatások bevezetése újabb lehetőségek felkutatását előfeltételezi. A 2008. év során lefolytatott intézményátstrukturizációk ugyan nem a finanszírozási kérdéseket célozták meg, de mindenképpen a rendszer egy egységként való kezeléséből indultak ki.

1.3.3. Finanszírozás, a nem-állami és a közintézmények a XVI. kerület szociálpolitikájában

A piacon egyre több szereplő jelenik meg a szociális szolgáltatások ellátása terén, ez által az önkormányzatok felé a kínálat bővül, hogy milyen úton valósíthatják meg ellátási kötelezettségüket. Ez versenyhelyzetet teremt, elősegítve a szolgáltatások színvonalának emelkedését. Továbbá az igénybevevők számára választási lehetőség ad.

A XVI. kerület Önkormányzata szívesen fogadja az olyan nem állami, civil, egyházi kezdeményezéseket, amelyek a kerület ellátórendszerét kiegészítik, színesítik, teljesebbé teszik.

Az Önkormányzat célja olyan együttműködések kialakítása, melyek a még le nem fedett ellátási területeket célozzák meg.

A szerződések megkötésekor elv a lakosok igényeinek, ellátásának kihangsúlyozása, előtérbe helyezése. Az ellátást biztosító fenntartók támogatásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy a támogatás mértéke arányban legyen a kerületi lakosoknak nyújtott segítséggel, illetve a többi – Önkormányzat által fenntartott – intézmény finansziális lehetőségeivel.

A koncepció elkészítése óta több ellátási forma is ily módon valósult meg (8. fejezet), és vált elérhetővé a kerület lakosai számára.

1.4. A megoldandó szociálpolitikai szakmai feladatok

A hatékony fejlesztés szempontjából szükséges a megoldásra váró feladatok, célok ismételt áttekintése, rendszerezése.

1.4.1. A szociálpolitika intézményeinek és eljárásainak fejlesztése

a) Az egyes ellátási formák konkrét szakmai tartalmainak meghatározása

A racionális gazdálkodás alapja, hogy átlátható legyen az ellátások tartalma, minősége, mennyisége, hogy ezekhez alkalmazkodhasson a hosszú távú célkitűzés, azon belül az éves költségvetés.

A kormányzat felé azt az igényt kell közvetíteni, hogy az önkormányzatok finanszírozásának egyértelművé kell válnia, a finanszírozás elvének a feladatfinanszírozás felé kell elmozdulnia, a szociális ellátások terén is. Ezt szakmai összefogás is erősíti, előtérbe helyezi. Elmozdulás látható ebbe az irányba egyes ellátási formák esetében, de a teljes szférában még nem valósult meg.

Ehhez szükséges a pontos feladat-meghatározás, és ez alapján a teljesítmény ellenőrizhetőségnek kialakítása.

b) Súlypontok a hagyományos szociálpolitikai ellátások között

Folyamatosan szükséges annak áttekintése, hogy a hagyományos, megszokott ellátási formák közül melyek azok, amik jelen formájukban, minőségükben, mennyiségükben megfelelnek a lakossági igényeknek, szükségleteknek, valamint hogy melyek azok, amelyek a megszokottól kissé eltérő módszerek, szemlélet alkalmazásával, vagy a rendszer új dimenziókba helyezésével átalakíthatók, fejlesztethetők.

E témakörben kiemelten fontos az egészségügy és a szociális ellátások határterületeinek rendezése, mely elsősorban a fogyatékos-, a kisgyermek-, és az idősellátás területén jelentkezik.

Ez megvalósult a koncepció megalkotása óta, és hozott is eredményeket, de a folyamat nem véges.

A hangsúlyeltolódás jellemzi az elfogadott szakmai elveket. A szakellátás, intézményi elhelyezés prioritását egyre hangsúlyosabban veszi át az ellátottak otthonában történő ellátása (elsősorban az idősek és fogyatékosok házi gondozása kapcsán), amely új igényeket is felszínre hoz. Ennek kapcsán fontos az egészségügy szoros együttműködése, az innováció, valamint az újszerű ellátások, módszerek bevezetése a gyakorlatba. Mindez azért is fontos, mert a tartós elhelyezési formák biztosítása nem a XVI. kerület, hanem a Főváros feladata, így a kerületnek ennek alakulására kevés befolyása van. A fővárosi fenntartású tartós elhelyezést biztosító intézményekben a férőhelyek száma nem nő, sőt jellemzően csökken. Ez a várólisták

hosszának növekedését eredményezheti. Így a terület ellátórendszerében az alapellátás erősítésére szükség van.

c) Az ágazatközi együttműködés erősítése

A fent leírt szakmai elvek, változások egyre inkább megkövetelik a szociális ellátást nyújtóktól az egészségüggyel, oktatással, gyermek- és ifjúságvédelemmel, lakáspolitikával és foglalkoztatás-politikával foglalkozókkal való együttműködést. E területek mindegyike változásokon, reformokon megy keresztül, melyek új célokat tűznek ki, mely célok elérése általában több területet érintő alapokra vezethető vissza, ezért fontos az együttműködés az ágazatok között.

Az együttműködés pontos kompetencia-meghatározást is igényel, amely elősegítheti a le nem fedett területek felszínre kerülését, illetve csökkentheti a többszörösen ellátott problémakörök nagyságát. Növelhető a szociális ellátórendszer hatékonysága az egyértelmű szakmai feladatmegosztással, azok egyértelművé tevésével.

1.4.2. A szegénység, marginalizálódás és kirekesztettség enyhítése

A szegénység, marginalizálódás megelőzése érdekében szükséges közös projektek megfogalmazása. A szegénység újratermelődésének megakadályozásához hosszabb távon gondolkodva, kulturális tőke biztosítása, valamint egészségügyi prevenció szükséges. Ennek megvalósításában elsődleges, kiemelkedő szerepe az oktatási és egészségügyi intézményeknek van, valamint a családsegítő és a gyermekjóléti központ preventív tevékenységének és mentális gondozásának. – Az egészségügyi intézmények és az ezzel a területtel foglalkozó civil szervezetek nagy hangsúlyt fektetnek a megelőzésre, és a szűrő tevékenységekre. Az önkormányzat évi két alkalommal szervez a terület lakosai számára Egészségnapot, ahol tájékoztatók, bemutatók, programok mellett ingyenes szűrővizsgálatok várják az érdeklődőket; felhívva a figyelmet az egészséges életmód fontosságára. A családsegítő szolgálat a gyermekjóléti központtal együttműködve folyamatosan biztosít prevencióra irányuló programokat.

A szegénység csökkentése munkahelyteremtésekkel, munkahelymegtartásokkal segíthető. E probléma kiemelten sújtja a megváltozott munkaképességűeket, nyugdíjkorhatárhoz közelítőket, valamint a munkába visszakerülőket (gyermeknevelési támogatások igénybevétele után, ápolási díj megszűnését követően). Az ő segítségük érdekében eszköz lehet az alkalmazásuk esetén a munkaadóknak járó kedvezmények körének növelése, de ez túlmutat az önkormányzatok kompetenciáján. További megoldás a tartós munkanélküliek problémáira való segítségnyújtás rendszerének átdolgozása, módosítása, mely a döntéshozás szintjén folyamatban van.

Mindezek mellett a szegénység csökkentésének – a támogatottak számára – legkézzelfoghatóbb, krízishelyzetben azonnali segítséget nyújtó eszköze a segélyezés. 2004 óta a pénzügyi és természetbeni támogatások rendszere nagymértékben átalakult, egyre inkább egy-egy adott problémára fókuszál; a jogosultsági feltételek szigorodása figyelhető meg. – Ez egyben a segélyek által támogatott élethez való hozzáféréshoz is vezethet, ennek megelőzésére a támogató rendszerek feladata.

Másik nagy jelentőségű változás, hogy az ellátások egyre nagyobb köre kerül jegyzői hatáskörbe, az elmúlt két évben határozottan emelkedő számban. Ez egyfelől lakóhelytől független egyenlőséget teremt a lakosok számára a hozzájutást, illetve az ellátás mértékének tekintetében. Továbbá egyrészt eljárásjogi kérdés, másrészt csökkenti a Képviselő-testület hatáskörét.

2008-tól a személyes gondoskodás területén is megjelenik a jegyzői hatáskör: a gondozási szükségletet vizsgáló bizottság felállításában, valamint a házi segítségnyújtás, étkezés és tartós bentlakást nyújtó intézmény esetében a jövedelem illetve vagyonvizsgálat elvégzésében.

a) A segélyezés fejlesztése

A törvényi szabályozások várható változása, átalakulása miatt a segélyezés átalakítása is szükséges, figyelemmel arra, hogy a pusztán szociálpolitikai támogatásból élők egy alapvető biztonságérzetet éljenek át, azonban a munkába állás céljukká váljon, érdekük fűződjön a munkavállaláshoz. Elkerülendő az a helyzet, amelyben a minimálbérért foglalkoztatottak anyagilag hátrányba kerülnek a támogatásból élő családokkal szemben.

A foglalkoztatásban való részvételt növelheti, ha a munkavállalás kezdeti időszakában támogatás nyújtható, illetve a munkáltató is támogatást élvezhet. Ez elsősorban finanszírozási, új szemléletű kezdeményezés.

A méltányossági jogkörbe tartozó, adható támogatási formák továbbra is az önkormányzatok feladatai maradnak. A kerület rendszerét tekintve fontos az összhang a gyermekvédelmi, illetve a szociális segélyezés között. A folyamatos változás fő szempontjai a hatékonyság és a hatásosság növelése, az eszközök célszerű kihasználása.

A Fővárosi kerületek tekintetében az igazságosság és a szolidaritás elvét alapul véve célszerű lenne egy egységes alapokon nyugvó támogatási rendszert kialakítani, tekintettel a kevesebb tőkével rendelkező kerületekre, valamint az önkormányzatiság elvére.

b) A munkahelyteremtés lehetőségei

Az önkormányzatoknak nincs nagy lehetősége a munkahely-teremtésben, eszközei a foglalkoztatáspolitikai alakításában, végrehajtásában, azonban meg kell keresni azokat a szeleteit a területnek, ahol részt vállalhat.

Az Önkormányzat esetében a foglalkoztatással összefüggésben annak van nagy szerepe, hogy hogyan viszonyul a fejlesztésekhez, beruházásokhoz, így a munkahelyek számának növekedéséhez, és a tőke beáramlásához a kerületbe.

Fokozott figyelemmel kell lenni a foglalkoztatottsági tényezőkre, mert ezek szoros összefüggést mutatnak az ellátások szükségességével, a szegénység alakulásával, csökkenésével vagy növekedésével.

Az Önkormányzat eszközei lehetnek a foglalkoztatást segítő programok, kezdeményezések támogatása, az intézményrendszeren keresztül a munkanélküliek megtalálása, támogatása.

A munkanélküliség kezelésében a Fővárosi Munkaügyi Központ jut szerephez programjai révén, együttműködve a Családsegítő Szolgálattal, és a Szociális Irodával. Fontos a közhasznú foglalkoztatási programok szerepe. Munkájukat, tevékenységüket részletesebben a 9. fejezet tartalmazza. E három szervezet együttműködése az aktív korú nem foglalkoztatottak kapcsán látszik erősödni.

c) Fiatalok, gyerekek - képzés, oktatás

A szegénység újratermelődésének megakadályozásában fontos szerephez jut a gyermekek és fiatalok oktatása, képzése, az esélyek növelésével.

Az iskola, oktatás szerepének tekintélye az alacsony iskolázottságú szülők esetében csekély, értéke inkább az azonnali eredménnyel járó munkába állásnak van.

Ezért már egészen kisgyermekkorától fontos feladat a hozott értékrend megváltoztatása annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű, szegény családok gyermekei számára a tanulás igénnyé, értékévé, szükségletté váljon. Ennek elősegítése lehet egy jól működő ösztöndíjrendszer.

A halmozottan hátrányos helyzethez kötött támogatások pont azt a réteget célozzák meg, ahol a családnak nemcsak az anyagi helyzete teremt rászorultságot, hanem a szülő alacsony (8 osztály) iskolai végzettsége is.

Az oktatási intézmények, valamint a szociális és gyermekvédelmi intézmények szakmai kapcsolata, együttműködése a problémák feltárásának, orvoslásának alapja. Ezen területeknek ki kell egészíteniük egymás tevékenységét a gyermekek érdekében folytatott munkában.

A problémákkal kapcsolatos kérdések feltárásával, orvoslására adható válaszok kidolgozásával foglalkozik az Önkormányzat Köznevelési esélyegyenlőségi helyzetfelmérése.

d) Városrehabilitáció, lakásügy és szegénység

Egy adott család lakáskörülményei nagymértékben befolyásolják élethelyzetét, és ez által szociális körülményét is. A szociális lakások léte a szegénységgel összefüggő alapvető kérdés. Probléma nemcsak a lakhatás megteremtése, hanem a lakás megőrzése is. Ennek segítésére az Önkormányzat a Családsegítő Szolgálat, valamint a Szociális Iroda egyes segítségnyújtási formáin keresztül próbál a megoldáshoz vezető folyamathoz hozzájárulni, a lakásfenntartást segítve.

Az Önkormányzat a Képviselő-testület által elfogadott Lakáskonceptiójában 2009-ig elérendő célokat fogalmaz meg.

Az önkormányzat 358 lakást kezel bérlakásként. Cél a lakások állapotának folyamatos helyreállítása.

A szociálisan rászorulóknak számára az Önkormányzat körülbelül 300 lakást kíván továbbra is szociális bérlakásként üzemeltetni, illetve a jelenlegi Albérlők házához hasonló elven működtetett „fecskeházat” kíván létrehozni.

Terv az új építésű, piaci bérű lakások építése is. Ehhez a XVI. kerület földrajzi elhelyezkedése (peremkerület), valamint kertvárosi jellege alapján nagyon jó lehetőségekkel rendelkezik. (részletesebben lásd: 9.3. fejezet)

Az életminőséget a lakáshelyzet mellett a lakókörnyezet is nagymértékben befolyásolja. A XVI. kerületi önkormányzat ennek érdekében fontosnak tartja a kertvárosi jelleg megőrzését, erősítését, valamint Európai uniós forrás bevonásával a közterületek, parkok fejlesztését, korszerűsítését végzi.

1.4.3. Az előrelépések érdekében szükséges teendők

Budapest XVI. kerülete megteszi a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy a Főváros többi kerületével az együttműködés szorosabbá váljon, és konkrét ellátások biztosításában is megmutatkozzon.

Ennek elősegítéseként szívesen fogadja azon fővárosi vagy kerületi kezdeményezéseket, amelyek egy-egy téma, ellátási terület kapcsán az együttműködést, az információátadást, a tapasztalatcserét szorgalmazza, ellátások egységesítésére törekszik.

Az intézményi ellátás területén az intézményrendszer kibővítésére, a meglévők tevékenységének minél nagyobb összehangoltságára törekszik, a kapacitások leggazdaságosabb és legtöbb segítséget nyújtó kihasználása érdekében. Fontos feladatként említhető a szociálpolitikán belüli területek, illetve a szociálpolitikához közeli ágazatok együttműködésének erősítése, fejlesztése, mely a jelenleg is aktív kapcsolat fenntartásával, további bővítésével érhető el.

A pénzbeli ellátások formáinak, elveinek, a segélyezési típusoknak folyamatosan a rászorulóknak igényeihez mérten kell alakulnia. Ezért fontos a visszacsatolás, a visszajelzések értékelése, és a pénzügyi lehetőségekhez mérten ezek beépítése a rendeleti szabályozásba, és a segélyezés gyakorlatába.

Az ellátások eljuttatásának a rászorulókhöz egy eszköze az információk eljuttatása. Ezt minden lehetséges eszközzel meg kell tenni.

II. STATISZTIKAI ADATOK

A statisztikai adatok összehasonlító adatok, illetve Budapest XVI. kerületének adatai. A koncepció készítésekor a táblázatok sok esetben a 2001. évi népszámlálás adatait tartalmazták. Ezt a felülvizsgálatkor nem indokolt ismételni, így szorítkozunk a XVI. kerület adataira, melyekben az évenkénti változások figyelhetőek meg.

Több esetben 2006. évi az utolsó adat. Ennek oka, hogy az adatgyűjtés időpontjában (2008 nyara) a KSH-nál még nem álltak rendelkezésre 2007. évi adatok, az intézmények és a Polgármesteri Hivatal pedig 2008. évi adatokkal csak részben rendelkezik.

2.1. A lakosság demográfiai összetételének változásai

1. sz. táblázat: Összehasonlító adatok, Budapest XVI. kerület

Megnevezés	XVI. kerület			
	2001	2004. 08.hó	2006. 06.hó	2007.
Népesség száma, 1000 fő	71	69	70	72
Foglalkoztatottak, 1000 fő	36	--	--	--
Munkanélküliek, 1000 fő	0,69	0,72	0,9	0,7
Gazdaságilag aktívak, 1000 fő	32	--	--	--
Gazdaságilag inaktívak, 1000 fő	21	--	--	--
Aktivitási arány, %	--	--	--	--
Munkanélküliségi ráta, %	0,8	1,6	1,3	1,25

Forrás: KSH.

2. sz. táblázat XVI. kerület népessége száma, népsűrűsége (lakónépesség)

Év eleje	Fő	Lakónépesség változása az előző évhez képest		Egy km ² -re jutó lakó- népesség
		Fő	%	
1991	69600	--	--	2076
1992	69720	+120	+0,1	2080
1993	70457	+737	+1	2102
1994	70711	-254	+0,4	2109
1995	69831	-880	+1	2083
1996	70729	+898	+1	2110
1997	70874	+20	+0	2114
1998	70854	-18	+0	2123
1999	71145	+291	+0,4	2122

2000	71104	-41	0	2121
2001	70627	-477	-1	2107
2002	70203	-424	-1	2094
2003	69507	-696	-1	2073
2004	70419	+912	+1	2100
2005	71089	+ 670	+1	2121
2006	70536	- 553	-0,8	2104
2007	72021	+1458	+2,1	2149

*Forrás: Budapest kézikönyv és XVI. ker. Önkormányzat Igazgatási és
Ügyfélszolgálati Iroda*

3. sz. táblázat: A népmozgalmi események a XVI. kerületben

<i>Időszak</i>	<i>Házasság- kötés</i>	<i>Élve- születés</i>	<i>Halálozás</i>	<i>Természetes szaporodás, ill. fogyás</i>	<i>Egy éven aluli meghaltak</i>
Száma					
1995	301	604	915	-311	6
1996	305	561	801	-300	2
1997	276	576	855	-279	2
1998	307	544	791	-247	3
1999	297	523	845	-322	5
2000	307	565	780	-215	3
2002	310	593	827	-234	4
2003	213	n.a.	250	n.a.	n.a.
2004	211	n.a.	288	n.a.	n.a.
2005	222	n.a.	285	n.a.	n.a.
2006	301	604	915	-311	6
2007	305	561	801	-300	2

* Az egy éven aluli meghaltaknál 1000 élve születettre számítva.

Forrás: 2001. évi népszámlálás, és XVI. ker. Önkormányzat Igazgatási Iroda

4/a. sz. táblázat: A lakónépesség megoszlása korcsoport szerint

Életkor	Fő (2004.)	Fő (2006.)	Fő (2007)
0-4	2 355	3 093	34 449
5-14	6 676	6 678	6 508
15-18	3 812	3 776	3 092
19-34	4 075	15 163	16 337
35-60	37 914	25 386	26 553
60-X	15 587	15 240	16 082
Összesen:	70 419	70 536	72 021

Forrás: Budapest kézikönyv és XVI. ker. Önkormányzat Igazgatási Iroda

4/b. sz. táblázat: A lakónépesség megoszlása nem és korcsoport szerint

Életkor	2006		2007	
	Fő	Megoszlása %	Fő	Megoszlása %
-4	3093	4,38	3449	4,79
5-9	3098	4,39	3181	4,42
10-14	3580	5,08	3327	4,62
15-19	3776	5,35	3898	5,41
20-24	4074	5,78	4231	5,87
25-29	5279	7,48	4852	6,74
30-34	5810	8,24	6448	8,95
35-39	5410	7,67	5752	7,99
40-44	4124	5,85	4681	6,50
45-49	4420	6,27	4089	5,68
50-54	5767	8,18	5538	7,69
55-59	5665	8,03	5323	7,39
60-64	5314	7,53	5491	7,62
65-69	3586	5,08	4125	5,73
70-74	2750	3,90	2758	3,83
75-79	2228	3,16	2239	3,11
80-84	1600	2,27	1542	2,14
85-89	625	0,89	800	1,11
90-94	277	0,39	226	0,31
95-99	55	0,08	62	0,09
100-	5	0,01	9	0,01
Összesen:	70.536	100,00	72.021	100,00

Forrás: Budapest kézikönyv és XVI. ker. Önkormányzat Igazgatási Iroda

Budapest XVI. kerületének lakosságszáma 1990 és 2002 között lényegében nem változott. Voltak évenként kisebb növekedések és fogyások, de a 69-72ezer közötti lakosságszám folyamatos, mindez főleg annak tükrében tekinthető pozitívumnak, hogy Magyarország népessége folyamatosan csökken. A jövőben a lakosságszám további emelkedése remélhető a kerületben, olyan beruházások eredményeként, melyek növelik a lakóingatlanok (saját tulajdonú és bérlakások) számát. Ezt alátámasztja, hogy az épülő lakások száma az elmúlt években nőtt. A 30-34 évesek az összes korcsoporthoz képest kiemelkedő arányban szerepeltetik magukat a népességben (8,95%). Ez a korosztály többnyire lefedi a „Ratkó korszakban” születettek gyermekeit. Figyelembe véve azt a tendenciát, hogy a gyermekvállalás időszaka későbbre tolódott, jellemzően ez a korosztály a családalapítás időszaka. Ez befolyásolhatja a lakáspolitikát, illetve alátámasztja a bölcsődei férőhelyszám növelési igényét. Azonban ha figyelembe vesszük, hogy a későbbi korosztályok száma alacsonyabb, az előre mutat arra a problémára, hogy a férőhelynövelés az óvodákban, majd az iskolákban is aktuálissá fog válni, valamint hogy az esetlegesen kialakított bölcsődei férőhelyek egy részének szükségessége átmeneti lehet. A fenntarthatóság szempontjából fel kell készülni könnyen az igényekhez alakítható szolgáltatások, ingatlanok kialakítására.

2.2. A lakosság életminőségét befolyásoló feltételek változásai

A munkanélküliségi ráta, illetve a foglalkoztatottak aránya más eredményt mutat – többek között a regisztrált, és a valódi munkanélküliek száma közti különbség miatt – így a munkaerőpiac változásáról ezen adatok pontos képet nem adnak. E mellett egy fővárosi kerület esetében a településen belüli üres álláshelyek száma, és a munkanélküliek száma nem vethető össze, mert ezen adatok változásai Budapestet és vonzáskörzetét érintik, és nem bonthatók le kerületi szintre. Adatok a kerületben állandó lakóhellyel rendelkező, regisztrált állás keresők számáról, megoszlásáról állnak rendelkezésre.

5. sz. táblázat A 15-74 éves népesség munkanélküliségi rátája

	2004. 06.	2005.12.	2006.06	2007. 12.	2008. 06.
Munkanélküliségi ráta	1,6	1,2	1,3	1,25	1,29

Forrás: Fővárosi Munkaügyi Központ

6. sz. táblázat: A XVI. kerületi állandó lakóhellyel rendelkező nyilvántartott állás keresők létszámának ellátási forma szerinti megoszlása

Ellátási forma	2004	2005	2006	2007	2008. 6. hó
Munkanélküli járadék/ állás keresési járadék	394	344	309	393	412
Állás keresést ösztönző juttatás / állás keresési segély	69	73	61	114	122
Nyugdíj előtti munkanélküli segély/ állás keresési segély	32	29	29	4	3
Jövedelempótló támogatás / állás keresési segély	0	10	18	-	-
Rendszeres szociális segély	32	40	47	53	50
Vállalkozói járadék	--	0	3	-	-
Nem részesül ellátásban	220	154	153	160	145
Összesen:	747	650	620	720	732

Forrás: Fővárosi Munkaügyi Központ

7. sz. táblázat: A XVI. kerületi állandó lakóhellyel rendelkező regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott állás keresők év végi zárólétszáma

Év	Regisztrált munkanélküli/ állás kereső	Ebből pályakezdő	Regisztráltak a lakó-népesség arányában(%)
1998.	782	38	1,1
1999.	824	30	1,2
2000.	751	35	1,1
2001.	541	32	0,8
2002.	570	39	0,8
2003.	618	34	0,9
2004.	752	30	1,1
2005.	650	37	0,9
2006	678	26	0,96
2007	720	25	1
2008. 6. hó	732	24	1

Forrás: Fővárosi Munkaügyi Központ

8. sz. táblázat: A gazdasági szervezetek száma, XVI. ker. (2004-ig a működő gazdasági szervezetekről, 2005-től a regisztrált gazdasági szervezetekről van nyilvántartott adat.)

	Egyéni	Jogi személyiségű társas	Jogi személyiség nélküli társas	Összes	KFT	BT
	vállalkozás					
1997	4613	1923	-	8322	1886	3225
1998	4500	2057	2159	8716	2014	3861
1999	4534	2113	2353	9000	2066	4131
2000	4758	2202	2644	9604	2151	4524
2001	4108	2272	2779	9159	2217	4617
2002	4250	2420	2834	9504	1366	4593
2003	4169	2619	2980	9768	2562	2790
2004	3988	2752	2873	9613	2695	2694
2005	6591	3366	3449	13406	3301	3228
2006	5978	3532	3458	12968	3468	3239

Forrás: Budapest Kézikönyv

9. sz. táblázat: A nyugdíjban, járadékban részesültek száma és havi teljes ellátása, XVI. ker.

Időszak	Nyugdíjban, járadékban részesült összesen (1.)	ebből*			
		öregségi és öregségi jellegű nyugdíjas (2)	korhatár alatti rokkantsági nyugdíjas (3)	saját jogon nyugdíjban részesült összesen (4)	hozzátartozói nyugdíjban részesült (5)
	száma				
2000	20830	16032	2716	18748	760
2000	20671	15933	2776	18709	697
2002	20554	16055	2602	18657	653
2003	20538	16151	2567	18718	594
2004	20479	16282	2375	18657	586
2005	20 709	16 622	2 306	18 928	548
2006	20 953	17 112	2 165	19 277	503
2007	21 200	17 465	2 121	19 586	471
2008	21 573	18 141	1 922	20 063	418
	Havi nyugdíj átlagos összege (Ft)				
	Férfiak				
2000	40557	44539	34543	42439	18579
2000	46469	51021	39697	48593	20276
2002	54158	59438	45525	56647	22878
2003	62400	68446	51966	65333	24419
2004	68823	75461	56370	72121	26162
2005	75 150	82 177	60 284	78 795	25 032

2006	81 045	88 068	64 173	84 742	28 757
2007	88 046	95 585	66 721	91 931	36 635
2008	98 742	106 886	72 511	103 041	34 196
Nők					
2000	34179	36690	29842	35989	25887
2000	39090	41922	34015	41087	29189
2002	45403	48654	39507	47746	32679
2003	52544	56252	45897	55188	37040
2004	58379	62686	49979	61481	39449
2005	64 698	69 630	54 339	68 108	42 179
2006	69 824	74 724	57 795	73 133	47 750
2007	76 411	81 741	61 871	79 837	54 323
2008	85 488	90 986	67 940	89 029	57 856
Összesen (férfi + nő)					
2000	36631	39556	32537	38539	25426
2000	41922	45222	37243	44038	28716
2002	48799	52626	42940	51275	32124
2003	56406	60824	49231	59234	36275
2004	62533	67578	53536	65791	38474
2005	68 870	74 531	57 396	72 443	40 958
2006	74 308	79 971	61 000	77 841	46 768
2007	81 060	87 231	64 167	84 733	53 197
2008	90 793	97 291	70 095	94 685	56 444

*: egy személy több oszlopban szerepel (pl. aki öregségi nyugellátásban részesül, az egyben saját jogú, vagy hozzátartozói ellátásként is besorolt.) Így a táblázat 1., és 2-5. oszlopai között nincs számszaki összefüggés.

Forrás: Nyugdíjfolyósító Igazgatóság

10/a. sz. táblázat: A nyugdíjban, járadékban részesültek számának megoszlása a havi teljes ellátás nagysága szerint, XVI. ker. - 2002.*

		Ebből			
A havi teljes ellátás összege, Ft	Nyugdíjban, járadékban részesült összesen	öregségi és öregségi jellegű nyugdíjas	korhatár alatti rokkantsági nyugdíjas	saját jogon nyugdíjban részesült összesen	özvegyi nyugdíj (főellátás-ként)
			száma		
- 14 999	136	8	2	10	32
15 000 - 19 999	95	16	4	20	16
20 000 - 24 999	700	55	56	111	22
25 000 - 29 999	513	120	91	211	53
30 000 - 34 999	660	238	217	455	68
35 000 - 39 999	779	399	226	625	80
40 000 - 44 999	1307	813	289	1102	178
45 000 - 49 999	1740	1342	314	1656	81
50 000 - 54 999	2087	1800	259	2059	21
55 000 - 59 999	2240	2019	204	2223	14

60 000 - 64 999	1919	1756	151	1907	7
65 000 - 69 999	1656	1515	130	1645	7
70 000 - 74 999	1410	1292	114	1406	2
75 000 - 79 999	1084	1016	67	1083	1
80 000 -	4153	3893	251	4144	4
megoszlása, %					
- 14 999	0,7	0,0	0,1	0,1	5,5
15 000 - 19 999	0,5	0,1	0,2	0,1	2,7
20 000 - 24 999	3,4	0,3	2,4	0,6	3,8
25 000 - 29 999	2,5	0,7	3,8	1,1	9,0
30 000 - 34 999	3,2	1,5	9,1	2,4	11,6
35 000 - 39 999	3,8	2,5	9,5	3,3	13,7
40 000 - 44 999	6,4	5,0	12,2	5,9	30,4
45 000 - 49 999	8,5	8,2	13,2	8,9	13,8
50 000 - 54 999	10,2	11,1	10,9	11,0	3,6
55 000 - 59 999	10,9	12,4	8,6	11,9	2,4
60 000 - 64 999	9,4	10,8	6,4	10,2	1,2
65 000 - 69 999	8,1	9,3	5,5	8,8	1,2
70 000 - 74 999	6,9	7,9	4,8	7,5	0,3
75 000 - 79 999	5,3	6,2	2,8	5,8	0,2
80 000 -	20,3	23,9	10,6	22,2	0,7
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Nyugdíjfolyósító Igazgatóság

10/b. sz. táblázat: A nyugdíjban, járadékban részesültek számának megoszlása a havi teljes ellátás nagysága szerint, XVI. ker. - 2006.*

Havi teljes ellátás összege, Ft	Nyugdíjasok, járadékosok mindösszesen (fő)	Ebből:			
		Öregségi és öregségi jellegű nyugdíjas (fő)	Korhatár alatti rokkantsági nyugdíjas(fő)	Saját jogon nyugdíjban részesült összesen(fő)	Özvegyi nyugdíjban részesült (főellátásként,fő)
-14 999	99	4	0	4	23
15 000-19 999	63	15	3	18	16
20 000-24 999	543	28	11	39	13
25 000-29 999	505	93	83	176	16
30 000-34 999	371	164	113	277	23
35 000-39 999	592	254	178	432	65
40 000-44 999	665	393	187	580	40
45 000-49 999	994	666	235	901	74
50 000-54 999	1 331	1 007	219	1 226	101
55 000-59 999	1 594	1 303	210	1 513	69
60 000-64 999	1 741	1 522	189	1 711	28
65 000-69 999	1 684	1 554	121	1 675	6
70 000-74 999	1 581	1 453	114	1 567	9
75 000-79 999	1 466	1 358	101	1 459	5
80 000-	7 724	7 298	401	7 699	15
Összesen:	20 953	17 112	2 165	19 277	503
megoszlása, %					

Havi teljes ellátás százalékos megoszlása	Nyugdíjasok, járadékosok mindösszesen (%)	Öregségi és öregségi jellegű nyugdíjas (%)	Korhatár alatti rokkantsági nyugdíjas(%)	Saját jogon nyugdíjban részesült összesen(%)	Özvegyi nyugdíjban részesült (főellátásként, %)
-14 999	0,5	0,0	0,0	0,0	4,6
15 000-19 999	0,3	0,1	0,1	0,1	3,2
20 000-24 999	2,6	0,2	0,5	0,2	2,6
25 000-29 999	2,4	0,5	3,8	0,9	3,2
30 000-34 999	1,8	1,0	5,2	1,4	4,6
35 000-39 999	2,8	1,5	8,2	2,2	12,9
40 000-44 999	3,2	2,3	8,7	3,0	7,9
45 000-49 999	4,7	3,9	10,9	4,7	14,7
50 000-54 999	6,4	5,9	10,1	6,4	20,1
55 000-59 999	7,6	7,6	9,7	7,9	13,7
60 000-64 999	8,3	8,9	8,7	8,9	5,5
65 000-69 999	8,0	9,1	5,6	8,7	1,2
70 000-74 999	7,5	8,5	5,3	8,1	1,8
75 000-79 999	7,0	7,9	4,7	7,6	1,0
80 000-	36,9	42,6	18,5	39,9	3,0
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Nyugdíjfolyósító Igazgatóság

10/c. sz. táblázat: A nyugdíjban, járadékban részesültek számának megoszlása a havi teljes ellátás nagysága szerint, XVI. ker. - 2008.*

Havi teljes ellátás összege, Ft	Nyugdíjasok, járadékosok mindösszesen (fő)	Ebből:			
		Öregségi és öregségi jellegű nyugdíjas (fő)	Korhatár alatti rokkantsági nyugdíjas(fő)	Saját jogon nyugdíjban részesült összesen(fő)	Özvegyi nyugdíjban részesült (főellátásként,fő)
-10 000	29	3	0	3	9
10 000-19 999	98	7	0	7	21
20 000-24 999	75	11	9	20	10
25 000-29 999	553	43	13	56	13
30 000-34 999	441	116	86	202	8
35 000-39 999	332	152	93	245	17
40 000-44 999	459	236	138	374	28
45 000-49 999	511	308	139	447	32
50 000-54 999	681	428	192	620	25
55 000-59 999	828	629	156	785	36
60 000-64 999	1 156	886	190	1 076	73
65 000-69 999	1 172	972	134	1 106	59
70 000-74 999	1 355	1 168	142	1 310	38
75 000-79 999	1 499	1 388	89	1 477	18
80 000-84 999	1 376	1 271	94	1 365	8
85 000-89 999	1 295	1 215	70	1 285	8
90 000-94 999	1 185	1 124	57	1 181	3
95 000-99 999	1 135	1 080	52	1 132	1
100 000-109 999	1 895	1 810	77	1 887	7
110 000-119 999	1 386	1 325	59	1 384	1

120 000-129 999	1 065	1 028	36	1 064	0
130 000-139 999	831	791	34	825	1
140 000-149 999	693	667	24	691	2
150 000-	1 523	1 483	38	1 521	0
Összesen:	21 573	18 141	1 922	20 063	418
megoszlása, %					
Havi teljes ellátás százalékos megoszlása	Nyugdíjasok, járadékosok mindösszesen (%)	Öregségi és öregségi jellegű nyugdíjas (%)	Korhatár alatti rokkantsági nyugdíjas(%)	Saját jogon nyugdíjban részesült összesen(%)	Özvegyi nyugdíjban részesült (főellátásként, %)
-10 000	0,1	0,0	0,0	0,0	2,2
10 000-19 999	0,5	0,0	0,0	0,0	5,0
20 000-24 999	0,3	0,1	0,5	0,1	2,4
25 000-29 999	2,6	0,2	0,7	0,3	3,1
30 000-34 999	2,0	0,6	4,5	1,0	1,9
35 000-39 999	1,5	0,8	4,8	1,2	4,1
40 000-44 999	2,1	1,3	7,2	1,8	6,7
45 000-49 999	2,4	1,7	7,2	2,2	7,7
50 000-54 999	3,2	2,4	10,0	3,1	6,0
55 000-59 999	3,8	3,5	8,1	3,9	8,6
60 000-64 999	5,4	4,9	9,9	5,4	17,5
65 000-69 999	5,4	5,4	7,0	5,6	14,1
70 000-74 999	6,3	6,4	7,4	6,6	9,1
75 000-79 999	6,9	7,6	4,6	7,4	4,3
80 000-84 999	6,4	7,0	4,9	6,8	1,9
85 000-89 999	6,0	6,7	3,6	6,4	1,9
90 000-94 999	5,5	6,2	3,0	5,9	0,7
95 000-99 999	5,3	5,9	2,6	5,6	0,2
100 000-109 999	8,8	10,0	4,0	9,4	1,7
110 000-119 999	6,4	7,3	3,1	6,9	0,2
120 000-129 999	4,9	5,7	1,9	5,3	0,0
130 000-139 999	3,9	4,4	1,8	4,1	0,2
140 000-149 999	3,2	3,7	1,2	3,4	0,5
150 000-	7,1	8,2	2,0	7,6	0,0
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*: egy személy több oszlopban szerepel (pl. aki öregségi nyugellátásban részesül, az egyben saját jogú, vagy hozzátartozói ellátásként is besorolt.) Így a táblázat 1., és 2-5. oszlopai között nincs számszaki összefüggés.

Forrás: Nyugdíjfolyósító Igazgatóság

11. sz. táblázat: A nyugdíjban, járadékban részesültek száma születési évek szerint, XVI. ker., 2004., 2006. és 2008. (fő)

Születési évek	Nyugdíjak, járadékok mindösszesen	Öregségi és öregségi jellegű nyugdíjas	Korhatár alatti rokkantsági nyugdíjak	Sajátjogú nyugdíjak összesen	Özvegyi nyugdíjak (főellátásként)
2004.					
-1929	5191	4764	0	4764	0
1930-1939	6240	6173	0	6173	0
1940-1944	4817	4309	458	4767	11
1945-1949	2159	961	952	1913	68
1950-	2071	74	965	1039	142
Bes.kim.	1	1	0	1	0
Összesen	20479	16282	2375	18657	221
2006.					
-1929	4 323	3 986	0	3 986	275
1930-39	5 933	5 869	0	5 869	31
1940-44	5 088	4 918	141	5 059	9
1945-49	3 287	2 217	905	3 122	42
1950-	2 322	122	1 119	1 241	146
Bes.kim.	0	0	0	0	0
Összesen:	20 953	17 112	2 165	19 277	503
2008.					
-1929	3 522	3 247	0	3 247	223
1930-39	5 577	5 516	0	5 516	28
1940-44	4 967	4 943	0	4 943	7
1945-49	4 633	3 847	681	4 528	26
1950-	2 873	587	1 241	1 828	134
Bes.kim.	1	1	0	1	0
Összesen:	21 573	18 141	1 922	20 063	418

Forrás: Nyugdíjfolyósító Igazgatóság

A nyilvántartott álláskeresők aránya a népességhez viszonyítva Közép-magyarország, illetve a Budapest átlaghoz képest jó (Közép-magyarország: 3,51 %, Budapest 3 % XVI. kerület: 1%). Azonban 2008 I. félévi adat szerint a 732 nyilvántartott álláskereső közül 145 fő semmilyen ellátásban nem részesül. Számukra a munkaerőpiacra való visszajutás esélye kicsi.

12 968 a regisztrált gazdasági szervezetek száma, ami magas arányú önfoglalkoztatást mutat, de összehasonlításra nincs lehetőség, mert korábban a működő gazdasági szervezetekről ált rendelkezésre adat.

A nyugdíjszerű ellátásban részesültek átlagos ellátása 2008-ban 90 793.-Ft. Azonban a többség (az ellátásban részesülők 55 %-a) ennél alacsonyabb juttatásból él úgy, hogy a kerületben igen jellemző, hogy kertes családi házban maradnak egyedül idősek, és azt kell nyugdíjukból fenntartani. 2004-ben a nyugdíjasok legnagyobb aránya, 30,74%, 65-74 éves kor között volt, ami 6 240 főt jelentet. 2006-ban a legnagyobb aránya 67-76 évesekre esik

(tehát az idő múlását figyelembe véve ugyanaz a korosztály), akik 5 933 fővel, 28,38%-ban képviseltetnek a lakosságon belül. 2008-ban szintén az 1930-1939 között született korosztálynak a legmagasabb a képviselete, 5 577 fő. Ahogy a kétévenkénti összehasonlításból is látható, a korcsoport aránya ugyan változatlan a nyugdíjasok körében, számuk azonban csökken. Ennek oka az esetek többségében az elhalálozások száma. A természetes fogyás azonban az 1940-44 között születettekre is jellemző. A fiatalabb korosztályokban a növekedés indoka pedig azzal magyarázható, hogy a korcsoportokba még várható a bekerülés a nyugdíjazásokkal.

2.3. A szociális szolgáltatás, ellátás alakulásának mutatói

Budapest XVI. kerületében a szociális rászorultság miatt megállapítható ellátások jellemzője, hogy általában pénzbeli ellátások. A közgyógyellátásra jogosító igazolvány az, ami ténylegesen természetbeni ellátás.

A személyes gondoskodás formái hiányosak (hiányoznak – az idősek és értelmi fogyatékosok ellátása kivételével – a nappali ellátást nyújtó intézmények, és az átmenti ellátás biztosítása), de a meglévők igyekeznek a problémákra megoldási utat mutatni.

Legkorábban kiépült rendszer az idősgondozás (étkezés, házi segítségnyújtás, napközbeni ellátás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás), mely nagy számban (általában 1 000 körüli létszám) lát el kerületi lakosokat, és a legközvetlenebbül jut el a lakosokhoz. A családsegítő szolgáltatás gyermekjóléti központtal – és 2008 júliusától a nevelési tanácsadóval – egy intézményben működik.

Az ellátások iránti szükségleteket, igényeket nehéz reálisan látni, hisz lehetséges, hogy sokakhoz az ellátások lehetősége sem jut el, holott rászoruló, jogosultak, szükségük van a segítségnyújtásra. Vannak olyan igénylők is, akik akkor is igénybe vesznek egy ellátást, amikor arra már valódi szükségük nincs, problémájuk megoldására már megfelelő segítséget kaptak. Ezen diszfunkció kiküszöbölése az intézmények és a hivatal feladata abban, hogy az ellátások lehetősége a lakosság minél szélesebb köréhez elérjen, valamint hogy a hozzájutás szabályozása úgy történjen, hogy valóban a rászorulókat vegyék igénybe. A probléma csökkenését eredményezheti a házi segítségnyújtás esetében a gondozási szükséglet vizsgálatának bevezetése.

Szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások

Szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások a XVI. kerületben (részletezése: 4.1.-4.2. fejezet):

- időskorúak járadéka
- rendszeres szociális segély
- lakásfenntartási támogatás
- adósságkezelési támogatás
- ápolási díj
- átmeneti segély
- temetési segély
- köztemetés
- közgyógyellátásra való jogosultság
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

12. sz. táblázat: Szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások adatai

	<i>munkanélküliek jövedelem pótló támogatása</i>		<i>rendszeres szociális segély</i>		<i>időskorúak járadéka</i>	
	<i>fő</i>	<i>Összege (e Ft)/év</i>	<i>fő</i>	<i>Összeg (e Ft)/év</i>	<i>fő</i>	<i>Összeg (e Ft)/év</i>
2001	60	14 518	41	5 310	19	3 098
2002	11	2 625	54	8 781	19	4 281
2003	3	216	50	8 704	16	3 485
2004	-	-	56	10 541	17	4 167
2005	-	-	63	12 128	16	4 478
2006	-	-	70	18 736	15	4 880
2007	-	-	102	33 245	16	4 936
2008 I. félév	-	-	141	23 650	15	2 624

Forrás: Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

13/a. sz. táblázat: A rászorultak egyes pénzbeli támogatása (ellátásban részesülő személyek) 2006.

<i>Megnevezés</i>	<i>Támogatásra felhasznált összeg</i>		
	<i>száma</i>	<i>Felhasznált kleret e Ft</i>	<i>Egy ellátottra jutó összeg, eFt</i>
Lakásfenntartási támogatás	1312	29925	22,8
Adósságcsökkentési támogatás	99	7849	79,2
Átmeneti segély	1740	15696	9,02
Rendkívüli gyermekvédelmi tám.	1073	13478	12,6
Temetési segély	245	7735	31,6
részletesen			
Lakásfenntartási támogatás	1312	29925	22,8
Ebből: normatív	495	8859	17,9
méltányos	722	19171	40,12
alanyi	95	1895	19,96
Adósságcsökkentési támogatás	99	7849	79,2
Ebből: egyszer rész. tám.-ban	4	588	147
Havonta rész. tám.-ban	95	7261	76,4
Átmeneti segély	1740	15696	9,02
Ebből: egyszer részesült tám.-ban	487	5395	11,07
Rendkívüli gyermekvédelmi tám.	1073	13478	12,6
Ebből: egyszer rész. tám.-ban	542	3879	4,5
Temetési segély	245	7735	31,57

Forrás: Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

13/b. sz. táblázat: A rászorultak egyes pénzbeli támogatása (ellátásban részesülő személyek) 2007.

Megnevezés	Támogatásra felhasznált összeg		
	száma	Felhasznált kleret e Ft	Egy ellátottra jutó összeg, eFt
Lakásfenntartási támogatás	812	29155	35,9
Adóságcsökkentési támogatás	84	6773	80,6
Átmeneti segély	1963	15433	7,9
Rendkívüli gyermekvédelmi tám.	885	13035	14,7
Temetési segély	199	6488	32,6
részletesen			
Lakásfenntartási támogatás	812	29155	35,93
Ebből: normatív	188	8804	46,8
méltányos	545	18624	34,2
alanyi	79	1727	21,9
Adóságcsökkentési támogatás	84	6773	80,6
Ebből: egyszer rész. tám.-ban	5	591	118
Havonta rész. tám.-ban	79	6182	78,3
Átmeneti segély	1963	15433	7,9
Ebből: egyszer részesült tám.-ban	598	5448	9,1
Rendkívüli gyermekvédelmi tám.	885	13035	14,7
Ebből: egyszer rész. tám.-ban	127	1107	8,7
Temetési segély	199	6488	32,6

Forrás: Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

13/c. sz. táblázat: A rászorultak egyes pénzbeli támogatása (ellátásban részesülő személyek) 2008. I. félév

Megnevezés	Támogatásra felhasznált összeg		
	száma	Felhasznált kleret e Ft	Egy ellátottra jutó összeg, eFt
Lakásfenntartási támogatás	461	13201	28,6
Adóságcsökkentési támogatás	35	4268	122
Átmeneti segély	1007	8543	8,5
Rendkívüli gyermekvédelmi tám.	417	6366	15,3

Temetési segély	110	3609	32,8
részletesen			
Lakásfenntartási támogatás	461	13201	28,6
Ebből: normatív			
méltányos			
alanyi	27	912	33,8
Adóságcsökkentési támogatás	35	4268	122
Ebből: egyszer rész. tám.-ban	8	961	120
Havonta rész. tám.-ban	27	3307	122
Átmeneti segély	1007	8543	8,5
Ebből: egyszer részesült tám.-ban			
Rendkívüli gyermekvédelmi tám.	417	6366	15,3
Ebből: egyszer rész. tám.-ban			
Temetési segély	110	3609	32,8

Forrás: Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

14. sz. táblázat: Rászorultságtól függő egyéb pénzbeli és természetbeni ellátások

	lakásfenntartási támogatás		átmeneti segély		ápolási díj		temetési segély	
	<i>fő</i>	<i>Összege (eFt)</i>	<i>fő</i>	<i>Összege (eFt)</i>	<i>fő</i>	<i>Összege (eFt)</i>	<i>fő</i>	<i>Összege (eFt)</i>
2001	1288	20158	2058	17553	164	26086	373	5951
2002	448	11935	1330	15847	167	28772	289	4923
2003	407	10893	1107	15604	181	40174	250	5092
2004	931	16085	1004	9032	203	46399	287	8303
2005	1086	31719	1066	18095	230	55589	305	9482
2006	600	28102	1740	15696	195	84117	245	7735
2007	484	28206	1963	15432	256	99669	199	6488
2008 I. félév	461	13201	1007	8545	271	58213	110	3609

Forrás: Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

15. sz. táblázat: Rászorultságtól függő egyéb pénzbeli és természetbeni ellátások

	Köztemetés		Közgyógyellátási	Közlekedési támogatás	
	<i>száma</i>	<i>összeg(eFt)</i>	<i>igazolvánnyal rendelkező</i>	<i>fő</i>	<i>összeg(eFt)</i>
2001	27	877	2320	745	6443
2002	43	1341	2009	657	5777
2003	38	917	1725	557	4899
2004	0	0	1875	442	3969
2005	25	2315	2454	392	3440
2006	30	1038	1325	269	2460
2007	39	1347	1218	210	1957
2008 I. félév	31	727	430	161	1488

Forrás: Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

A szociális rászorultságtól függő ellátások közül, az átmeneti segély a legtöbbször által igénybe vett támogatási forma, mivel a hatályos szabályozás szerint az átmeneti segély elbírálásánál méltányosságból lehetőség van a rendeletben szabott jövedelemhatár felett is segítséget nyújtani.

Fentiek miatt, az átmeneti segély keretéből segítséget tudunk nyújtani a közgyógyellátásra nem jogosultak gyógyszerköltséggel kapcsolatos kiadásainak enyhítésében, továbbá a jövedelmük miatt lakásfenntartási támogatásban nem részesíthető, de magas rezsiköltséggel rendelkező kérelmezők átmeneti anyagi gondjainak mérséklésében.

Mind az átmeneti segélyt igénylők száma, mind az alkalmanként megállapított segélyek összege is évről, évre emelkedést mutat.

A szociális alapszolgáltatások

Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást az alábbi formákban biztosítja az Önkormányzat (részletesebben: 4.3. fejezet)

Az alapszolgáltatások formái:

- étkeztetés
- szociális információs szolgáltatás
- házi segítségnyújtás
- családsegítés
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- támogató szolgáltatás
- utcai szociális munka
- nappali ellátás

16. sz. táblázat: Szociális alapellátás

<i>fő</i>	<i>étkeztetésben részesül</i>	<i>házi segítségnyújtásban</i>	<i>étkeztetésben és házi segítségnyújtásban</i>
2001	672	73	69
2002	637	87	63
2003	606	95	71
2004	652	91	78
2005	643	114	73
2006	598	111	67
2007	651	117	67
2008 I. negyedév	611	113	82

Forrás: Területi Szociális Szolgálat

17. sz. táblázat: Az étkeztetésben foglalkoztatottak száma

	<i>Foglalkoztatottak száma</i>	<i>Egy főre jutó étkeztetett</i>
2001	13 fő	51
2002	7 fő	91
2003	8 fő	76
2004	9 fő	72
2005	9 fő	71
2006	9 fő	66
2007	10 fő	69,3
2008	10 fő	69,3

Forrás: Területi Szociális Szolgálat

18. sz. táblázat: A házi segítségnyújtásban foglalkoztatottak száma (szakdolgozók)

	<i>szakképzetlen</i>	<i>szakképzett</i>
2001	6 fő	29 fő
2002	5 fő	30 fő
2003	5 fő	30 fő
2004	4 fő	31 fő
2005	3 fő	32 fő
2006	3 fő	32 fő
2007	2 fő	32 fő
2008	1 fő	33 fő

Forrás: KSH 2001. és a Területi Szociális Szolgálat

19. sz. táblázat: A családsegítő tevékenységen foglalkoztatottak száma munkakörönként

<i>Település</i>	<i>Vezető fő</i>	<i>Család-gondozó</i>	<i>Orvos</i>	<i>Pszichológus</i>	<i>Jogász</i>	<i>Szociális assziszt.</i>	<i>Gazdasági</i>	<i>Egyéb</i>	<i>Összes</i>	<i>Önkéntes</i>
			<i>Óra/hét</i>							
2001	2	6	1	4	2	0	2	0	10	10
2002	2	5	1	4	2	1	2	0	10	2
2003	2	5	1	4	2	1	2	0	10	2
2004	2	5	1	7	2	1	2	0	10	2
2005	2	6	1	7	2	1	2	0	11	2
2006	2	7		76/hét	26/hét	1	2	0	12	2
2007	2	7	0	10	2	1	2	0	12	2
2008	1	8	0	10	2	1	2	0	12	2

Forrás: Napraforgó Gyermekjóléti Központ és Családsegítő és Szolgálat

20. sz. táblázat: A családsegítő szolgáltatást igénybe vevők problémái

	<i>Elekt-viteli</i>	<i>Családi</i>	<i>Le lki</i>	<i>Gyerek-nevelési</i>	<i>Anyagi</i>	<i>Foglal-Kozási</i>	<i>Egészség-ügyi</i>	<i>Ügyintézési</i>	<i>Információ</i>	<i>Egyéb</i>	<i>Össz</i>
2002	37	124	69	25	212	123	39	164	136	50	979
2003	121	67	146	18	331	130	59	221	68	121	1282
2004	136	114	258	30	486	181	74	463	225	195	2162
2005	146	143	215	36	1205	208	95	503	188	130	2869
2006 I. félév	75	73	145	12	851	178	50	203	105	114	1806
2006	105	109	303	33	1549	432	92	377	218	218	3404
2007	79	65	184	43	1519	864	83	598	338	84	3846
2008 I. félév	41	44	76	21	801	636	67	256	95	12	2049

Forrás: Napraforgó Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat

A házi segítségnyújtás, illetve az étkeztetés területén foglalkoztatottak szakképesítésének aránya jó, a jogszabályok által elvártnál magasabb. Cél a 100%-os szakképesítés elérése. Az alapellátás minden területe túlterhelt, általánosan elmondható, hogy a létszámbővítés indokolt lenne. Nemcsak azért, mert a szolgáltatások elterjedésével az igény

is növekszik, hanem mert az idő múlásával új jogszabályi kötelezettségek, lakossági igények jelentkeznek, valamint cél a szolgáltatások egyre magasabb színvonalon való működtetése.

A családsegítő szolgálatnál legmagasabb számban anyagi problémák miatt kérnek segítséget, ami persze oka, vagy következménye lehet egyéb (pl. általánosan rossz szociális helyzet, díjhátralék, munkanélküliség, gyermekeit egyedül nevelő szülő nehézségei, stb.) gondoknak. Ez rámutat a pénzbeli és természetbeni ellátások szükségességére is. Az esetek száma évről évre nő. A 2008. első félévi adatok alapján az idei igénybevételi szám 200-300-al magasabb lesz a 2007. évinél. A problématípusok egymáshoz viszonyított gyakoriságában nincs jelentős változás.

21. sz. táblázat: Nappali ellátást nyújtó intézmények

	idősek nappali ellátása		fogyatékosok nappali ellátása		szenvedélybetegek nappali ellátása	
	egységek száma	férőhelyek száma	egységek száma	férőhelyek száma	Egységek száma	férőhelyek száma
2001	4	170	1	30	-	-
2002	4	170	1	30	-	-
2003	4	170	1	30	-	-
2004	4	170	1	30	-	-
2005	4	170	1	30	-	-
2006	4	170	1	30	-	-
2007	4	200	1	30	-	-
2008	4	200	1	30	-	-

Forrás: Területi Szociális Szolgálat

Az idősek nappali ellátása (Idősek Klubja) négy telephelyen működik, 200-as férőhelyszámmal, mely valójában ennél lényegesen magasabb. Emiatt 2007.-től a férőhelyek száma 200-ra emelkedik.

A fogyatékosok nappali ellátása (ÉNO) 2008 szeptemberéig nem különálló szociális intézmény, hanem egy a fogyatékosok ellátását óvodától kezdve, az iskolán át, a nappali ellátásig biztosító, elsősorban közoktatási intézmény részegysége volt. 2008 szeptemberétől az értelmi fogyatékosok nappali ellátása szervezetileg a Területi Szociális Szolgálathoz került, ami korábban is szociális feladatokat látott el (étkeztetés, házi segítségnyújtása, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali ellátás idősek részére). Így a szolgáltatás egy olyan profilú intézményhez kapcsolódik, melybe jobban beleillik, mint a korábbiakban.

Szenvedélybetegeket ellátó szociális intézmény a kerületben nincs. E problémával vagy az egészségügyi intézményekhez fordulhatnak a kerület lakosai, vagy a fővárosban további intézményt kell keresniük.

Gyermekvédelmi ellátás helyzete

A gyermekvédelmi gondoskodás intézményrendszere részben saját erőből, részben szerződéskötés útján kerül ellátásra. A gyermekjóléti központ a családsegítő szolgálattal közös intézményben működik. A gyermekek átmeneti otthonának igénybevételére 2003. november 1-je óta az Újpesti Önkormányzat fenntartásában lévő, „Aranyhíd” Gyermekek átmeneti otthonában van lehetőség, a családok átmeneti otthona biztosítására 2008-tól a Support alapítvánnyal kötött ellátási szerződést az Önkormányzat. A szerződésben foglaltak szerinti működés az igényeket kielégíti. A családok átmeneti otthona szerződés szerinti férőhelyszámának növelése a tapasztalatok alapján kerül majd megfontolásra.

22. sz. táblázat: A gyermekjóléti szolgálatnál/központnál foglalkoztatottak száma munkakörönként

	Vezető fő	Családgy. ondozó	Orvos fő	Pszich. fő	Jogász Fő	Gyógyiped fő	Fejleszt. ped fő	Assziszt. Fő	Gazd. Fő	Össz fő
2001	1	5	1 ó/hét	6 ó/hét	2 ó/hét	-	-	3	1	10
2002.	1	6	1 ó/hét	6 ó/hét	2 ó/hét	-	-	3	1	11
2003	1	7	1 ó/hét	6 ó/hét	2 ó/hét	-	-	2	1	11
2004	2	7	1 ó/hét	11 ó/hét	2 ó/hét	-	-	1	1	
2005	2	9,75*	1 ó/hét	15 ó/hét	2 ó/hét	-	8 ó/hét*	1*	1	13,75
2006	2	9,75	1 ó/hét	15 ó/hét	2 ó/hét	-	8 ó/hét	1	1	13,75
2007	2	9,75	2 ó/hét	12 ó/hét	2 ó/hét	-	8 ó/hét	1	1	13,75
2008	1	10,75	0 ó/hét	12 ó/hét	2 ó/hét	-	8 ó/hét	1	1	13,75

Forrás: Napraforgó Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat

* 2005. július elsejétől dolgozik a Központban fejlesztő pedagógus, továbbá szintén ettől az időponttól van 1 fő utcai szociális munkás, és 1 fő asszisztens adminisztratív munkára

23. sz. táblázat: A gyermekvédelmi gondoskodásban levő kiskorúak gondozási hely szerinti megoszlása

	Kiskorúak összesen fő	Gyermekotthon Fő	Nevelőszülői Hálózat Fő	Hagyományos Nevelő-szülő	Hivatásos Nevelőszülő Fő	Ápolási-gondozási int. (Fő)
2001	22	15	7	0	7	--
2002	25	16	9	0	9	--
2003	26	16	10	0	10	--
2004	28	17	11	0	11	--
2005	30	22	8	0	8	--
2006	27	20	7	0	10	-
2007	34	25	9	0	9	-

Forrás: KSH, Gyámhivatal

24. sz. táblázat: A gyermekvédelmi gondoskodás alatt állók létszáma gondoskodási forma szerint

	Átmeneti nevelt k.k. (fő)	Tartós nevelt k.k.	Ideiglenes hatállyal elhelyezett k.k.	Gyermekotthonban elhelyezett átmeneti, v. tartós nevelt k.k.	Hagyományos nevelőszülőnél elh. Átmeneti v. tartós nevelt k.k.	Hivatásos nevelőszülőnél elhelyezett átmeneti v-tartós nevelt k.k.
2001	22	3	2	15	-	7
2002	25	4	2	16	-	9
2003	26	3	1	16	-	10
2004	28	2	0	17	-	11
2005	30	2	0	22	-	8
2006	27	2	7	20	-	10
2007	34	2	4	25	-	9

Forrás: Gyámhivatal

25. sz. táblázat: A bölcsődei ellátás adatai, XVI. ker.

Év vége	Intézmény	Működő férőhely	Beírt gyermek	Gondozónő	Beíratott gyermekek napi átlagos száma a férőhelyek %-ában
1995	5	220	293	45	133
1996	4	180	198	40	110
1997	4	180	245	41	136
1998	4	180	254	40	141
1999	4	180	255	43	142
2000	4	180	224	42	124
2001	4	180	226	41	126
2002	4	180	267	42	148
2003	4	180	225	42	125
2004	4	180	259	42	144
2005	4	200*	241	49	121
2006	4	200	272	49	136
2007	4	220**	251	53	114
2008 I. félév	4	220	279	52	127

Forrás: KSH 2001. és Egyesített Bölcsőde

*: 2005. szeptembertől

** : 2007. októbertől

Bár folyamatosan emelkedik a gyermekjóléti központnál foglalkoztatottak száma, nem éri el a jogszabályi előírásokat, bár feladatukat ellátják. Cél lehet az intézmény folyamatos fejlesztése.

A bölcsődei férőhelyek kevésnek bizonyulnak, az intézmény kihasználtsága évek óta lényegesen meghaladja az engedélyezett férőhelyek számát. Ezen csak részben enyhített, hogy 2007-ben újabb 20 fős férőhelyszám-növekedés ment végbe, így már 220 hely várja a kisgyermekeket. A kerület külterületeinek beépítésével további igények várhatók, így mindenképpen szükséges a férőhelyek számának növelése a jövőben is. Ezt célul tűzte ki az Önkormányzat, esetlegesen európai Unió forrásainak bevonásával.

26. sz. táblázat: A gondozóintézetek forgalma, XVI. ker.

Év	Vizsgálat (betegforgalom)					
	Onkológiai	tüdő-beteg-	bőr- és nemi-beteg-	fel- nőtt pszichiátriai	gyermek pszichiátriai	addik- tológiai
	gondozóban					
1995	4517	13734	21580	15798	--	1480
1996	5171	16785	20045	14957	--	1273
1997	5184	12558	21667	14089	--	1391
1998	4338	13383	21784	12712	931	1401
1999	4481	14302	24183	10936	--	1699
2000	4310	12516	24062	10321	978	1158
2001	3537	12351	25655	9636	--	1406
2002	3249	12087	25841	9747	1165	1478
2003	2856	13193	25296	9324	1025	1375

2004	2750	15784	34409	9046	843	1581
2005	2974	15391	33326	9503	660	1640
2006	5336	14038	33937	10471	1054	1586
2007	5369	11834	28370	8497	1324	1324

Forrás: XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat

2.4. A XVI. kerületi lakáshelyzet

A családok, egyének szociális helyzetét erősen befolyásolják lakhatási lehetőségük, körülményeik, ezért a helyzet vizsgálata fontos a szociális körülmények meghatározásakor. A rendszerváltást követő időszak sok olyan helyzetet teremtett, amely egyszerre lakás-kérdés, és szociális kérdés is lett. Ilyenek voltak például a gyárak, üzemek bezárása és munkásszállók megszűnése, az önkormányzati bérlakások kiárusítása, így a bérlakás-állomány minimálisra csökkentése, a változó lakáshitel-rendszer.

27. sz. táblázat: A lakásállomány és a laksűrűség a XVI. kerületben

Megnevezés	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Lakásállomány	25142	25941	26369	26528	26639	26730	26811	27773	27764	27800	28145	28468	28619
100 lakásra jutó lakos	276	269	268	267	266	266	265	265	253	249	245	241	239

Forrás: KSH 2001.-2003, Budapest Évkönyv

28. sz. táblázat: A lakások számának százalékos megoszlása komfortosság szerint

Területi egység	összkomfortos	komfortos	félkomfortos	komfort nélküli	szükség és egyéb	összesen
	Lakások					
XVI. ker.	61,87	29,14	3,46	2,51	3,02	100,0
Budapesten	49	33,9	6,8	7,8	2,5	100,0
Országosan	38,5	29,6	8,6	19,9	3,5	100,0

Forrás: KSH, Lakásstatistikai évkönyv, 2000

29. sz. táblázat: A lakásállomány megoszlása a XVI. kerületben

	2003	2004	2005	2006
Épített lakások átlagos alapterülete/m ²	114,1	129,4	81	109,7
Épített lakások száma	176	169	353	170
1000 lakosra jutó lakásépítés /db	2,6	2,5	5,1	2,5
Épített lakások száma szobaszám szerint /db				
1 szobás lakások	3	2	3	11
2 szobás lakások	23	12	94	23
3 szobás lakások	52	41	35	58
4 szobás lakások	58	68	157	37
5 és több szobás lakások	40	46	64	41
3 és több szobás lakások együtt	150	155	256	136
Szobaszám szerint %				

1 szobás lakások	1,7	1,2	0,9	6,5
2 szobás lakások	13,1	7,1	26,6	13,5
3 szobás lakások	29,5	24,3	9,9	34,1
4 szobás lakások	33,0	40,2	44,5	21,8
5 és több szobás lakások	22,7	27,2	18,1	24,1
3 és több szobás lakások együtt	85,2	91,7	72,5	80,0
Felszereltség szerint/ db				
Vízvezetékekkel	176	169	353	170
Csatornával	176	169	353	170
Ebből: Közcsat.-val	161	156	341	167
Saját derítő	15	13	12	3
Korszerű fűtéssel	176	169	353	170
Ebből: központi	110	106	307	120
egyedi	66	63	46	50
Vezetékes gázzal	174	168	353	168
Felszereltség szerint/ %				
Vízvezetékekkel	100	100	100	100
Csatornával	100	100	100	100
Ebből: Közcsat.-val	91,5	92,3	96,6	98,2
Saját derítő	8,5	7,7	3,4	1,8
Korszerű fűtéssel	100	100	100	100
Ebből: központi	62,5	62,7	87,0	70,6
egyedi	37,5	37,5	13	29,4
Vezetékes gázzal	98,9	99,4	100	98,8
Építetők szerint /db				
Gazdasági szervezet által	17	16	221	22
Természetes személy által	145	153	123	142
Egyéb építetők által	14	0	9	6
Lakásmegszűnés szobaszám szerint /db				
1 szobás lakások	11	20	12	8
2 szobás lakások	16	12	15	8
3 és több szobás lakások együtt	11	10	3	3
összesen	38	42	30	19
Megszűnt lakások átlagos alapterülete /m ²	67,8	62,7	52,5	55,6
Lakásmegszűnés szobaszám szerint /%				
1 szobás lakások	28,9	47,6	40	42,1
2 szobás lakások	42,1	28,6	50	42,1
3 és több szobás lakások együtt	28,9	23,8	10	15,8
Lakásmegszűnés felszereltség szerint / db				
Vízvezetékekkel	37	42	30	19
Csatornával	36	31	27	18
Ebből: Közcsat.-val	20	10	6	6
Saját derítő	16	21	21	12
Vezetékes gázzal	30	21	22	11
Településrendezés miatt	0	0	0	0
Lakásmegszűnés felszereltség szerint / %				
Vízvezetékekkel	97,4	100	100	100

Csatornával	94,7	73,8	90	94,7
Ebből: Közesat.-val	52,6	23,8	20	31,6
Saját derítő	42,1	50	70	63,2
Vezetékes gázzal	78,9	50	73,3	57,9
Ingatlankezelés / db				
Kezelt lakásbérlemény	352	341	328	311
Összes felújított épület	10	17	5	0
Felújított lakásbérlemény	12	9	4	5

Forrás: Budapest kézikönyv

A kerület lakásállománya 1990 és 2003 között mintegy 1 700 lakással növekedett, 2003-2006-ig ez a növekedés újabb 819 lakás. Ezzel arányosan a laksűrűség folyamatosan csökken. A kerületben a nagyszabású lakásépítések folyamatosak az elmúlt néhány évben, és ez várható a továbbiakban is. 2005-ben 221 lakást építetett gazdasági szervezet, és 123-at magánszemély. 2006-ban a gazdasági szervezetek által épített lakások száma lecsökkent 22-re, ami ezt mutatja, hogy a 2005/2006 közötti lakásépítés-szám csökkenésének az oka egy nagyobb beruházás befejezése. 2007-ben és 2008-ban ismét nagyobb számban épülnek többlakásos társasházak, sorházak a kerületben.

Az egy lakott lakásra jutó lakók száma magasabb az országos, illetve a budapesti átlagnál, azonban magasabb az egy lakosra jutó szobák száma is. A kerületnek fontos lakásügyi sajátossága, hogy zöldövezeti, többségében családi házas részekből épül fel, melyek máig sok esetben többgenerációs családnak adnak otthont.

A lakások felszereltsége, komfortfokozata az országos átlaghoz képest jónak mondható, de a lakásmegszűnések adataiból látszik, hogy nagyobb arányban alacsonyabb komfortfokozatú lakások szűnnek meg, ami a lakásállomány javulásához vezet.

Az Önkormányzat igyekszik a lakások komfortfokozatának növelését elérni. Többek között ezt szolgálja a kerület elfogadott lakáskonceptiója is, melynek értelmében a lakások száma növekszik, a rossz állapotú, illetve alacsony komfortfokozatú ingatlanok pedig felújításra kerülnek, vagy fokozatosan kikerülnek a lakásállományból.

2.5. A tartós bentlakást nyújtó szociális szolgáltatások iránti igények alakulása

Az ellátások iránti igényről adat az idősök otthonába való elhelyezés esetében van: a Területi Szociális Szolgálat nyilvántartása szerint általában 40 fő vár tartós elhelyezésre.

Ezen adatra 2008-tól nem tudunk egyértelműen következtetni, hiszen megszűnt az a nyomtatvány, a tartós bentlakást nyújtó intézmények jelentkezésekor, amely által minden esetben tudott a jelentkezésről a Területi Szociális Szolgálat: már nem kell minden esetben igazolni, hogy ellátja-e a házi segítségnyújtás a jelentkezőt, csak ha a nemleges igazolással együtt fennáll annak lehetősége, hogy így a gondozási szükséglet vizsgálatra nincs szükség. (Amennyiben szükséglete ellenére nem részesül házi segítségnyújtásban, egyedül él és 80 év feletti, az különös helyzetnek tekintendő, és automatikus az ellátás szükségességének megállapítása.)

A tartós elhelyezést igénylők esetében tehát a településnek ez a feladata megszűnt, azonban a jegyzőre hárult minden esetben a vagyonvizsgálat és a jövedelemigazolás kiállítása, mely szükséges a térítési díj megállapításához.

Idősek esetében a szociális otthoni elhelyezés iránti kérelem oka – a mentális és egészségügyi problémákon (az idősorral járó problémák, a magány) kívül, – gyakran a lakásfenntartás és lakáskarbantartás költségeinek terhe.

Az ellátást igénylők minden csoportjára elmondható, hogy amennyiben lenne alapellátás, illetve nappali és átmeneti ellátást biztosító szakellátás keretében megoldás számukra, elsősorban ezeket a lehetőségeket választanák. Kerületünkben – és Budapesten általában – hiányos az ellátórendszer kiépítettsége.

A jelenlegi ellátások mellett sokan a tartós, bentlakásos elhelyezést igénylik. Jellemző, hogy nem szívesen hagyják el lakókörnyezetüket, ezért nagy veszteség a kerületi idősek számára a XVI. kerületén lévő idősek otthonainak megszűnése.

Amennyiben a bentlakásos intézmények könnyebben hozzáférhetőek lennének, az hozzájárulna a lakások megüresedéséhez, lakásmobilizációt eredményezne.

Összegzés a statisztikai adatok alapján:

Demográfiai folyamatok

Budapesten több éves tendencia a természetes fogyás, ezzel ellentétben a XVI. kerületi lakosságszám ingadozó ugyan, de kis mértékben emelkedést mutatkozik.

Tekintettel arra, hogy a mellett, hogy a lakosság előregedése mutatkozik, lakásépítések folytán a fiatal korosztály számának növekedése, és az összlakosságszám emelkedése várható. Jellemző, hogy a családalapítás előtt álló korosztály (25-29 és 30-34 évesek) nagy arányban, (6,74 és 8,95%) képviseltetik magukat a népességben.

Lakossági vélemények, valamint statisztikai adatok alapján a házasság intézménye manapság nem elterjedt, ezzel szemben a XVI. kerületben 2002-ig nem csökkent, sőt kis mértékben emelkedett a házasságkötések száma, ekkor drasztikus csökkenés következett be, de azóta újra folyamatos emelkedés figyelhető meg.

Az 1000 lakosra jutó élve születések száma magasabb a Budapesti átlagnál, ami hosszabb távon összehasonlításban a lakosság kisebb mértékű öregedését eredményezi.

A munkaerő-piaci pozíciók és a megélhetési feltételek változása, az ellátások igénybevétele

A regisztrált munkanélküliek aránya alacsony (munkanélküliségi ráta: 1%), ami azt feltételezi, hogy a valódi munkanélküliség aránya is alacsonyabb a térség átlagánál, ez által a családon belüli foglalkoztatottak aránya jobb az országos, illetve a fővárosi foglalkoztatotti aránynál: 2002-ben az országos munkanélküliségi ráta 6,6%, a fővárosi 5,3%, míg a XVI. kerületi 0,8%. 2006-ban a ráta 1,3%, 2007-ben 1,25, 2008-ban 1,29% a kerületben, míg 2008-ban Budapesten 3%.

Az országos átlaghoz képest jó foglalkoztatottsági adatokat kiegészíti egy feltehetően magas önfoglalkoztatás: a kerületben 2004-ben összesen 9 613 vállalkozás, 2 695 KFT, és 2 694 BT működik. 2006-ban a bejelentett KFT-k száma 3 468, a Bt-ké 3 289, valamint az összes vállalkozás 12 968. Ez persze nem jelenti automatikusan azt, hogy mind XVI. kerületi lakos általi cégtulajdont, illetve vállalkozást jelent, de feltehetően magas az arányuk. A 2004 és 2006. évi adatok nem teljes mértékben összehasonlíthatóak, mivel 2005 előtt működő, azt követően bejelentett gazdasági szervezetekről van elérhető adat.

Alapvetően meghatározó a nyugdíjak összegének alakulása, mert ez erősen befolyásolja a családok szociális helyzetét. A kerületi átlagnyugdíj magasabb a budapesti

átlagnál, de nem biztosítja azt a szintet, ami minden nyugellátásban részesülő számára biztonságos megélhetést jelentene. 2003-ban az összes nyugdíjszerű ellátást alapul véve az átlagos ellátási összeg 56 406.-Ft, 2004-ben 62 533.-Ft, 2005-ben 68 870.-Ft, 2006-ban 74.308.-Ft, 2007-ben 81 960.-Ft, 2008-ban 90 793.-Ft. Ez az öregségi nyugdíjminimumhoz viszonyítva (21 000.-, 23 200.-, 24 700.-, 25 800.-, 27 130.- és 28 500.-Ft) jónak tekinthető, de a lakásfenntartási költségeket, és a megfelelő szintű mindennapi élethez szükséges költségeket tekintve alacsonynak mondható.

Annak ellenére, hogy bizonyos adatok (átlagnyugdíj összege, munkanélküliségi ráta) jobb eredményt mutatnak Budapest átlagánál, a szegénység a kerületben is létező probléma. Magas a pénzbeli és természetbeni ellátásokat igénybe vevők száma. Jellemző, hogy az ellátások beépülnek a család rendszeres bevételei közé.

III. A SZOCIÁLIS ELLÁTÁSI KÖTELEZETTSÉG ÁLTALÁNOS TARTALMA

A szociális ellátás feltételeinek biztosítása – az egyének önmaguk, családjuk, helyi közösség tevékenységén túl – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata.

A Szoc. tv., valamint a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény szerint a lakosság ellátását az Önkormányzatok biztosítják.

Budapest XVI. kerületének Képviselő-testülete az ellátások szabályozására a – felülvizsgálat időpontjában hatályos – szociális rászorultság miatt megállapítható pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló 6/2004. (II. 27.) rendeletét (továbbiakban Ök. rendelet), az adósságkezelési szolgáltatásról szóló 46/2004. (XII. 20.) rendeletét, valamint a szociális szolgáltatásokról és a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról szóló 8/2008. (IV. 1.) rendeletét (továbbiakban szolg. Ök. rendelet), és a szociális szolgáltatásokról és a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások térítési díjáról szóló 9/2008. (IV. 1.) számú rendeletet alkotta meg.

A Szociális Konceptió elkészítése és elfogadása (2004. december), illetve annak 2006. évi felülvizsgálata óta a Szoc. tv. Több alkalommal módosult, ezzel nagy változásokat bevezetve az ellátások terén. A Konceptió felülvizsgálatában megjelennek a vonatkozó jogszabályok, melyek ezeket a változásokat követik.

a szociális igazgatás általános szabályai

–az I. fejezet III. címében meghatározottak alapján:

6. § *A hajléktalan személyek ügyében szociális igazgatási eljárásra az a szociális hatáskört gyakorló szerv illetékes, amelynek illetékességi területét a hajléktalan személy az ellátás igénybevételekor nyilatkozatában tartózkodási helyeként megjelölte.*

7. § (1) *A települési önkormányzat, tekintet nélkül hatáskörére és illetékességére, köteles az arra rászorulóknak átmeneti segélyt, étkeztést, illetve szállást biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulóknak az életét, testi épségét veszélyezteti.*

(2) *Az ellátást biztosító az (1) bekezdés szerinti ideiglenes intézkedéséről haladéktalanul értesíti a hatáskörrel rendelkező illetékes szervet. Az értesítéssel egyidejűleg követelheti a kifizetett átmeneti segély megtérítését.*

pénzbeli ellátások

–a II. fejezet I. cím alapján

25. § (1) *A jogosult részére jövedelme kiegészítésére, pótlására pénzbeli szociális ellátás nyújtható.*

(2)

(3) *Szociális rászorultság esetén a jogosult számára*

a) a települési önkormányzat jegyzője az e törvényben meghatározott feltételek szerint

aa) időskorúak járadékát,

ab) rendszeres szociális segélyt,

ac) a 41. § (1) bekezdésében és a 43/A. § (1) bekezdésében foglalt ápolási díjat;

b) a települési önkormányzat képviselő-testülete az e törvényben, illetve az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint

ba) a 38. § (1) bekezdésében foglalt lakásfenntartási támogatást,

bb) a 43/B. § (1) bekezdésében foglalt ápolási díjat,

bc) átmeneti segélyt,

bd) temetési segélyt

állapít meg (a továbbiakban együtt: szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások).

26. § A települési önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére - a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint - más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.

természetben nyújtott szociális ellátásként

–a III. fejezet alapján

47. § (1) Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók. Természetbeni szociális ellátásként nyújtható

a) a rendszeres szociális segély, a (2) bekezdésben meghatározott mértékben és feltételek fennállása esetén,

b) a lakásfenntartási támogatás,

c) az átmeneti segély,

d) a temetési segély.

(2) Rendszeres szociális segély természetbeni szociális ellátás formájában akkor nyújtható, ha a családban a Gyvt. 68. §-a szerint védelembe vett gyermek él. A rendszeres szociális segély természetbeni szociális ellátás formájában történő nyújtásának eljárási szabályait, a természetbeni juttatás formáit a települési önkormányzat rendeletben szabályozza, azzal, hogy védelembe vett gyermekenként a rendszeres szociális segély megállapított összegének 15%-a, de összesen legfeljebb 50%-a nyújtható természetben.

(3) Természetbeni ellátás különösen az élelmiszer, a tankönyv, a tüzelő segély, a közüzemi díjak, illetve a gyermekintézmények térítési díjának kifizetése, valamint a családi szükségletek kielégítését szolgáló, gazdálkodást segítő támogatás.

(4) A (3) bekezdés alkalmazásában családi szükségletek kielégítését szolgáló, gazdálkodást segítő támogatásnak minősül különösen

a) a földhasználati lehetőség,

b) a mezőgazdasági szolgáltatások és juttatások,

c) a munkaeszközök és a munkavégzéshez szükséges forgó eszközök,

d) a szaktanácsadás, a szakképzés

biztosítása.

(5) A családi szükségletek kielégítését szolgáló gazdálkodást segítő támogatás nyújtására akkor van mód, ha a települési önkormányzat rendeletben szabályozza

a) a támogatás eljárási szabályait,

b) a támogatás formáit és értékét,

c) a támogatott jogait és kötelezettségeit, illetve a kötelezettség megszűnésének következményeit.

szociális szolgáltatások

– a IV. fejezet alapján

Az ellátások formái

56. § (1) A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást nyújtó ellátást (a továbbiakban: személyes gondoskodás) az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.

(2) A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

57. § (1) Szociális alapszolgáltatások

a) a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás,

- b)
- c) az étkeztetés,
- d) a házi segítségnyújtás,
- e) a családsegítés,
- f) a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- g) a közösségi ellátások,
- h) a támogató szolgáltatás,
- i) az utcai szociális munka,
- j) a nappali ellátás.

(2) A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást

- a) az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,
- b) a rehabilitációs intézmény,
- c) a lakóotthon (a továbbiakban a)-c) pont együtt: tartós bentlakásos intézmény),
- d) az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (a továbbiakban a)-d) pont együtt: bentlakásos intézmény),
- e)
- f) az egyéb speciális szociális intézmény nyújtja.

...

(4) Alapszolgáltatási központ az a szociális intézmény, amely

- a) étkeztetést,
- b) házi segítségnyújtást,
- c) családsegítést,
- d) nappali ellátást és
- e) gyermekjóléti szolgáltatást biztosít.

A személyes gondoskodás megszervezésére köteles szervek

–a Szoc. tv. IV. fejezet IV. cím alapján:

86. § (1) A települési önkormányzat köteles biztosítani

- a)
- b) étkeztetést,
- c) házi segítségnyújtást,
- d) állandó lakosainak számától függően a (2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat,
- e) az a)-d) pontban nem említett szociális szolgáltatásokhoz - különös tekintettel a családsegítéshez - való hozzáférést.

(2) Az a települési önkormányzat, amelyiknek területén

- a) kétezer főnél több állandó lakos él, családsegítést,
- b) háromezer főnél több állandó lakos él, az a) pont szerinti alapszolgáltatást és idősek nappali ellátását,
- c) tízezer főnél több állandó lakos él, az a)-b) pont szerinti alapszolgáltatásokat, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást és a b) pontban nem említett nappali ellátást, továbbá 2008. december 31-éig támogató szolgáltatást és közösségi ellátásokat,
- d) harmincezer főnél több állandó lakos él, az a)-c) pont szerinti szociális szolgáltatásokat és átmeneti elhelyezést nyújtó ellátást,
- e) ötvenezer főnél több állandó lakos él, az a)-d) pont szerinti szociális szolgáltatásokat és utcai szociális munkát köteles biztosítani.

(3) A támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások 2009. január 1-jétől nem kötelező önkormányzati feladatok.

(4) A fővárosi kerületi önkormányzat köteles biztosítani az (1)-(2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat, a 88. § (2) bekezdésében foglaltak figyelembevételével.

88. § (2) A fővárosban - ha a fővárosi önkormányzat és a kerületi önkormányzat másként nem állapodik meg - a fővárosi önkormányzat gondoskodik a hajléktalanok éjjeli menedékhelyének és átmeneti szállásának megszervezéséről és fenntartásáról.

IV. AZ EGYES SZOCIÁLIS ELLÁTÁSI FORMÁK, SZOLGÁLTATÁSOK HELYZETE, TERVEZETT FELADATOK, TENNIVALÓK, CÉLOK

4.1. Szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások

A Szoc. tv. 32. § (1) bekezdése szerint: Ha e törvény másként nem rendelkezik, a szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások iránti kérelmet a jegyző hatáskörébe tartozó ellátás esetén a kérelmező lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál, a települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozó ellátás esetén az önkormányzat rendeletében meghatározott önkormányzati szervnél kell előterjeszteni. – Ezekre az ellátási formákra a rendelet a Polgármesteri Hivatal Szociális és Gyermekvédelmi Irodáját jelöli ki.

4.1.1. Időskorúak járadéka

–a Szoc. tv. 32/B. § - 32/E. §-a alapján:

Fogalom:

32/B. § (1) Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A települési önkormányzat, 2007. január 1-jétől a jegyző időskorúak járadékában részesíti azt

- a) a 62. életévét, illetőleg a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át,*
- b) az egyedülálló, 62. életévét, illetőleg a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-át,*
- c) az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át.*

(2) Az (1) bekezdésben megjelölt reá irányadó nyugdíjkorhatár alatt a Tny. 7. § (4)-(5) bekezdésében szabályozott nyugdíjkorhatárt kell érteni.

(3) A jegyző időskorúak járadékában részesíti a 3. § (3) bekezdésének b) pontjában meghatározott személyt, amennyiben az e törvényben foglalt feltételeknek megfelel.

(4) Nem állapítható meg az időskorúak járadéka, illetve a folyósítást meg kell szüntetni, ha a személy

- a) előzetes letartóztatásban van, elzárás, illetőleg szabadságvesztés büntetését tölti;*
- b) 3 hónapot meghaladó időtartamban külföldön tartózkodik;*
- c) a 3. § (3) bekezdése alá tartozik, és - a határ menti ingázó munkavállalókat kivéve - tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott.*

32/C. § (1) Az időskorúak járadékának havi összege

a) jövedelemmel nem rendelkező

aa) 32/B. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a,

ab) 32/B. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-a,

ac) 32/B. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-a;

b) jövedelemmel rendelkező jogosult esetén az a) pont szerinti összegnek és a jogosult havi jövedelmének a különbözete.

(2) Ha az (1) bekezdés b) pontja szerinti támogatás összege az ezer forintot nem éri el, a jogosult részére akkor is legalább ezer forint összegű járadékot kell megállapítani.

(3)

(4)

32/D. § (1) A hajléktalan személy részére megállapított időskorúak járadéka esetén az erről rendelkező határozat egy példányát meg kell küldeni a fővárosi főjegyző (a továbbiakban: főjegyző) részére.

(2) A főjegyző az időskorúak járadékában részesülő hajléktalanról a 18. §-ban szabályozott nyilvántartást vezeti, és gondoskodik az időskorúak járadékának a hajléktalan személy által meghatározott, határozatban foglalt címre történő folyósításáról.

(3) Ha a hajléktalan személy a (2) bekezdés szerint folyósított időskorúak járadékát három hónap időtartamon keresztül nem veszi át, a támogatás folyósítását a főjegyző szünetelteti, és erről a tényről a járadékot megállapító jegyzőt tájékoztatja, amely dönt az ellátás fenntartásáról, illetve megszüntetéséről.

(4) Ha ugyanazon hajléktalan személy részére két vagy több önkormányzat jegyzőinek döntése szerint egyidejűleg kellene járadékot folyósítani, csak az utóbb megállapított járadék folyósítható. Ilyen esetben a főjegyző tájékoztatja a járadékot korábban megállapító jegyzőt az általa megállapított ellátás folyósításának megszüntetéséről.

(5) A főjegyző által az (1)-(4) bekezdés szerint folyósított időskorúak járadékának összegét a helyi önkormányzatokért felelős miniszter megtéríti a fővárosi önkormányzat részére.

32/E. § A fővárosban - ha a főjegyző és a kerületi önkormányzat jegyzője másként nem állapodik meg - a hajléktalanok számára nyújtott időskorúak járadékának megállapítása a főjegyző feladata.

Az Ök rendeletnek további szabályozásai nincsenek az időskorúak járadékával kapcsolatban.

Helyzetkép:

Az időskorúak járadéka azon időskorú személyek részére nyújtott támogatási forma, akik jövedelemmel nem rendelkeznek, vagy alacsony jövedelmük miatt nem biztosított a megélhetésük. Átlagosan 15 fő részesül havonta e támogatási formában, akiknek majdnem 90 %-a egyedülálló. A járadék havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegéhez viszonyítva kerül megállapításra. A 75 év feletti egyedülálló személyek magasabb összegű támogatást kapnak. Amennyiben a kérelmező rendelkezik jövedelemmel, e jövedelem kerül kiegészítésre a jogszabályban meghatározott összegre.

Az időskorúak járadéka vonatkozásában az elmúlt időszakban történt változások: 2007 januárjától jegyzői hatáskörben intézendő az ellátás.

Adatok:

30. sz. táblázat: Időskorúak járadékában részesülők száma a XVI. kerületben

	Ellátásban részesülők száma	Az ellátásra fordított összeg (e Ft kerekítve)
1998	31	4306
1999	33	5499
2000	22	4526
2001	19	3098
2002	19	4281
2003	16	3485
2004	17	4167

2005	16	4479
2006	15	4880
2007	16	4935
2008. I. félév	15	2624

Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal,
Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

Feladatok:

Az időskorúak járadékának folyósítását jelenleg a törvény úgy szabályozza, hogy pontosan megszabja a jogosultak körét, a támogatás odaítélésének feltételeit, az Önkormányzatnak változtatási hatásköre nincs. Az ellátással kapcsolatos folyamatos feladat a támogatásban részesülők felé forduló figyelem, hiszen az így kapott ellátás összege is olyan alacsony, hogy további támogatási formák (átmeneti segély, családgondozás, étkezés) igénybevétele valószínű.

4.1.2. Rendszeres szociális segély

– a Szoc. tv. 37/A. § - 37/H. § - alapján:

37/A. § (1) A rendszeres szociális segély a hátrányos munkaerőpiaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott támogatás. A települési önkormányzat, 2007. január 1-jétől a jegyző rendszeres szociális segélyt állapít meg annak az aktív korú személynek, aki

- a) egészségkárosodott,
- b) vagy nem foglalkoztatott,
- c) vagy támogatott álláskereső,

feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított. A b) pont szerinti személy esetében a rendszeres szociális segély megállapításának feltétele, hogy vállalja a beilleszkedését segítő programban való részvételt. Rendszeres szociális segélyre egy családban egyidejűleg csak egy személy jogosult.

(2) Az (1) bekezdés a) pontja alkalmazásában egészségkárosodott személynek minősül az, aki

- a) munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, illetve legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy

- b) vakok személyi járadékában részesül, vagy
- c) fogyatékosági támogatásban részesül.

(3) Az (1) bekezdés b) pontja alkalmazásában nem foglalkoztatott személynek minősül az, akinek esetében

- a) a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresői támogatás), illetőleg a jövedelempótló támogatás folyósítási időtartama lejárt, és álláskeresői ösztönző juttatásban nem részesül, vagy

- b) az álláskeresői támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Fti. alapján álláskeresői támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy

- c) a rendszeres szociális segély iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel, vagy a lakó-, tartózkodási hely szerint illetékes települési önkormányzat által kijelölt szervvel (a továbbiakban: együttműködésre kijelölt szerv) legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy

- d) az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának

(3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az

állami foglalkoztatási szervvel, vagy az együttműködésre kijelölt szervvel legalább három hónapig együttműködött,

e) a rendszeres szociális segély folyósítása a munkaképesség-csökkenés, illetve az egészségkárosodás mértékének változása miatt szűnt meg, és keresőtevékenységet nem folytat, ide nem értve a közmunkát, közhasznú munkát vagy közcélú munkát (a továbbiakban együtt: közfoglalkoztatás) és az alkalmi munkavállalói könyvvel végzett munkát.

(4) Az (1) bekezdés alkalmazásában akkor nem biztosított a megélhetés, ha a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át és vagyona nincs.

(5) A (3) bekezdés c) és d) pontja szerinti együttműködés időtartamának számításánál az állami foglalkoztatási szerv, illetve az együttműködésre kijelölt szerv által felajánlott és a nem foglalkoztatott személy által elvállalt munka időtartamát is figyelembe kell venni.

(6)

(7) A rendszeres szociális segélyre való jogosultság

a) a (3) bekezdés a) pontjában foglalt esetben a munkanélküliek jövedelempótló támogatása, illetőleg az Flt. alapján folyósított álláskeresői támogatás, vagy álláskeresői ösztönző juttatás időtartamának kimerítésétől,

b) a (3) bekezdés b) pontjában foglalt esetben a keresőtevékenység megszűnésétől,

c) a (3) bekezdés d) pontja szerinti rendszeres pénzellátás folyósításának megszűnésétől számított tizenkettő hónapon belül benyújtott kérelem alapján állapítható meg.

(8) Az (1) bekezdés c) pontjának alkalmazásában támogatott álláskeresőnek minősül az a személy, aki az Flt. alapján álláskeresői támogatásban, illetőleg álláskeresői ösztönző juttatásban részesül.

37/B. § (1) Nem állapítható meg rendszeres szociális segély, illetőleg a megállapított ellátást meg kell szüntetni annak

a) a személynek, aki

aa)

ab) előzetes letartóztatásban van, elzárás büntetését, illetve szabadságvesztés büntetését tölti,

ac) a 3. § (3) bekezdése alá tartozik, és - a határ menti ingázó munkavállalókat kivéve - tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott;

b) a nem foglalkoztatott személynek, aki

ba) a rendszeres szociális segély iránti kérelem benyújtását közvetlenül megelőzően folyósított jövedelempótló támogatásának időtartama alatt az önkormányzattal, illetőleg az állami foglalkoztatási szervvel nem működött együtt,

bb) gyermekgondozási segélyben, illetve gyermeknevelési támogatásban részesül,

bc) katonai szolgálatot teljesít,

bd) gyermekgondozási segélyre jogosult, a gyermek egyéves korának betöltéséig,

be) - a (3) bekezdésben foglaltakra is figyelemmel - keresőtevékenységet folytat, ide nem értve a közfoglalkoztatásban való részvételt és az alkalmi munkavállalói könyvvel történő munkavégzést,

bf) közoktatási, illetőleg felsőoktatási intézményben nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat, vagy az Flt. szerint képzési támogatásként keresetpótló juttatásban részesül.

(2) Ha a rendszeres szociális segélyben részesülő személy a segély folyósításának időtartama alatt együttműködési kötelezettségét megszegi, akkor

a) a segély összegét az önkormányzat rendeletében meghatározott időtartamig, de legfeljebb 6 hónapig 75%-os mértékben kell folyósítani;

b) az együttműködési kötelezettség súlyos vagy két éven belül történő ismételt megszegése esetén a rendszeres szociális segélyt meg kell szüntetni. E rendelkezés alkalmazása során az

együttműködési kötelezettség súlyos megszegésének az önkormányzat rendeletében meghatározottakon túl az az eset minősül, ha a segélyben részesülő személy a felajánlott és megfelelő munkalehetőséget nem fogadja el, vagy ha a közfoglalkoztatást a munkáltató rendkívüli felmondással szüntette meg.

(3) A nem foglalkoztatott személy részére megállapított rendszeres szociális segély a megszüntetéstől számított harminchat hónapon belül - ide nem értve a (2) bekezdés b) pontja szerinti megszüntetési esetet - az előzetes együttműködési kötelezettség teljesítése nélkül ismételen megállapítható, amennyiben a rendszeres szociális segélyre való jogosultsági feltételek egyébként fennállnak.

(4) Az (1) bekezdés b) pontjának be) alpontjában meghatározott esetben a megállapított ellátást - a továbbfolyósítás feltételeinek fennállása esetén - csak a 37/E. § (3) bekezdésében meghatározott időtartam leteltét követően kell megszüntetni.

37/C. § (1) A rendszeres szociális segély folyósítása - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - szünetel, ha a nem foglalkoztatott vagy támogatott álláskereső személy közfoglalkoztatásban vesz részt, ide nem értve az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatást.

(2) Ha a közfoglalkoztatásból származó havi kereset a megállapított rendszeres szociális segély havi összegénél legalább ezer forinttal kevesebb, a rendszeres szociális segélyt olyan összegben kell folyósítani, hogy a kereset és a segély együttes összege - a 37/E. § (1) bekezdésére is figyelemmel - megfelelően a rendszeres szociális segély megállapított összegének.

37/D. § (1) A nem foglalkoztatott személy a rendszeres szociális segély folyósításának feltételeként együttműködésre köteles, amelynek keretében

a) az együttműködésre kijelölt szervnél nyilvántartásba veteti magát, és

b) a beilleszkedését segítő programról írásban megállapodik az együttműködésre kijelölt szervvel, továbbá

c) teljesíti a beilleszkedését segítő programban foglaltakat.

(2) A települési önkormányzat az általa fenntartott intézmény vagy más szerv útján gondoskodik az (1) bekezdés szerinti együttműködés intézményi feltételeiről.

(3) A beilleszkedést segítő program a rendszeres szociális segélyben részesülő személy szociális helyzetéhez és mentális állapotához igazodva a következőkre terjedhet ki:

a) az együttműködésre kijelölt szervvel való kapcsolattartásra,

b) a nem foglalkoztatott személy számára előírt egyéni képességeket fejlesztő vagy az életmódot formáló foglalkozáson, tanácsadáson, illetőleg a munkavégzésre történő felkészülési programban való részvételre,

c) a felajánlott és az iskolai végzettségének megfelelő oktatásban, képzésben történő részvételre, különösen az általános iskolai végzettség és az első szakképesítés megszerzésére,

d) a felajánlott és számára - a 37/H. § (6) bekezdése szerint - megfelelő munkalehetőség elfogadására,

e) az állami foglalkoztatási szervnél álláskeresőként történő nyilvántartásba vételre és az elhelyezkedés érdekében az állami foglalkoztatási szervvel való együttműködésre.

(4) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti nyilvántartás a 18. §-ban foglaltakon túl a nem foglalkoztatott személy iskolai végzettségét és szakképzettségét tartalmazza.

(5) A települési önkormányzat rendeletben szabályozza az együttműködés eljárási szabályait, továbbá a beilleszkedési programok típusait és az együttműködés megszegésének és súlyos megszegésének eseteit, valamint az együttműködési kötelezettség megszegése esetén a rendszeres szociális segély csökkentett összegben történő folyósításának időtartamát.

(6) Ha a rendszeres szociális segélyben részesülő személy házastársa vagy élettársa a rendszeres szociális segély nem foglalkoztatottakra irányadó jogosultsági feltételeinek - ide nem értve a 37/A. § (3) bekezdésének c)-d) pontja szerinti megelőző együttműködés időtartamára vonatkozó rendelkezéseket - megfelelő, az együttműködésre kijelölt szervvel maga

is együttműködhet. Ebben az esetben az együttműködés az (1) bekezdés a) pontja szerinti nyilvántartásba vételre, valamint a (3) bekezdés d) pontjában foglaltakra terjed ki.

37/E. § (1) A rendszeres szociális segély havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alapbér mindenkori kötelező legkisebb összegének személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjárulékkel csökkentett összegét. A családi jövedelemhatár összege megegyezik a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 90%-ának szorzatával.

(2) Ha a rendszeres szociális segély összege az (1) bekezdésben foglalt számítás szerint a havi ezer forintot nem éri el, a jogosult részére ezer forint összegű ellátást kell megállapítani.

(3) Ha a rendszeres szociális segélyben részesülő, illetve a közfoglalkoztatásban részt vevő és rendszeres szociális segélyben (ideérve a szünetelés esetét is) részesülő személy nem a közfoglalkoztatás, illetve az alkalmi munkavállalói könyvvel történő munkavégzés körébe tartozó keresőtevékenységet kezd, és ezzel kapcsolatos bejelentési kötelezettségének eleget tett, részére a rendszeres szociális segélyt

a) a keresőtevékenység kezdő napjától számított három hónapig 50%-os összegben,

b) az a) pont szerinti időtartam lejártát követő naptól számított három hónapig 25%-os összegben

kell továbbfolyósítani, feltéve, hogy a rendszeres szociális segélyben részesülő személy keresőtevékenysége folyamatosan fennáll. Ebben az esetben a 25. § (7) bekezdésének b) pontját nem kell alkalmazni.

(4) A (3) bekezdés szerinti továbbfolyósítás időtartama alatt

a) a rendszeres szociális segélyre való jogosultságot, illetve a segély összegét felülvizsgálni nem kell,

b) az aktív korú személynek együttműködési kötelezettsége nincs, azonban a keresőtevékenység folyamatos fennállását havonta igazolnia kell.

(5) A (3) bekezdés szerinti továbbfolyósításra a továbbfolyósítás megszűnését követő hat hónapon belül ismételten nem kerülhet sor.

(6) Ha a (3) bekezdés szerinti továbbfolyósítás esetén a rendszeres szociális segély összege a havi ezer forintot nem éri el, a jogosult részére ezer forint összegű ellátást kell folyósítani.

(7) Ha a közfoglalkoztatásban részt vevő személy a (3) bekezdés szerint kezd egyéb keresőtevékenységet, részére a segélyt a közfoglalkoztatást közvetlenül megelőzően folyósított segély összege alapján kell továbbfolyósítani.

(8) Ha a rendszeres szociális segélyt a 37/B. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti összegben folyósítják és a segélyben részesülő személy a (3) bekezdés szerint egyéb keresőtevékenységbe kezd, akkor részére a segélyt ezen összeg alapulvételével kell továbbfolyósítani.

(9) Közfoglalkoztatásban részt vevő személy esetében a rendszeres szociális segély 25. § (4)-(6) bekezdése szerinti felülvizsgálatát a közfoglalkoztatás megszűnését követően kell lefolytatni.

(10) A 25. § (4)-(6) bekezdése szerinti felülvizsgálat esetén a rendszeres szociális segélyben részesülő személy házastársa vagy élettársa közfoglalkoztatásból származó jövedelmének 50%-át kell figyelembe venni.

(11) Ha a segélyben részesülő személy számára álláskeresési támogatásra való jogosultságot állapítanak meg, a jegyző a rendszeres szociális segélyre való jogosultságot felülvizsgálja. Ha a segélyre való jogosultság továbbra is fennáll, a rendszeres szociális segélyt módosított összegben tovább kell folyósítani.

(12) Ha a közfoglalkoztatásban részt vevő, rendszeres szociális segélyre jogosult személy a közfoglalkoztatás megszűnésének időpontjától táppénzben részesül, akkor a táppénz folyósítása alatt a rendszeres szociális segély

- a) a 37/C. § (1) bekezdése szerint szünetel, vagy
b) a 37/C. § (2) bekezdése szerinti összegben kerül folyósításra.

37/F. §

37/G. § (1) A hajléktalan személy részére megállapított rendszeres szociális segély esetén az erről rendelkező határozat egy példányát meg kell küldeni a főjegyzőnek.

(2) A főjegyző a rendszeres szociális segélyben részesülő hajléktalanokról a 18. §-ban szabályozott nyilvántartást vezeti és gondoskodik a rendszeres szociális segélynek a hajléktalan személy által meghatározott, határozatban foglalt címre történő folyósításáról.

(3) Ha a hajléktalan személy a (2) bekezdés szerint folyósított rendszeres szociális segélyt három hónapi időtartamon keresztül nem veszi át, a segély folyósítását a főjegyző szünetelteti és erről a tényről a segélyt megállapító jegyzőt tájékoztatja, aki dönt az ellátás fenntartásáról, illetve megszüntetéséről.

(4) Ha ugyanazon hajléktalan személy részére két vagy több jegyző döntése szerint egyidejűleg kellene rendszeres szociális segélyt folyósítani, csak az utóbb megállapított segély folyósítható. Ilyen esetben a főjegyző tájékoztatja a segélyt korábban megállapító jegyzőt az általa megállapított ellátás folyósításának megszüntetéséről.

(5) A hajléktalan nem foglalkoztatott személynek a 37/D. §-ban előírt együttműködési kötelezettsége azzal a lakó- vagy tartózkodási helye szerinti települési önkormányzat által kijelölt szervvel áll fenn, amelynek határozata, 2007. január 1-jétől amely jegyzőjének határozata alapján a főjegyző a rendszeres szociális segélyt folyósítja. Amennyiben a rendszeres szociális segélyt a (7) bekezdés szerint a fővárosi önkormányzat, 2007. január 1-jétől a fővárosi főjegyző állapította meg, a hajléktalan nem foglalkoztatott személy együttműködési kötelezettsége a fővárosi önkormányzat által kijelölt szervvel áll fenn.

(6) A főjegyző által az (1)-(4) bekezdés szerint folyósított rendszeres szociális segély, valamint a közcélú munka szervezéséhez a foglalkoztatási támogatás összegét a helyi önkormányzatokért felelős miniszter megtéríti a fővárosi önkormányzat részére.

(7) A fővárosban a hajléktalanok rendszeres szociális segélyezése a fővárosi önkormányzat, 2007. január 1-jétől a fővárosi főjegyző feladata.

37/H. § (1) A települési önkormányzat a nem foglalkoztatott személyek munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében foglalkoztatást szervez. A foglalkoztatási kötelezettség közfoglalkoztatás biztosításával teljesíthető. Az önkormányzat által szervezett foglalkoztatás időtartama legalább harminc munkanap, kivéve, ha a nem foglalkoztatott személyt alkalmi munkavállalói könyvvel foglalkoztatják. Az alkalmi munkavállalói könyvvel közcélú munka keretében történő foglalkoztatásra abban az esetben kerülhet sor, ha a foglalkoztatás első napjától számított hat hónapon belül a foglalkoztatás együttes időtartama eléri a harminc munkanapot. A foglalkoztatás megszervezését az önkormányzat másik önkormányzattal létrehozott társulás vagy más szervezet útján is végezheti.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában közcélú munka alatt az olyan közmunkának vagy közhasznú munkának nem minősülő állami vagy helyi önkormányzati feladat ellátását kell érteni, amelynek teljesítéséről - jogszabály alapján - a települési önkormányzat gondoskodik.

(3) A nem foglalkoztatott személy által egybefüggően végzett közcélú munka időtartama a 12 hónapot nem haladhatja meg. A nem foglalkoztatott személy ezen foglalkoztatásának megszűnését követő 12 hónapon belül - egyéb feltételek fennállása esetén - ismételten akkor foglalkoztatható közcélú munka keretében, ha a személy nem jogosult az álláskeresési támogatásra.

(4) A közcélú munkára való felkészítés érdekében az önkormányzat betanítást szervezhet, amelynek időtartama nem haladhatja meg a foglalkoztatási napok számának 20%-át, és nem lehet több, mint 40 munkanap. A betanítás időtartama közcélú munkavégzésnek minősül.

(5) Közcélú munka keretében foglalkoztatható

a) a rendszeres szociális segélyre jogosult,

b) a 37/A. § (3) bekezdésének c)-d) pontjában foglaltak szerint együttműködő,
c) a rendszeres szociális segélyre az álláskeresői támogatásra való jogosultsága miatt már nem jogosult
nem foglalkoztatott személy.

(6) A nem foglalkoztatott személy akkor köteles a felajánlott munkát elfogadni, ha

a) a munka a szakképzettségének, iskolai végzettségének, vagy annál eggyel alacsonyabb szintű végzettségnek, vagy az általa utoljára legalább hat hónapig betöltött munkakör képzettségi szintjének, valamint az Flt. 25. §-a (2) bekezdésének b) és d) pontjának megfelel, és

b) a várható havi kereset eléri a mindenkori kötelező legkisebb munkabér összegét,

c) a részmunkaidős foglalkoztatás esetén a munkahely és a lakóhely közötti naponta történő oda- és visszautazás ideje az Flt. 25. §-a (2) bekezdésének d) pontjában meghatározott időtartam felét nem haladja meg és várható havi keresete legalább a mindenkori kötelező legkisebb munkabér összegének időarányos részét eléri.

(7) A foglalkoztató a biztosítás kezdetére vonatkozó bejelentéssel egyidejűleg tájékoztatja az állami foglalkoztatási szervet a közcélú munka keretében foglalkoztatott személyek természetes személyazonosító adatairól, a foglalkoztatás kezdő időpontjáról és várható időtartamáról, valamint a közcélú munkavégzés helyéről.

Az **Ök** rendeletnek további szabályozásai nincsenek a rendszeres szociális segéllyel kapcsolatban.

Helyzetkép:

A Szolgáltatástervezési Konceptió megalkotása óta a rendszeres szociális segélyre vonatkozó szabályozás több alkalommal változott.

A Szoc. tv. módosulása nyomán sor került az aktív korúak rendszeres szociális segélyében részesülők együttműködési kötelezettségének újraszabályozására. A Szoc. tv. új szabályozása értelmében az együttműködés intézményi feltételeinek biztosítása az önkormányzat számára kötelezően előírt feladat:

Az önkormányzati rendelet együttműködésre kijelölt szervként a Napraforgó Gyermejjóléti Központ és Családsegítő Szolgálatot jelölte meg.

Az újraszabályozás magában foglalta a beilleszkedést segítő programok típusainak meghatározását, valamint az együttműködésre kijelölt intézmény által készített - az aktív korú nem foglalkoztatott személy szociális és munkaerő-piaci helyzetét is szem előtt tartó - beilleszkedési program működtetését, továbbá az érintett szervek kölcsönös együttműködési kötelezettségét.

A módosuló Szoc. tv. értelmében az együttműködés megszegésének és súlyos megszegésének eseteit, valamint az együttműködési kötelezettség megszegése esetén a rendszeres szociális segély csökkentett összegben történő folyósításának időtartamát is szabályozni kellett helyi szinten.

2006 áprilisától a rendszeres szociális segélyezés családi segélyezéssé (új feltételű segély) alakult át, illetve bevezetésre került a fogyasztási egység fogalma.

A Szoc. tv. 2007. január 1. napjától hatályos módosulása a jogosulti kört kibővítette, az egészségkárosodottak és nem foglalkoztatottak mellett a támogatott álláskereső is jogosultak lettek rendszeres szociális segélyre.

Ezen időponttól fogva ez a támogatás is jegyző hatáskörben kerül megállapításra.

2008. január 1. napjától ismételten bővült a rendszeres szociális segélyre jogosultak, ezen belül is az egészségkárosodottak köre azzal, hogy a legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, személyek is e körbe tartoznak.

A Szoc. tv. módosulásai következtében a rendszeres szociális segélyezettek száma folyamatos emelkedést mutat, mivel a jogosulti kör jelentősen kibővült. A jogosultak számának emelkedése mellett a havi rendszerességgel utalt segélyek összege is nő.

Adatok:

31. sz. táblázat: Rendszeres szociális segélyben részesülők száma a XVI. kerületben

	Ellátásban részesülők száma/ fő	Az ellátásra fordított összeg/ Ft
1997	94	10696
1998	69	8691
1999	70	9613
2000	36	6102
2001	48	5310
2002	55	8781
2003	49	8704
2004	56	10541
2005	63	12128
2006	70	18736
2007	102	33245
2008 I. félév	141	23650

*Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal,
Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda*

32.sz. táblázat: Rendszeres szociális segélyben részesülők megoszlása

	18-29	30-44	45-61	összesen
2001.				
Férfi	0	19	0	19
Nő	1	28	0	29
Összesen	1	47	0	48
Ebből megvált. Munkaképességű	0	7	0	7
Ebből aktív korú nem foglalkoztatott	1	40	0	41
2002.				
Férfi	2	22	0	24
Nő	5	26	0	31
Összesen	7	48	0	55
Ebből megvált. Munkaképességű	2	8	0	10
Ebből aktív korú nem foglalkoztatott	5	40	0	45
2003.				
Férfi	1	5	14	20
Nő	2	10	17	29

Összesen	3	15	31	49
Ebből megvált. Munkaképességű	1	5	4	10
Ebből aktív korú nem foglalkoztatott	2	10	27	39
2004.				
Férfi	2	6	15	23
Nő	5	7	21	33
Összesen	7	13	36	56
Ebből megvált. Munkaképességű	4	5	5	14
Ebből aktív korú nem foglalkoztatott	3	8	31	42
2005.				
Férfi	2	7	15	24
Nő	5	8	26	39
Összesen	7	15	41	63
Ebből megvált. Munkaképességű	4	5	8	17
Ebből aktív korú nem foglalkoztatott	3	10	33	46
2006.				
Férfi	3	5	18	26
Nő	3	16	35	54
Összesen	6	21	53	80
Ebből megvált. Munkaképességű	2	6	9	17
Ebből aktív korú nem foglalkoztatott	4	15	44	63
2007.				
Férfi	8	10	23	41
Nő	7	28	47	82
Összesen	15	38	70	123
Ebből megvált. Munkaképességű	4	6	8	18
Ebből aktív korú nem foglalkoztatott	11	32	62	105

*Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal,
Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda*

Feladatok:

Célszerű lenne az ellátásban részt vevő nem foglalkoztatott személyek együttműködési kötelezettségére vonatkozó szabályokat oly módon átalakítani, hogy a munkaerőpiacra való visszakerülés hatékonyabban megvalósuljon. A helyi szabályozás módosítása előtt, a központi szabályozás átalakítása szükséges.

4.1.3. Lakásfenntartási támogatás

–a Szoc. tv. 38. § -39.§-a alapján:

Fogalom:

38. § (1) A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A települési önkormányzat lakásfenntartási támogatást nyújt

a) az e törvényben meghatározott feltételek szerinti jogosultnak (a továbbiakban: normatív lakásfenntartási támogatás),

b) az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személynek,

c) az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerinti jogosultnak (a továbbiakban: helyi lakásfenntartási támogatás).

(2) Normatív lakásfenntartási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át, feltéve, hogy a lakásfenntartás elismert havi költsége a háztartás havi összjövedelmének 20%-át meghaladja.

(3) A normatív lakásfenntartási támogatás esetében a lakásfenntartás elismert havi költsége az elismert lakásnagyság és az egy négyzetméterre jutó elismert költség szorzata. Az egy négyzetméterre jutó elismert havi költség 2004. évben 400 Ft. A 2004. évet követően az egy négyzetméterre jutó elismert havi költség összegét az éves központi költségvetésről szóló törvény - a várható energiaárak emelkedésére figyelemmel - határozza meg.

(4) A normatív lakásfenntartási támogatás esetében elismert lakásnagyság

a) ha a háztartásban egy személy lakik 35 nm,

b) ha a háztartásban két személy lakik 45 nm,

c) ha a háztartásban három személy lakik 55 nm,

d) ha a háztartásban négy személy lakik 65 nm,

e) ha négy személynél több lakik a háztartásban, a d) pontban megjelölt lakásnagyság és minden további személy után 5-5 nm,

de legfeljebb a jogosult által lakott lakás nagysága.

(5) Az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személy a szolgáltatás időtartama alatt lakásfenntartási támogatásra jogosult. Az e jogcímen lakásfenntartási támogatásban részesülő személy egyidejűleg normatív lakásfenntartási támogatásra nem jogosult. A támogatás összegének kiszámítására a normatív lakásfenntartási támogatásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Azon személy esetében, akinél az 55/A. § (3) bekezdése szerint előrefizetős gáz- vagy áramfogyasztást mérő készülék működik, a lakásfenntartási támogatást vagy annak meghatározott részét természetben, a készülék működtetését lehetővé tevő formában kell nyújtani.

(6) A normatív lakásfenntartási támogatás egy hónapra jutó összege

a) a lakásfenntartás elismert havi költségének 30%-a, ha a jogosult háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 50%-át,

b) az a) pont szerinti mértéket meghaladó egy főre jutó havi jövedelem esetén a lakásfenntartás elismert havi költségének és a támogatás mértékének (a továbbiakban: TM) szorzata,

de nem kevesebb, mint 2500 forint. A támogatás összegét 100 forintra kerekítve kell meghatározni.

(7) A (6) bekezdés b) pontja szerinti TM kiszámítása a következő módon történik:

J-0,5

$$TM = 0,3 - \frac{NYM}{NYM} \times 0,15,$$

NYM

ahol a J a jogosult háztartásában egy főre jutó havi jövedelmet, az NYM pedig az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét jelöli. A TM-et századra kerekítve kell meghatározni.

(8) A normatív lakásfenntartási támogatást egy évre kell megállapítani.

(9) A települési önkormányzat rendeletében határozza meg a helyi lakásfenntartási támogatás jogosultsági feltételeit, eljárási szabályait és a támogatás összegét. A helyi lakásfenntartási támogatást a települési önkormányzat a normatív, illetve az (5) bekezdésben meghatározott lakásfenntartási támogatás kiegészítéseként és/vagy önálló ellátásként nyújtja. Az önálló ellátásként nyújtott helyi lakásfenntartási támogatás esetében

a) a lakásfenntartási támogatásra való jogosultságnak a háztartásban az egy főre számított havi jövedelmi határát úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200%-ánál alacsonyabb jövedelmet jogosultsági feltételként nem írhat elő,

b) a lakásfenntartás havi költségének a háztartás havi összjövedelméhez viszonyított arányát úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete a jövedelem 30%-át meghaladó költséghányadot jogosultsági feltételként nem írhat elő,

c) a támogatás összegét úgy kell szabályozni, hogy annak az egy hónapra jutó összege nem lehet kevesebb 2500 forintnál,

d) az igénylés menetét úgy kell szabályozni, hogy a kérelem évente legalább két alkalommal benyújtható legyen,

e) a lakásfenntartási támogatás megállapításánál figyelembe vett költséget úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat

ea) az egy négyzetméterre jutó helyben elismert havi költség összegét határozza meg a (10) bekezdésben szereplő - a településen jellemző - költségek figyelembevételével, vagy

eb) tételesen határozza meg a költség típusait, melynek során legalább a (10) bekezdésben szereplő költségeket figyelembe kell venni.

(10) Költségeken a helyi lakásfenntartási támogatás esetében lakbért vagy albérleti díjat, a lakáscélú pénzintézeti kölcsön törlesztő részletét, a távhő-szolgáltatási díjat, a közös költséget, a csatornahasználati díjat, a személyszállítás költségeit, valamint a villanyáram, a víz- és gázfogyasztás, valamint a tüzelőanyag költségeit kell érteni.

39. § (1) Lakásfenntartási támogatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet és a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészeit.

Az Ök rendelet 5-7/A. § alapján:

Helyi lakásfenntartási támogatás

5. § (1) Helyi lakásfenntartási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában együtt élő személyek egy főre jutó havi nettó átlagjövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (továbbiakban: nyugdíjminimum) 220 %-át nem haladja meg és a lakásfenntartás elismert havi költségei a háztartásban együtt élők havi összjövedelmének 22 %-át, egyedülálló és kiskorú gyermekét egyedül nevelő, valamint egyszemélyes háztartásban élő esetén: 17 %-át meghaladják.

(2) Helyi lakásfenntartási támogatásra jogosult/jogosultak az öregségi nyugdíjkorhatárt elért kérelmező/kérelmezők, akinél/akiknél a lakásfenntartásban más személy nem vesz részt és az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíjminimum 250 %-át nem haladja meg és a lakásfenntartás elismert havi költségei a háztartásban együtt élők összjövedelmének 30 %-át meghaladja.

(3) A helyben elismert lakásnagyság:

- a) ha a háztartásban egy személy lakik 35 nm,
  - b) ha a háztartásban két személy lakik 45 nm,
  - c) ha a háztartásban három személy lakik 55 nm,
  - d) ha a háztartásban négy személy lakik 65 nm,
  - e) ha négy személynél több lakik a háztartásban, a d) pontban megjelölt lakásnagyság és minden további személy után 5-5 nm,
- de legfeljebb a jogosult által lakott lakás nagysága.

(4) A lakásfenntartás elismert havi költsége az elismert lakásnagyság és az egy négyzetméterre jutó elismert költség szorzata. Az egy négyzetméterre jutó elismert havi költség összege megegyezik a - központi költségvetésről szóló törvény által meghatározott - normatív lakásfenntartási támogatás esetében elismert havi költség összegével.

(5) A helyi lakásfenntartási támogatás egy hónapra jutó összege

- a) a lakásfenntartás elismert havi költségének 20 %-a, ha a jogosult háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 50 %-át,
- b) az a) pont szerinti mértéket meghaladó egy főre jutó havi jövedelem esetén a lakásfenntartás elismert havi költségének és a támogatás mértékének szorzata, de nem kevesebb, mint 2500 forint. A támogatás összegét 100 forintra kerekítve kell meghatározni.

(6) A helyi lakásfenntartási támogatásban részesülő a november hónaptól április hónapig terjedő időszakra, további havi 2000 forint összegű támogatásban részesül.

(7) A támogatás mértékét a Szocvt. 38. § (7) bekezdése szerint kell kiszámítani.

6. § A kérelemhez mellékelni szükséges a 2. § (6) bekezdésében meghatározottakon túl a lakásnagyságát hitelt érdemlően igazoló iratot.

7. § (1) A helyi lakásfenntartási támogatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet és a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészeit.

(3) A megállapított lakásfenntartási támogatást havonta, illetve a jogosult lakásfenntartási kiadásokkal kapcsolatos fizetési kötelezettsége felmerülésének időpontjában kell folyósítani.

(4) A lakásfenntartási támogatás a kérelmezőt a kérelem benyújtása hónapjának első napjától illeti meg.

(5) Az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személy a szolgáltatás időtartama alatt lakásfenntartási támogatásra jogosult. Az e jogcímen lakásfenntartási támogatásban részesülő személy egyidejűleg helyi lakásfenntartási támogatásra nem jogosult.

Kiegészítő helyi lakásfenntartási támogatás

7./A § (1) Aki a Szocvt. 38. § (6) bekezdésében meghatározott számítási mód szerint normatív lakásfenntartási támogatásban részesül és a támogatás mértéke nem éri el a havi 4500 forintot, annak kiegészítő helyi lakásfenntartási támogatást kell megállapítani.

(2) A kiegészítő helyi lakásfenntartási támogatás mértékét a normatív lakásfenntartási támogatással egyidejűleg hivatalból kell megállapítani az (1) bekezdésben jelölt összeg mértékéig.

Helyzetkép:

A lakásfenntartási támogatás az egyik olyan ellátási forma, ami a Szoc. tv. 1993-as megalkotásánál megfogalmazódott.

A Szoc. tv. normatív, helyi és alanyi lakásfenntartási támogatást szabályoz.

A normatív lakásfenntartási támogatás feltételrendszerét a törvény konkrétan meghatározza, a helyi lakásfenntartási támogatásnak csak a keretszabályait írja le, az alanyi lakásfenntartási támogatást pedig az adósságcsökkentési támogatásban részesülő személyek részére rendeli megállapítani.

Fentieknek megfelelően a normatív és az alanyi lakásfenntartási támogatás 90%-a a központi költségvetésből visszaigényelhető, a helyi lakásfenntartási támogatás azonban az önkormányzat fedezi költségvetéséből.

A lakásfenntartási támogatás vonatkozásában a helyi szabályozás szintjén az alábbi módosítások történtek az elmúlt két évben:

A korábban hatályos rendeletünk alapján a helyi lakásfenntartási támogatásban részesülők a fűtési szezon hónapjaiban havonta további 500.- Ft támogatásban részesültek, a rendeletmódosítás után - a megemelkedett fűtési költségekre tekintettel - ezen összeg havi 2 000.- Ft-ra nőtt

A Szoc. tv. alapján normatív lakásfenntartási támogatásban részesülő jogosultak, amennyiben a támogatásuk összege nem érte el a havi 4 000.- Ft-ot, kiegészítő helyi lakásfenntartási támogatásra jogosultak, azaz - a módosítás előtti rendeleti szabályozás értelmében - a törvény alapján kiszámolt támogatási összeget az önkormányzat saját forrásaiból kiegészítette 4 000.- Ft-ra.

A rendeletmódosítás után azonban havi 4 500.- Ft-ra egészül ki a normatív lakásfenntartási támogatás összege. Fenti módosítások a támogatottak széles körét érintették pozitívan, hiszen a kiegészítő helyi lakásfenntartási támogatás a normatív jogcímen támogatottaknak (legalacsonyabb jövedelemmel rendelkezők) járó összeget egészíti ki önkormányzati forrásokból, a helyi lakásfenntartási támogatás nyújtását pedig azon kérelmezők részére teszi lehetővé az önkormányzati rendelet, akik normatív jogcímen (a Szoc. tv. alapján) nem részesülhetnek lakásfenntartási támogatásban.

Adatok:

33. sz. táblázat: A lakásfenntartási támogatásban részesülők száma a XVI. kerületben

	Ellátásban részesülők száma fő	Az ellátásra fordított összeg E forint
1997	1 469	30 097
1998	1 005	28 315
1999	1 479	36 689
2000	2 225	54 545
2001	1 288	20 158
2002	448	11 935
2003	407	10 893
2004	931	16 085
2005	1 086	31 712
2006	600	28 102
2007	484	28 206
2008 I. félév	461	13 201

*Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal,
Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda*

Feladatok:

A lakásfenntartási támogatás prevenciók cél valósít meg a lakhatás megőrzése szempontjából, ezért fontos, hogy e támogatási forma valamennyi kerületi rászorulóhoz eljusson.

A helyi szabályozást – a Szoc. tv. adta kereteken belül – a kerületi adottságokat, a lakosok igényeit figyelembe véve, rugalmasan kell alakítani.

4.1.4. Ápolási díj

–a Szoc. tv. 40.-44. § -i alapján:

Fogalom:

40. § Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

41. § (1) Ápolási díjra jogosult - a jegyes kivételével - a hozzátartozó [Ptk. 685. § b) pontja], ha állandó és tartós gondozásra szoruló

a) súlyosan fogyatékos, vagy

b) tartósan beteg 18 év alatti

személy gondozását, ápolását végzi.

(2) Az ápolási díjat - a 43/B. § (1) bekezdésében foglaltak kivételével - az ápolást végző személy lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat, 2007. január 1-jétől annak jegyzője állapítja meg.

(3) Az (1) bekezdés alkalmazása során

a) súlyosan fogyatékos személy az, akinek

aa) segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképessége teljesen hiányzik, vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik, és ezért kizárólag tapintó - halló - életmód folytatására képes,

ab) hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére és spontán elsajátítására segédeszközzel sem képes és halláskárosodása miatt a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad,

ac) értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá tizennegyedik életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt középsúlyos vagy annál nagyobb mértékű, továbbá aki IQ értékétől függetlenül a személyiség egészét érintő (pervazív) fejlődési zavarban szenved, és az autonómiai tesztek alapján állapota súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető (BNO szerinti besorolása: F84.0-F84.9),

ad) mozgásszervi károsodása, illetőleg funkciózavara olyan mértékű, hogy helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy állapota miatt helyváltoztatásra még segédeszközzel sem képes, vagy végtaghiánya miatt önmaga ellátására nem képes

és állandó ápolásra, gondozásra szorul;

b) tartósan beteg az a személy, aki előreláthatólag három hónapnál hosszabb időtartamban állandó ápolást, gondozást igényel.

(4)-(5)

42. § (1) Nem jogosult ápolási díjra a hozzátartozó, ha

a) az ápolat személy két hónapot meghaladóan fekvőbeteg-gyógyintézeti, valamint nappali ellátást nyújtó vagy bentlakásos szociális intézményi ellátásban, illetőleg óvodai, gyermekvédelmi szakellátást nyújtó bentlakásos intézményi elhelyezésben részesül, vagy közoktatási intézmény tanulója, illetőleg felsőoktatási intézmény nappali tagozatos hallgatója kivéve, ha

aa) a közoktatási intézményben eltöltött idő a kötelező tanórai foglalkozások időtartamát nem haladja meg, vagy

ab) az óvoda, a nappali ellátást nyújtó szociális intézmény igénybevételének, illetőleg a felsőoktatási intézmény látogatási kötelezettségének időtartama átlagosan a napi 5 órát nem haladja meg, vagy

ac) az óvoda, a közoktatási, illetőleg a felsőoktatási intézmény látogatása, vagy a nappali ellátást nyújtó szociális intézmény igénybevétele csak az ápolást végző személy rendszeres közreműködésével valósítható meg,

b) rendszeres pénzellátásban részesül, és annak összege meghaladja az ápolási díj összegét, ide nem értve a (4) bekezdés szerinti esetet, valamint azt a táppénzt, amelyet az ápolási díj folyósításának időtartama alatt végzett keresőtevékenységből adódó biztosítási jogviszony alapján - keresőképtelenné válása esetén - folyósítanak,

c) szakiskola, középiskola, illetve felsőoktatási intézmény nappali tagozatos tanulója, hallgatója,

d) keresőtevékenységet folytat és munkaideje - az otthon történő munkavégzés kivételével - a napi 4 órát meghaladja,

e)

(2) Az ápolási díjra való jogosultságot meg kell szüntetni, ha

a) az ápolat személy állapota az állandó ápolást már nem teszi szükségessé,

b) az ápolást végző személy a kötelezettségét nem teljesíti,

c) az ápolat személy meghal,

d) az ápolást végző vagy az ápolat személy tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott,

e) az (1) bekezdésben megjelölt jogosultságot kizáró körülmény következik be.

(3) Az ápolat személy halála esetén az ápolási díj folyósítását a halál időpontját követő második hónap utolsó napjával kell megszüntetni.

(4) Az ápolási díjra való, 41. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti jogosultság továbbra is fennáll, ha az ápolási díjban részesülő személy számára a Tny. szerint saját jogú nyugdíjnak minősülő ellátást állapítanak meg, feltéve, hogy az ápolási díjat a nyugdíj megállapításának időpontjában több mint tíz éve folyósítják.

43. § (1) Az ápolási díj megállapítása iránti kérelemhez csatolni kell a házi orvos

a) igazolását arról, hogy az ápolat

aa) súlyosan fogyatékos, vagy

ab) tartósan beteg,

b) arra vonatkozó szakvéleményét, hogy az ápolat állandó és tartós gondozásra szorul.

(2) A házi orvos az (1) bekezdés a) pontjában foglalt igazolást

a) az orvosszakértői szerv szakvéleménye, vagy

b) a megyei gyermek-szakfőorvos igazolása, vagy

c) a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézmény vagy területileg illetékes szakrendelő intézet szakorvosa által kiadott zárójelentés, igazolás alapján állítja ki.

(3) A házi orvos az (1) bekezdés aa) pontjában foglalt igazolást a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján is kiállíthatja.

(4) Az ápolási díjat kérelmező személy, illetve az ápolási díjat megállapító szerv

a) az (1) bekezdés a) pontjában foglalt igazolás felülvizsgálatát az egészségügyi államigazgatási szerv által kijelölt, az ápolást indokoló diagnózis szerinti szakorvostól vagy szervtől,

b) az (1) bekezdés b) pontjában foglalt szakvélemény felülvizsgálatát az ápolat személy tartózkodási helye szerint illetékes módszertani intézmény által kijelölt szakértőtől kérheti.

43/A. § (1) A települési önkormányzat, 2007. január 1-jétől a települési önkormányzat jegyzője a fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy gondozását, ápolását végző

személy kérelmére a 44. § (1) bekezdésének b) pontjában foglalt összegű ápolási díjat állapít meg.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazása során fokozott ápolást igénylő az a személy, aki mások személyes segítsége nélkül önállóan nem képes

a) étkezni, vagy

b) tisztálkodni, vagy

c) öltözködni, vagy

d) illemhelyet használni, vagy

e) lakáson belül - segédeszköz igénybevételével sem - közlekedni,

feltéve, hogy esetében az a)-e) pontokban foglaltak közül legalább három egyidejűleg fennáll.

(3) A települési önkormányzat, 2007. január 1-jétől a jegyző a (2) bekezdésben foglalt feltételek fennállásáról az ápolat személy tartózkodási helye szerint illetékes módszertani intézmény által kijelölt szakértő szakvéleménye alapján dönt. A szakvéleményben meg kell jelölni az érvényesség időtartamát, amely azonban nem haladhatja meg a tíz évet.

(4) Az ápolási díjról döntést hozó szerv a módszertani intézmény által kijelölt szakértőnek a (3) bekezdés szerinti szakvélemény elkészítéséért 2006. évben esetenként 20 000 forint összegű díjat fizet. A 2006. évet követően a díjazás összegét az éves központi költségvetésről szóló törvény határozza meg.

(5) A (3) bekezdés szerinti szakvélemény felülvizsgálatát a szociális hatóság által külön jogszabály szerint kijelölt szakértő végzi.

43/B. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete - az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállása esetén - ápolási díjat állapíthat meg annak a hozzátartozónak, aki 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását végzi. A jogosultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedülálló esetén annak 150%-ánál alacsonyabb jövedelmi jogosultsági feltételt nem írhat elő.

(2) Az (1) bekezdésben, valamint a 43/A. § (1) bekezdésében foglalt ápolási díj megállapítása során a 41-43. §-okban foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

(3) A települési önkormányzat rendeletében szabályozhatja, hogy az ápolást végző személy a kötelezettségét mely esetekben nem teljesíti [42. § (2) bek. b) pont], valamint a házi segítségnyújtást nyújtó szolgáltató, intézmény feladatait ezen kötelezettség teljesítésének ellenőrzésében.

44. § (1) Az ápolási díj havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének

a) a 41. § (1) bekezdésében foglalt esetben 100%-a,

b) a 43/A. § (1) bekezdésében foglalt esetben 130%-a,

c) a 43/B. § (1) bekezdésében foglalt esetben legalább 80%-a.

(2) Az ápolási díj havi összege a más rendszeres pénzellátásban részesülő jogosult esetén az (1) bekezdés szerinti összegnek és a jogosult részére folyósított más rendszeres pénzellátás havi összegének a különbözete. Ha a különbözet az ezer forintot nem éri el, a jogosult részére ezer forint összegű ápolási díjat kell megállapítani.

(3) Az ápolási díj folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít. Az ápolási díjban részesülő személy - ide nem értve a Tbj. 26. §-a alapján nyugdíjjárulék fizetésére nem kötelezett személyt - az ellátás után nyugdíjjárulék és magán-nyugdíjpénztári tagdíj fizetésére kötelezett. A települési önkormányzat az ápolási díj folyósításának időtartamára a társadalombiztosítási járulék nyugdíjbiztosítási ágazatára jutó járulék fizetésére kötelezett.

Az Ök rendelet 9. § alapján:

9. § (1) Ápolási díjat kell megállapítani annak a hozzátartozónak, aki 18. életévét betöltött tartósan beteg személy gondozását végzi, ha az ápoló családjában - beleértve az ápolót is - az egy főre jutó havi nettó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét nem haladja meg, és az ápoló kereső tevékenységét az ápolási teendők ellátása miatt nem tudja folytatni.

(3) Az ápolási díj összege nem haladhatja meg a mindenkori legkisebb kötelező munkabér (minimálbér) összegét.

Helyzetkép:

Az ápolási díj azon családoknak kíván segítséget nyújtani, akik hozzátartozójuk ápolását otthonukban kívánják megoldani, illetve azon személyeknek, akik kereső tevékenységüket az ápolási teendők ellátás miatt nem tudják folytatni. Mindez esélyt jelent a családok egybetartására, és a betegek állapotának szinten-tartására, javítására.

A koncepció megalkotása óta az ápolási díj vonatkozásában is változtak a Szoc. tv. rendelkezései.

Problémát jelent, hogy 2005 szeptemberétől az alanyi ápolási díj összege a nyugdíjminimum 100 %-ában, fokozott ápolási igény fennállása esetében 130 %-ában került meghatározásra, méltányossági ápolási díj esetében pedig **legalább** a nyugdíjminimum 80 %-ában.

Az ápolási díj összegéről döntő Egészségügyi és Szociális Bizottság tehát a méltányossági ápolási díj összegét mérlegheti, azaz megállapíthat a törvényben meghatározottnál magasabb összeget is, alanyi ápolási díj esetében azonban a törvényben meghatározott összeget kell megállapítani, így esetenként előfordulhat, hogy méltányossági ápolási díj esetében - a szociális helyzet mérlegelése után - magasabb összegű ápolási díjban részesül a tartósan beteget ápoló kérelmező, mint az alanyi jogon ápolási díjra jogosult súlyosan fogyatékos személyt ápoló.

Megfigyelhető az ápolási díj vonatkozásában az a tendencia, hogy az orvosi felülvizsgálat során kiállított szakvélemény alapján, a méltányossági jogcímen ápolási díjban részesülők közül egyre többen jogosultak alanyi jogon az ellátásra.

Adatok:

34. sz. táblázat: Ápolási díjban részesülők száma a XVI. kerületben

	Támogatásban részesülő		Támogatásra felhasznált összeg (e Ft)	
	alanyi	méltányos	alanyi	méltányos
1997	19	126	304	15892
1998	22	154	5763	17810
1999	56	127	9066	17001
2000	36	132	132	20719
2001	28	136	6152	20853
2002	52	115	12589	16183
2003	84	97	21419	18755
2004	102	101	26695	19704
2005	129	101	33039	22550
2006	146	89	49232	21596
2007	169	92	70517	28607
2008 I. félév	182	89	35386	22827

Feladatok:

Az ellátás célja, funkciója a betegek otthonukban való ápolása, gondozása; az e miatt munkából kieső családtag honorálása. Az ápolási időszak szolgálati időként való elismerése nem igényel változtatást. Az ellátás azonban nem tudja maradéktalanul teljesíteni feladatát, mivel összege olyan alacsony, ami nem teszi lehetővé a minimális életfeltételek biztosítását. Hosszú távú cél volt ezért a koncepcióban a költségvetési keretben az ápolási díjakra arányaiban nagyobb összeget fordítani, az ápolást végzők családjának szociális helyzete javítása érdekében. Azonban ezt a lehetőséget a törvényi szabályozás elvette, mivel az anyagi jogú ápolási díj összegét a nyugdíjminimum 100 %-ában ill. 130 %-ában határozza meg, ettől eltérni nem lehet. Az önkormányzatnak a méltányossági ápolási díj tekintetében lenne lehetősége az összeg emelésére, azonban ez a fent említettek alapján ellenmondásos helyzete idézne elő azáltal, hogy a tartósan beteget ápolók esetenként nagyobb összegű ápolási díjban részesülhetnének, mint a súlyosan fogyatékos betegeket ápolók.

A helyzet orvoslására egy program kidolgozása van folyamatban, melyhez Európai Unió pályázati forrásból kapnának az önkormányzatok támogatást. A program célja az ápolási díjban részesülők számára munkát biztosítani, saját hozzátartozójuk ellátásán keresztül. A rendszer elképzelt részletei még nem ismertek, de mindenképpen problémákat vet fel a házi segítségnyújtás szolgáltatással, és az arra fordítandó költségek egy ellátottra jutó összegének arányával való összehasonlítás.

4.1.5. Átmeneti segély

-a Szoc. tv. 45.§ -a alapján:

Fogalom:

45. § (1) *A települési önkormányzat képviselő-testülete a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére a rendeletében meghatározott átmeneti segélyt nyújt. Átmeneti segély pénzügyi tevékenységnek nem minősülő kamatmentes kölcsön formájában is nyújtható.*

(2) *Az átmeneti segély esetén az ellátás megállapításánál figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedül élő esetén annak 150%-ánál alacsonyabb nem lehet.*

(3) *Az átmeneti segély adható alkalmanként és havi rendszerességgel. Az alkalmankénti segély gyógyszer-támogatásként, illetve az egészségbiztosítás által nem vagy csak részben támogatott egészségügyi szolgáltatás díjaként is megítélhető. A havi rendszerességgel adott átmeneti segély jövedelemkiegészítő támogatásként, rendszeres nevelési támogatásként, továbbá az önkormányzat rendeletében meghatározott más ellátási formaként is nyújtható.*

(4) *Elsősorban azokat a személyeket indokolt átmeneti segélyben részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni, vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások, különösen betegség, elemi kár miatt anyagi segítségre szorulnak.*

(5) *A fővárosban - ha a fővárosi önkormányzat és a kerületi önkormányzat másként nem állapodik meg - a hajléktalanok átmeneti segélyezése a fővárosi önkormányzat feladata.*

Az Ök rendelet 3. § alapján:

3. § (1) *Átmeneti segélyt annak a személynek kell nyújtani, aki létfenntartását veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzd.*

(2) Átmeneti segély állapítható meg gyógyszer támogatásként is, illetve az egészségbiztosítás által nem, vagy csak részben támogatott egészségügyi szolgáltatás díjaként.

(3) Az átmeneti segélyre való jogosultság megállapításához csatolni szükséges a 2. § (6) bekezdésében foglaltakon kívül - munkanélküli esetében - a Munkaügyi Központ igazolását is.

(4) Átmeneti segélyt akkor kell megállapítani, ha az egy főre jutó jövedelem

a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének másfélszeresét,

b) egyedülélő esetében a kétszeresét nem haladja meg.

(5) A (4) bekezdésben írt jövedelemhatártól csak méltánylást érdemlő esetben lehet eltérni.

(6) Az egy alkalommal adható átmeneti segély összege nem haladhatja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a felét, méltánylást érdemlő esetben annak teljes összegét.

(7) Az egy naptári évben megállapítható segély összege nem haladhatja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének másfélszeresét, az e rendelet alapján közgyógyellátásban, lakásfenntartási támogatásban vagy ápolási díjban részesülő személy esetében az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét.

Helyzetkép:

Átmeneti segélyt igénylő ügyfelek fordulnak legnagyobb számban a Szociális Irodához.

A tendencia a kérelmezők, ill. a kiutalások számának növekedését jelzi. Egy rászoruló család átlagosan évente 3-4 alkalommal él e lehetőséggel.

Az átmeneti segély keretéből tudunk segítséget nyújtani a jövedelemhatár túllépése miatt egyéb ellátásban nem részesíthető, de élethelyzetük miatt támogatásra szoruló személyeknek is. A kerületben csak egyszeri átmeneti segély igényelhető. Magasabb összegű átmeneti segély méltányosságból adható.

Jellemző, hogy a rászorulókon csak egyre magasabb összegű segély nyújtásával tudunk érdemben segíteni, így megfontolandó az alkalmanként megállapított segély összegének, illetve az e támogatási formára rendelkezésre álló keretösszegnek az emelése.

Adatok:

35. sz. táblázat: Átmeneti segélyben részesülők száma a XVI. kerületben

	Egyszeri átmeneti segélyben egy vagy több alkalommal részesített személyek száma	Természetbeni átmeneti segélyben részesített személyek száma	Visszatérítendő kamatmentes támogatásban részesített személyek száma	Az ellátásra fordított összeg E Ft
1997	3771	78	0	37162
1998	1632	274	0	17840
1999	1478	0	22	16338
2000	1121	75	--	10466
2001	1843	215	0	17554
2002	1212	99	19	15847
2003	1094	0	13	15604
2004	1004	0	0	17424
2005	1066	0	0	18095

2006	1740	0	0	15696
2007	1963	0	0	15433
2008 I. félév	1007	0	0	8543

*Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal,
Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda*

Feladatok:

Az átmeneti segély az a támogatási forma, amely gyakorlatilag bárki számára adható, ha nehéz élethelyzetbe kerül. E lehetőség fenntartása nélkülözhetetlen ahhoz, hogy az Önkormányzat bármely, váratlan esemény bekövetkeztekor segítséget tudjon nyújtani.

4.16. Temetési segély

-az Szoc. tv. 46§ -a alapján:

Fogalom:

46. § (1) A települési önkormányzat a rendeletében meghatározott feltételek szerint temetési segélyt állapíthat meg annak, aki a meghalt személy eltemettetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartására köteles hozzátartozó volt ugyan, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti. A jogosultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedül élő esetén annak 150%-ánál alacsonyabb nem lehet.

(2) Temetési segély nem állapítható meg annak a személynek, aki a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény alapján temetési hozzájárulásban részesül.

(3) A temetési segély összege nem lehet kevesebb a helyben szokásos, legolcsóbb temetés költségének 10%-ánál, de elérheti annak teljes összegét, ha a temetési költségek viselése a kérelmezőnek vagy családjának a létfenntartását veszélyezteti.

Az Ök rendelet 8. § alapján:

8. § (1) Temetési segélyt annak kell megállapítani, aki a meghalt személy eltemettetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartására köteles hozzátartozó volt ugyan, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti, továbbá akinek egy háztartásban élő családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét, egyedülálló és kiskorú gyermekét egyedül nevelő, valamint egyszemélyes háztartásban élő esetén annak két és félszeresét.

(2) A kérelemhez mellékelni szükséges:

- a) a halotti anyakönyvi kivonatot, amennyiben a haláleset helye nem a XVI. kerület,
- b) az eltemettető és vele egy háztartásban élő családja kérelem benyújtását megelőző három havi nettó átlagjövedelmének igazolását,
- c) a temetés költségeiről a segélyt kérő vagy egy háztartásban élő családtagja nevére kiállított számlák eredeti példányát, megrendelőlapot,
- d) a temetés várható költségeiről szóló előzetes igazolást, amennyiben az eltemettető a temetési költség teljes összegét nem tudja önerőből kifizetni.

(3) A temetési segély összege

- a) hagyományos temetés esetén: az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének másfélszerese,
- b) hamvasztásos temetés esetén: az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege.

- (4) A (3) bekezdésben megjelölt összegek minden évben - a helyben szokásos legolcsóbb temetési költség figyelembevételével - a Polgármester által felülvizsgálatra kerülnek.
- (5) Az (1) bekezdésben írt jövedelemhatártól csak méltánylást érdemlő esetben lehet eltérni.
- (6) Amennyiben az eltemettető a temetési költség teljes összegét nem tudja önerőből kifizetni, a (3) bekezdésben meghatározott összeghatártól - legfeljebb az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének háromszorosáig - el lehet térni, azonban a (3) bekezdésben meghatározott összeg fölötti részt részletekben vissza kell fizetni, mely időtartam maximum tíz hónapig terjedhet.

Helyzetkép:

A temetési segély szabályozásában jelentős változás nem történt az elmúlt időszakban, a temetési segélyt igénylők szám az előző évek adatai figyelembe véve csökkenő tendenciát mutat.

A temetési költségek évente átlagosan 10-15 % -al emelkednek. A Budapesti Temetkezési Intézet Rt. évente tájékoztatja hivatalunkat az aktuális temetési költségekről.

Helyi rendeletünk értelmében a temetési segély összegek évente felülvizsgálatra kerülnek a temetési költségek emelkedésének figyelembevételével. A temetési segélyek összege is évente emelkedést mutat, mivel rendeletünk szabályozása alapján a segélyek összege a nyugdíjminimum arányában van meghatározva. A temetési segély összege hagyományos temetés esetén a nyugdíjminimum másfélszerese, hamvasztásos temetés esetén pedig a nyugdíjminimum összegével egyezik meg a segély összege

Rendeletünk értelmében a temetési segély iránti kérelem elbírálásakor is van lehetőség méltányosság gyakorlására a jövedelemhatár vonatkozásában.

Adatok:

36. sz. táblázat: Temetési segélyben részesülők száma a XVI. kerületben

	Ellátásban részesülők száma /fő	Az ellátásra fordított összeg /ezer Ft	Átlagos temetési segély összeg/ Ft
1997	444	3986	8977
1998	375	3263	8701
1999	318	3985	12531
2000	344	5577	16212
2001	373	5951	15954
2002	289	4923	17035
2003	250	5092	20368
2004	294	8303	8303
2005	313	9481	9482
2006	245	7735	31572
2007	199	6488	32603
2008 I. félév	110	3609	32811

Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

Feladatok:

A temetési segély olyan támogatás, melynek folyamatosan igazodnia kell a helyben szokásos temetési költségekhez. Ennek szem előtt tartása állandó feladat.

A támogatás összege alacsony a temetés költségeihez képest annak ellenére, hogy összege minden évben emelkedést mutat.

A jövőben is biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy a magas temetési költségek okán, a kérelmezők a temetési segély mellett átmeneti segélyt is igénybe vehessenek a temetéssel járó kiadások kompenzálására.

4.2. Természetben nyújtott szociális ellátások

4.2.1. Természetben nyújtott ellátások

–a Szoc. tv. 47. § -a szerint

47. § (1) Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók. Természetbeni szociális ellátásként nyújtható

- a) a rendszeres szociális segély, a (2) bekezdésben meghatározott mértékben és feltételek fennállása esetén,*
- b) a lakásfenntartási támogatás,*
- c) az átmeneti segély,*
- d) a temetési segély.*

Az önkormányzat a Szoc. tv. 47. §-ában foglalt ellátási formákat nem nyújtja természetben

4.2.2. Köztemetés

–a Szoc. tv. 48. § -a alapján:

Fogalom:

48. § (1) A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármestere önkormányzati hatáskörben - a halálesetről való tudomásszerzést követő 30 napon belül - gondoskodik az elhunyt személy közköltségen történő eltemettetéséről, ha

- a) nincs vagy nem lehető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy*
- b) az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.*
- (2) Az elhunyt személy elhalálozása időpontjában fennálló lakóhelye (a továbbiakban: utolsó lakóhely) szerinti települési önkormányzat a köztemetés költségét az (1) bekezdés szerinti önkormányzatnak megtéríti. A megtérítés iránti igényt a köztemetés elrendelésétől számított hatvan napon belül kell bejelenteni.*
- (3) Az elhunyt személy utolsó lakóhelye szerinti települési önkormányzat*
  - a) a költségeket hagyatéki teherként a területileg illetékes közjegyzőnél bejelenti, vagy*
  - b) az eltemettetésre köteles személyt a köztemetés költségeinek megtérítésére kötelezi.*
- (4) A települési önkormányzat a rendeletében szabályozottak szerint a (3) bekezdés b) pontjában meghatározott megtérítési kötelezettség alól részben vagy egészben különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén mentesítheti az eltemettetésre köteles személyt.*
- (5) Ha az elhunyt személynek utolsó lakóhelye nem volt, vagy az nem ismert, úgy a temetési költséget viselő önkormányzat a (3) bekezdés szerint jár el.*

Az Ök rendelet nem alakított ki egyedi helyi szabályozást a köztemetés kapcsán, hanem a törvény rendelkezéseit alkalmazza.

A kerületi lakosok esetében megrendelt köztemetéseken kívül a kerületen kívüli elhalálozások eseteiben is – a Szoc. tv.-ben előírt – megtérítési kötelezettsége van az önkormányzatnak.

Az önkormányzat a temetés költségeit hagyatéki teherként bejelenti az illetékes közjegyzőnél, vagy az eltemettetésre köteles személyt a köztemetés költségeinek megtérítésére kötelezi.

Helyzetkép:

Az eltemettetett személyek jelentős része egyedülálló, hozzátartozókkal nem rendelkező személy, kisebb részben fordul elő, hogy a család anyagi nehézségekre hivatkozva nem tudja a temetés költségét vállalni

Adatok:

37. sz. táblázat: Köztemetésben részesülők száma a XVI. kerületben

	Ellátásban részesülők száma/fő	Az ellátásra fordított összeg/Ft
1997	21	1043
1998	44	2400
1999	37	2020
2000	29	1692
2001	27	877
2002	43	1341
2003	38	917
2004	36	1037
2005	25	2315
2006	30	1038
2007	39	1346
2008 I. félév	31	727

*Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal,
Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda*

Feladatok:

A köztemetéssel kapcsolatban az ellátás funkciójából adódóan az Önkormányzat célja – mint minden ellátás kapcsán – a rövid ügyintézési határidő megvalósítása.

A köztemetés aktuális költségeiről rendszeresen tájékoztatja hivatalunkat a Budapesti Temetkezési Intézet Rt, melyet az e célra rendelkezésre álló keretösszeg meghatározásánál figyelembe kell vennünk.

A Szoc. tv. módosuló rendelkezése alapján, a települési önkormányzat, amennyiben annak feltételeit rendeletben szabályozza, az eltemettetésre köteles személyt a megtérítési kötelezettség alól különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén mentesítheti.

Mivel az eltemettetett személyek jelentős része egyedülálló, hozzátartozókkal nem rendelkező személy, e megtérítési kötelezettség csupán néhány személyt érint, ennek ellenére e szabályozás bevezetése megfontolás tárgyát képezheti.

Fogalom:

49. § (1) *A közgógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.*

(2) *A közgógyellátási igazolvánnyal (a továbbiakban: igazolvány) rendelkező személy - külön jogszabályban meghatározottak szerint - térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott*

a) járóbeteg-ellátás keretében rendelhető gyógyszerekre - ideértve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszereket is - gyógyszerkerete erejéig,

b) egyes, külön jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá

c) az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra [az a)-c) pont szerintiék a továbbiakban együtt: gyógyító ellátás].

(3) *A (2) bekezdés b)-c) pontja szerinti esetben a közfinanszírozás alapjául elfogadott ár erejéig vehető igénybe térítésmentesen az ellátás.*

(4) *A gyógyszerkeret*

a) a rendszeres gyógyszereszkükséglet támogatását szolgáló egyéni gyógyszerkeretből, és

b) az akut megbetegedésből eredő gyógyszereszkükséglet támogatását szolgáló eseti keretből tevődik össze.

50. § (1) *Közgógyellátásra jogosult*

a) az átmeneti gondozott, az átmeneti és tartós nevelésbe vett kiskorú;

b) a 37/A. § (1) bekezdésének a) pontja szerint rendszeres szociális segélyben részesülő;

c) a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott;

d)

e) a központi szociális segélyben részesülő;

f) a rokkantsági járadékos;

g) az, aki I., II. csoportú rokkantsága alapján részesül nyugellátásban, baleseti nyugellátásban;

h) az, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

(2) *Közgógyellátásra jogosult az a személy is, akinek esetében a havi rendszeres gyógyító ellátásnak az egészségbiztosítási szerv által elismert térítési díja (a továbbiakban: rendszeres gyógyító ellátás költsége) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10%-át meghaladja, feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, egyedül élő esetén 150%-át. A rendszeres gyógyító ellátás költségének számításánál az Eb. 23. §-ának b), d) és e) pontja alapján fizetendő térítési díjat nem kell figyelembe venni.*

(3) *Az (1)-(2) bekezdésben foglaltakon kívül az a szociálisan rászorult személy is jogosult közgógyellátásra, akinek esetében a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállnak. Az önkormányzat rendeletében*

a) az egy főre számított havi családi jövedelemhatárt úgy kell szabályozni, hogy az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-ánál, egyedül élő esetén annak 200%-ánál alacsonyabb jövedelmet, továbbá

b) a havi rendszeres gyógyító ellátás költségének mértékeként az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 25%-át meghaladó összeget

jogosultsági feltételként nem lehet előírni; a szociális rászorultság további feltételeit az önkormányzat a helyi viszonyoknak megfelelően szabályozza.

(4) *A közgógyellátásra való jogosultságról a jegyző dönt. A jogosultság az (1) bekezdés szerinti jogosult esetében két évre, a (2)-(3) bekezdés szerinti jogosult esetében egy évre kerül*

megállapításra. A közgyógyellátásra való jogosultság kezdő időpontja - az (5) bekezdésben foglaltak kivételével - a jogosultságot megállapító határozat meghozatalát követő 15. nap.

(5) A közgyógyellátás iránti kérelem a jogosultság időtartama alatt, annak lejártát megelőző három hónapban is benyújtható. Amennyiben az eljárás a jogosultság lejártá előtt legalább 15 nappal korábban befejeződik, az új jogosultság kezdő időpontjaként a korábbi jogosultság lejártát követő napot kell megállapítani.

(6) Ha a (2)-(3) bekezdés szerinti jogosultsági feltételek alapján benyújtott, közgyógyellátás iránti kérelmet jogerősen elutasították, és az újabb kérelem benyújtásáig

a) a gyógykezelést szolgáló terápiában, illetőleg a gyógyszerek térítési díjában nem következett be olyan változás, amelynek következtében a havi rendszeres gyógyító ellátás költsége megnőtt, és

b) a kérelmező jövedelme nem változott,

a jegyző a kérelmet a Ket. 30. §-ának e) pontja alapján érdemi vizsgálat nélkül elutasítja.

50/A. § (1) A jogosult számára kizárólag a személyes szükségletének kielégítéséhez szükséges gyógyító ellátás rendelhető.

(2) A havi rendszeres gyógyító ellátási szükségletet a háziorvos, illetve - személyes gondoskodást nyújtó átmeneti és bentlakásos szociális intézményben vagy gyermek- és ifjúságvédő intézetben, nevelőotthonban elhelyezett jogosult esetén - az intézmény orvosa (a továbbiakban együtt: háziorvos) igazolja.

(3) Az igazolás tartalmazza a kérelmező személyes azonosító adatait (név, születési név, anyja neve, születési hely, születési idő, lakóhely, tartózkodási hely), társadalombiztosítási azonosító jelét, a tartósan fennálló betegségének a betegségek nemzetközi osztályozása szerinti kódját (a továbbiakban: BNO kód). Az igazolás tartalmazza továbbá az alkalmazandó terápiához szükséges gyógyító ellátások megnevezését, mennyiségét, gyógyszerek esetében a gyógyszer megnevezését és a külön jogszabályban meghatározott azonosító adatait, a gyógyszer formáját, mennyiségét, valamint a kívánt terápiás hatás eléréséhez szükséges napi mennyiségét és az adagolást. A csak szakorvos által vagy csak szakorvosi javaslatra rendelhető gyógyszereket az igazoláson a szakorvos nevének, pecsétszámának feltüntetésével külön meg kell jelölni. A szakorvos - a kérelmező igénye esetén - az általa rendelt havi rendszeres gyógyító ellátásokról a háziorvost tájékoztatja.

(4) A háziorvos igazolását a jegyző három munkanapon belül továbbítja az egészségbiztosítási szervnek. Az 50. § (2)-(3) bekezdése alapján közgyógyellátást kérelmező személy esetében az igazolást a jegyző csak akkor továbbítja, ha a kérelmező megfelel az előírt jövedelmi feltételeknek.

(5) Az egészségbiztosítási szerv megvizsgálja az igazolásban feltüntetett havi rendszeres gyógyító ellátás iránti szükséglet szakmai megalapozottságát. Ha az igazolásban feltüntetett gyógyító ellátás iránti szükségletet az egészségbiztosítási szerv nem tartja megalapozottnak, a szakhatósági állásfoglalást megelőzően adategyeztetés céljából megkeresi az igazolást kiállító háziorvost.

(6) Az egészségbiztosítási szerv az általa elismert gyógyító ellátási szükséglet alapján szakhatósági állásfoglalást ad a jegyzőnek a rendszeres gyógyító ellátások havi költségéről. A 49. § (2) bekezdésének b)-c) pontja szerinti esetben a közfinanszírozás alapjául elfogadott ár figyelembevételével számított térítési díjat kell alapul venni.

(7) A szakhatósági állásfoglalásban külön meg kell jelölni az egyéni gyógyszerkeret alapjául szolgáló gyógyszer térítési díjának - ideértve a külön jogszabály szerint kiemelt, indikációhoz kötött támogatásban részesített gyógyszerért dobozonként fizetendő díjat - összegét (a továbbiakban: gyógyszerköltség). A gyógyszerköltség meghatározásánál a kérelmező krónikus betegségéhez igazodó, egyhavi mennyiségre számolva legalacsonyabb költségű, külön jogszabályban meghatározott szakmai szabályok szerint elsőként választandó, legalacsonyabb napi terápiás költséggel alkalmazott készítményeket kell alapul venni. A gyógyszerköltség

megállapítása során legfeljebb havi 6000 forintig vehetők figyelembe a nem csak szakorvos által, illetve nem csak szakorvosi javaslatra rendelhető gyógyszerek. Ha a kérelmező havi gyógyszerköltsége a 6000 forintot meghaladja, a 6000 forint feletti összeg a szakhatósági állásfoglalásban a csak szakorvos által, illetve csak szakorvosi javaslat alapján rendelhető gyógyszerek figyelembevételével, az egészségbiztosítási szerv vezetőjének döntése alapján állapítható meg.

(8) Az egyéni gyógyszerkeret összege a jogosult egyéni havi rendszeres gyógyszerköltsége, de 2006. évben legfeljebb havi 12 000 Ft lehet. A 2006. évet követően az egyéni gyógyszerkeret legmagasabb havi összegét az éves központi költségvetésről szóló törvény határozza meg. Amennyiben az egyéni rendszeres gyógyszerköltség a havi 1000 Ft-ot nem éri el, egyéni gyógyszerkeret nem kerül megállapításra.

(9) Az eseti keret éves összege 2006. évben 6000 Ft. A 2006. évet követően az eseti keret összegét az éves központi költségvetésről szóló törvény határozza meg. Amennyiben a közgyógyellátásra jogosult személy részére egyéni gyógyszerkeret nem kerül megállapításra, a gyógyszerkeret megegyezik az eseti kerettel.

(10) A jegyző 8 napon belül határozattal dönt

a) a közgyógyellátásra való jogosultságról,

b) a közgyógyellátásra való jogosultság kezdő időpontjáról,

c) a jogosult gyógyszerkeretéről, külön megjelölve - a (6) bekezdés szerinti szakhatósági állásfoglalás alapján - az egyéni gyógyszerkeret összegét.

(11) Az 50. § (1) bekezdése szerinti jogosult esetében - amennyiben rendszeres gyógyszerköltség hiányában egyéni gyógyszerkeret megállapítását nem igényli - az eljárásra a (2)-(8) bekezdést nem kell alkalmazni.

(12) Ha az egyéni gyógyszerkeret legmagasabb havi összege, illetőleg az eseti keret összege a (8)-(9) bekezdés szerint, az éves központi költségvetésről szóló törvény alapján változik, a megváltozott összegeket a hatálybalépés időpontját követően megállapított új jogosultság esetében kell alkalmazni.

(13) Az igazolvánnyal rendelkező személy a gyógyszerkerete erejéig kiváltott, külön jogszabály szerint kiemelt, indikációhoz kötött támogatásban részesített gyógyszerért dobozonként fizetendő díjat a gyógyszerkerete terhére fizeti meg.

50/B. § (1) Az egyéni gyógyszerkeret és az eseti keret a jogosultság időtartamára kerül megállapításra. Az 50. § (2)-(3) bekezdése szerinti jogosultságot és a gyógyszerkeretet 18 hónaponál nem régebben kiadott szakhatósági állásfoglalás alapján lehet megállapítani.

(2) Amennyiben az ellátásban részesülő személy egészségi állapotában, a gyógykezelését szolgáló terápiában, illetőleg a keret megállapításakor figyelembe vett gyógyszerek térítési díjában olyan változás következik be, amelynek következtében havi rendszeres kiadása a gyógyszerkeret megállapításakor figyelembe vett gyógyszerköltséghez képest ténylegesen legalább 1000 forinttal megváltozik, az ellátásban részesülő személy kérelmére lehetőség van az egyéni gyógyszerkeret év közbeni felülvizsgálatára.

(3) A felülvizsgálat során az egyéni gyógyszerkeret újbóli megállapítására abban az esetben kerül sor, ha a gyógyszerköltség havi változásának összege az 1000 forintot eléri. Az eljárás során az 50/A. § szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(4) A felülvizsgálat során megállapított magasabb egyéni gyógyszerkeret a határozat meghozatalát követő 15. naptól jár. A felülvizsgálat során megállapított alacsonyabb egyéni gyógyszerkeret a határozat meghozatalát követő 30. naptól jár. Ha a felülvizsgálat eredményeképpen a jogosultság megszüntetésére kerül sor, annak időpontja a határozat meghozatalát követő 30. nap.

(5) A jogosultság lejártát megelőző három hónapban az egyéni gyógyszerkeret felülvizsgálatát nem lehet kérni.

50/C. § (1) Az igazolványt az egészségbiztosítási szerv - a jogosultságot megállapító határozat alapján - az abban megjelölt időtartamra, hivatalból állítja ki.

(2) Az egészségbiztosítási szerv a közgyógyellátásra jogosult személy jogosultságáról, továbbá gyógyszerkeretének figyelemmel kísérése céljából hatósági nyilvántartást vezet.

(3) A nyilvántartás tartalmazza

a) a jogosult személyes azonosító adatait,

b) a jogosult társadalombiztosítási azonosító jelét,

c) a közgyógyellátásra való jogosultság kezdő és befejező időpontját,

d) a közgyógyellátásra való jogosultság megállapításáról döntést hozó szerv megnevezését és határozatának számát,

e) a jogosult betegségének BNO kódját,

f) a jogosult számára megállapított, a jogosultsági időtartam alatt még felhasználható és az 50/E. §-ban szabályozott időszakban még rendelkezésre álló gyógyszerkeretének összegét,

g) a jogosult közgyógyellátási igazolványának számát.

(4) A nyilvántartás adatainak megismerésére - a (3) bekezdés e) pontja szerinti adat kivételével - az 51. §-ban meghatározott módon és célból a működési engedéllyel rendelkező gyógyszerár jogosult.

(5) Az egészségbiztosítási szerv a tárolt adatokat a közgyógyellátásra való jogosultság megszűnését követő ötödik év elteltével törli a nyilvántartásból.

50/D. § Az egészségbiztosítási szerv ellenőrzi a háziorvos, illetve a szakorvos közgyógyellátással kapcsolatos tevékenységét. Ha az egészségbiztosítási szerv az ellenőrzés alapján indokoltnak tartja a közgyógyellátásra jogosult személy egyéni gyógyszerkeretének felülvizsgálatát, azt a jegyzőnél kezdeményezi.

50/E. § (1) Az egészségbiztosítási szerv az elszámolási-nyilvántartási rendszerében az egyéni gyógyszerkeretet három havonta, egyenlő részletekben - első alkalommal a jogosultság kezdő időpontjával - nyitja meg. Az egyéni gyógyszerkeret év közbeni felülvizsgálata esetén az egészségbiztosítási szerv a módosított egyéni gyógyszerkeretnek az időarányos, a jogosultság időtartamából hátra levő időtartamra eső részét nyitja meg három havonta.

(2) Az eseti keret összegét az egészségbiztosítási szerv a jogosultság kezdő időpontjával nyitja meg. Két évre megállapított jogosultság esetén az eseti keretet évente, a jogosultság kezdő időpontjával, illetve az attól számított egy év elteltével kell megnyitni.

(3) A gyógyszerkeret az igazolvány érvényességi ideje alatt használható fel.

Az Ök rendelet 4.§ alapján:

4. § Közgyógyellátásra az a személy jogosult, akinek:

a) a vele egy háztartásban együtt élő családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át, egyedül élő esetén annak 250 %-át nem haladja meg, és

b) a havi rendszeres gyógyító ellátás költségének mértéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének legalább 25 %-a.

Helyzetkép és adatok:

A közgyógyellátás az egészségi állapota megőrzéséhez, helyreállításához kapcsolódó egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás.

A Szoc. tv. közgyógyellátásra vonatkozó szabályozása 2006. július 1-jei hatállyal módosult.

A közgyógyellátás keretében igénybe vehető szolgáltatások közül kizárólag a gyógyszerekre terjed ki a változás, a gyógyszerkeret bevezetésével.

A gyógyszerkeret két részből tevődik össze: a jogosult krónikus betegségéhez igazodó terápiát szolgáló egyéni gyógyszerkeretből és az év közben bármikor jelentkező akut megbetegedés kiadásaihoz kapcsolódó eseti keretből.

Az egyéni gyógyszerkeretnél alsó és felső korlát került beépítésre a rendszerbe, ennek megfelelően csak havi 1 000.- Ft feletti gyógyszerköltség esetében lehet egyéni keret megállapítani, a gyógyszerkeret felső határa pedig nem lehet több havi 12 000.- Ft-nál.

A gyógyszerkeretről a MEP, az orvos által dokumentált krónikus betegségek kezelésére alkalmazott terápia alapján nyilatkozik.

Az akut megbetegedéshez kapcsolódó gyógyszerkiadások kompenzálására évi 6 000.- Ft-os eseti keret kerül biztosításra.

A közgyógyellátást jelenleg is három jogcímen lehet igénybe venni: alanyi, normatív és méltányossági jogcímen. Mindhárom esetben a jegyző gyakorolja a hatáskört.

A Szoc. tv. 50. § (1), bekezdése sorolja fel azon személyek körét, akik alanyi jogon jogosultak a közgyógyellátásra. A (2) bekezdés értelmében azon személyek, akiknek egy főre jutó havi jövedelme nem éri el a nyugdíjminimum összegét, illetve egyedülálló esetében annak 150 %-át, és rendszeres gyógyító ellátás költségük meghaladja a nyugdíjminimum 10%-át, normatív jogon jogosultak közgyógyellátásra.

Méltányossági közgyógyellátás esetében a Szoc. tv. az önkormányzati rendelet keretszabályait határozza meg, ennek megfelelően került szabályozásra a helyi rendeletben a méltányossági közgyógyellátásra való jogosultság feltételrendszere.

A jelenleg hatályos rendeletben az egy főre jutó jövedelem a nyugdíjminimum 200 %-ában egyedülálló esetében annak 250 %-ában került meghatározásra. További feltétel, hogy a MEP által meghatározott havi gyógyító ellátás költsége a nyugdíjminimum 25 %-át érje el.

A méltányosságból kiállított közgyógyellátási igazolványok után az önkormányzat a megállapított gyógyszerkeret éves összege 30%-ával megegyező összegű térítést utal át az egészségbiztosítási szerv részére.

A 2006. július 1. napjától bevezetett – közgyógyellátásra vonatkozó – új szabályozás gyakorlati tapasztalatai:

A Szoc. tv. 2006. július 1. napjától hatályos módosulása jelentősen átalakította a közgyógyellátás rendszerét.

Az új szabályozás alkalmazásával kevesebb személy jogosult a közgyógyellátásra, amit világosan mutat az a tény, hogy a változás után ugrásszerűen megnőtt az elutasított kérelmek száma (2006. első félévében 31 db, második félévében 117 db elutasító határozat született). Ennek oka részben az, hogy az új szabályozás következtében megszűnt a méltányosság gyakorlásának lehetősége, részben pedig az, hogy a MEP által megállapított gyógyító ellátás költsége általában jelentősen alacsonyabb a – régi szabályozás szerinti – háziorvos által megállapított gyógyszerköltségnél.

A tapasztalatok arra engednek következtetni, hogy kevesebb személy jogosult az új (2006. második féléve óta) szabályok alapján közgyógyellátásra, azonban az önkormányzat által fizetendő összeg a megállapított közgyógyellátásra való jogosultság után jelentős mértékben emelkedett

Jelenleg a méltányosságból kiállított közgyógyigazolványok után az önkormányzat esetenként a megállapított gyógyszerkeret éves összege 30%-ával megegyező összegű térítést utal át az egészségbiztosítási szerv részére, míg a korábbi szabályozásnál igazolványonként a nyugdíjminimum 75%-ának megfelelő összeget kellett kifizetni.

Összességében e tény azért nem növeli a közgyógyellátással kapcsolatos kiadásokat, mivel az új szabályozás alapján kevesebb méltányossági közgyógyellátásra való jogosultság állapítható meg.

38. sz. táblázat: Közgyógyellátásban részesülők száma a XVI. kerületben

	XII. 31-én érvényes igazolvánnyal rendelkezők száma, ebből-			
	Alanyi jogon	Méltányosság-ból	Normatív alapon	
1997	1752	2121	342	18294
1998	1790	2167	360	22700
1999	1719	2131	158	24534
2000	423	2095	244	25810
2001	335	1790	195	24332
2002	291	1621	97	24179
2003	205	1452	68	23403
2004	170	1275	83	22185
2005	127	1165	162	21600
2006	532	720	73	14189
2007	701	377	140	12757
2008 I. félév	297	85	48	2242

Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal, Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

Feladatok:

Továbbra is alternatívát kell biztosítanunk a közgyógyellátásra nem jogosult, de magas gyógyszerköltséggel rendelkező rászorulóknak számára, azzal, hogy a gyógyszer-költséggel kapcsolatos kiadásuk csökkentésére igénybe tudják venni a jelenleg is népszerű gyógyszer-támogatás segélytípust.

Esetleg meggondolandó a közgyógyellátásra vonatkozó önkormányzati szabályozás felülvizsgálata, szem előtt tartva azt a tényt, hogy az önkormányzat az általa szabályozottak szerint méltányossági jogcímen megállapított közgyógyellátás esetében a korábbinál nagyobb összegű térítést fizet (Az igazolványonként fizetendő térítési díj összege: a közgyógyellátásra vonatkozó szabályok módosulása előtt a nyugdíjminimum 75 %-a, majd pedig az éves gyógyszerkeret 30 %-a.)

4.2.4. Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

-az Szoc. tv. 54.§-a alapján:

Fogalom:

54. § (1) A jegyző az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát,

a) akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120%-át,

b) aki egyedülélő és jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.

(2) A szociális rászorultság igazolásáról a jegyző hatósági bizonyítványt (a továbbiakban: bizonyítvány) állít ki. A bizonyítvány érvényességi ideje 1 év. A bizonyítvány tartalmazza: a rászoruló személy nevét, lakcímét, TAJ számát, a rászorultság tényét, az igazolás érvényességi idejét. A bizonyítvány az (1) bekezdésben megjelölt feltételek fennállta esetén ismételten kiállítható.

(3) A szociálisan rászorult személyekről a jegyző nyilvántartást vezet és a külön jogszabály szerint bejelentési kötelezettséget teljesít az egészségbiztosítási szerv felé.

Helyzetkép és adatok:

Az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság iránti kérelem a 2006. évhez viszonyítva a 2007. és 2008. évben emelkedő tendenciát mutat, aminek oka az egészségügyi szolgáltatásra való jogszabályok módosulása. (Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság megállapítása: 2006. évben: 2 fő, 2007. évben: 131 fő, 2008. év I. félévében 59 fő részére történt.)

4.2.5. Adósságkezelési szolgáltatás

-az Szoc. tv. 55. – 55/C. §-a alapján:

Fogalom:

55. § (1) Az adósságkezelési szolgáltatás a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott, lakhatást segítő ellátás. A települési önkormányzat határozatában megjelölt időponttól adósságkezelési szolgáltatásban részesítheti azt a családot vagy személyt,

a) akinek

aa) az adóssága meghaladja az ötvenezer forintot, és akinek a (2) bekezdésben meghatározott adósságok valamelyikénél fennálló tartozása legalább hat havi, vagy

ab) a közüzemi díjtartozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták, továbbá

b) akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az önkormányzat rendeletében meghatározott összeghatárt, valamint

c) aki a településen elismert minimális lakásnagyságot és minőséget meg nem haladó lakásban lakik, feltéve, hogy vállalja az adósság és a települési önkormányzat által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését, továbbá az adósságkezelési tanácsadáson való részvételt.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazása során adósságnak minősül a lakhatási költségek körébe tartozó

a) közüzemi díjtartozás (vezetékes gáz-, áram-, távhő-szolgáltatási, víz- és csatornahasználati, szemétszállítási, több lakást tartalmazó lakóépületeknél, háztömböknél központi fűtési díjtartozás),

b) közösköltség-hátralék,

c) a lakbérhátralék,

d) a hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből fennálló hátralék.

(3) Az (1) bekezdés b) pontjában említett összeghatárt úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-ánál, egyedül élő esetén annak 200%-ánál alacsonyabb jövedelmet jogosultsági feltételként nem írhat elő.

(4)

(5) Az adósságkezelési szolgáltatás időtartama - a (6) bekezdés szerinti eset kivételével - legfeljebb tizenhét hónap, amely indokolt esetben egy alkalommal hat hónappal meghosszabbítható.

(6) Ha a (2) bekezdés d) pontja szerinti adósság az (5) bekezdés szerinti időtartam alatt nem kezelhető, az adósságkezelési szolgáltatás időtartama legalább huszonegy, de legfeljebb hatvan hónap, amennyiben

- a) az adósság összege meghaladja a kettőszázezer forintot,
- b) a tartozás meghaladja a hitellel terhelt ingatlan forgalmi értékének 50%-át, és
- c) az adós hozzájárul az adósságkezelés időtartamára a támogatás összegét biztosító jelzálogjognak, valamint elidegenítési és terhelési tilalomnak ingatlanára történő bejegyzéséhez, illetőleg feljegyzéséhez.

(7) A jelzálogjog bejegyzésének és az elidegenítési és terhelési tilalom ténye feljegyzésének kezdeményezéséről az adósságkezelési szolgáltatásra való jogosultságot megállapító határozat rendelkezik. A határozat egy példányát az ingatlanügyi hatósághoz meg kell küldeni. Az ingatlanügyi hatóság a jelzálogjogot és az elidegenítési és terhelési tilalmat az önkormányzat javára az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzi, illetőleg feljegyzi.

(8) A Magyar Állam az 1988. december 31-ét megelőzően hatályban volt jogszabályok alapján felvett egyes lakáscélú kölcsönökből eredő adósságok rendezéséről szóló kormányrendelet alapján megvásárolt követelésével összefüggésben történő befizetésről a hitelszerződéssel érintett ingatlan fekvése szerinti települési önkormányzat javára lemond.

(9) Adósságkezelési szolgáltatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától.

(10) A (9) bekezdés alkalmazásában külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet és a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészeit.

55/A. § (1) Az adósságkezelési szolgáltatás esetén a jogosult

- a) adósságkezelési tanácsadásban, és
- b) adósságcsökkentési támogatásban

részesül, amelyet az adósságkövetelés jogosultjának kell folyósítani.

(2) Az adósságcsökkentési támogatás mértéke nem haladhatja meg az adósságkezelés körébe bevont adósság 75%-át, és összege legfeljebb kettőszázezer forint, az 55. § (6) bekezdése szerinti esetben legfeljebb négy százezer forint lehet. A támogatás - az 55. § (6) bekezdése kivételével - egy összegben vagy havi részletekben nyújtható az adós vállalatától függően.

(3) Azon személynek, akinek vezetékes gáz-, illetőleg áramszolgáltatási díjtartozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták, a szolgáltatás visszaállítása érdekében előrefizetős gáz- vagy áramszolgáltatást mérő készülék is biztosítható, feltéve, hogy lakásfenntartási támogatásban részesül és tartozásának megfizetése érdekében megállapodást köt a szolgáltatóval, valamint legalább egyéves időtartamra vállalja a készülék rendeltetésszerű használatát.

(4) Az adósságcsökkentés címén nyújtott támogatás vissza nem térítendő szociális támogatásnak minősül.

(5) Az önkormányzat a lakhatást veszélyeztető mértékű adósság felhalmozódásának elkerülése céljából a követelés jogosultjával megállapodást köthet, melynek keretében - az adós írásbeli beleegyezése esetén - a követelés jogosultja az adós lakóhelye szerint illetékes település jegyzőjét félévente tájékoztatja a legalább háromhavi tartozást felhalmozó adósokról.

55/B. § (1) Az adósságcsökkentési támogatás tovább nem folyósítható, és a kifizetett összeget vissza kell téríteni, ha a jogosult

- a) az adósságkezelési tanácsadást nem veszi igénybe, vagy
- b) az általa vállalt adósságtörlesztés háromhavi részletét nem teljesíti, illetőleg
- c) az adósságkezelési szolgáltatás igénybevételének időtartama alatt a lakásfenntartási kiadásokkal kapcsolatos fizetési kötelezettségének három hónapig nem tesz eleget.

(2) Az adósságcsökkentési támogatás (1) bekezdésben foglaltak szerinti megszüntetésétől számított 24 hónapon belül ismételtelen nem állapítható meg.

(3) Azon család vagy személy, aki adósságkezelési szolgáltatásban részesült és az adott adósságtípus teljes összege kiegyenlítésre került a szolgáltató felé, ugyanazon adósságtípusra vonatkozóan adósságkezelési szolgáltatásban a kiegyenlítést követő 12 hónapon belül ismételtelen nem részesülhet. Az adósság típusai a következők:

- a) vezetékes gázdíjtartozás,

- b) áramdíjtarozás,
- c) távhő-szolgáltatási díjtarozás,
- d) víz- és csatornahasználati díjtarozás,
- e) szemétszállítási díjtarozás,
- f) központi fűtési díjtarozás,
- g) közösköltség-hátralék,
- h) lakbérhátralék,

i) hitelintézzettel kötött lakáscélú kölcsönszerzödésből fennálló hátralék.

55/C. § (1) A települési önkormányzat adósságkezelési szolgáltatást akkor nyújthat, ha

- a) az adósságkezelési szolgáltatás működtetéséről önkormányzati rendeletet alkot,
- b) adósságkezelési tanácsadást működtet, továbbá
- c) az adósságcsökkentési támogatás és a 38. § (5) bekezdés szerinti lakásfenntartási támogatás nyújtásához saját forrást különít el.

(2) A fővárosi kerületi önkormányzat, valamint az a települési önkormányzat, amelyiknek területén negyvenezernél több állandó lakos él, köteles adósságkezelési szolgáltatást nyújtani.

(3) A települési önkormányzat a külön jogszabályban meghatározott feltételek szerint az adósságkezelési tanácsadást saját intézménye vagy más szerv útján biztosíthatja.

(4) Az önkormányzat rendeletében szabályozza az adósságkezelési szolgáltatás részletes szabályait, így különösen a helyben elismerhető lakásnagyságot és minőséget, az 55/B. § (3) bekezdésében meghatározottak közül az adósságkezelési szolgáltatásba bevont adósságtípusok körét és összegük felső határát, az adósságcsökkentési támogatás folyósításának módját, az adósságkezelési szolgáltatásra vonatkozó jövedelmi és vagyoni jogosultsági feltételeket, a hitellel terhelt ingatlan forgalmi értékének megállapítási módját, az eljárási szabályokat, az adósságkezelési tanácsadást végző intézmény által ellátandó feladatokat, az adósságkezelési tanácsadáson való részvétel módját.

- az adósságkezelési szolgáltatásról szóló 46/2004. (XII. 20.) rendelet 2. - 3. §-a szerint:

Jogosultsági feltételek

2. § (1) Adósságkezelési szolgáltatásra jogosult:

- a) az az 1. §-ban meghatározott, a Budapest Főváros XVI. kerület közigazgatási területén
  - aa) lakásbérleti jogviszonnyal vagy
  - ab) magántulajdonban lévő lakással vagy
  - ac) magántulajdonban lévő lakáson haszonélvezeti joggal rendelkező és életvitelszerűen a lakásban lakó személy vagy család, vagy
    - aa) ad) aki rendelkezett önkormányzati tulajdonú bérlakással és bérleti jogviszonya a lakbér nem fizetése miatt szűnt meg, és
    - b) akinek a háztartásában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét, egyedül élő esetében annak két és félszeresét, és
    - c) akinek az adósságkezelési szolgáltatásba bevont adóssága nem haladja meg a hatszázezer forintot, továbbá
    - d) akinek az összes adóssága nem haladja meg az egymillió-ötszázezer forintot, valamint
    - e) akinek az adóssága meghaladja az ötszázezer forintot és akinek az (5) bekezdésben meghatározott adósságok valamelyikénél fennálló tartozása legalább hat havi, vagy akinek a közüzemi díjtarozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták, továbbá
    - f) akinek a lakásnagysága nem haladja meg
      - fa) 80 m²-t, ha a háztartásban 1- 4 személy lakik,
      - fb) 80 plusz minden további személy után 5-5 m²-t, ha a háztartásban négyenél több személy lakik, valamint

- g) aki vállalja a Budapest Főváros XVI. Kerületi Önkormányzat (továbbiakban: Önkormányzat) Családsegítő és Gyermejköltségi Szolgálat (továbbiakban: Családsegítő Szolgálat) által végzett adósságkezelési tanácsadón való részvételt, melynek során köteles:
    - ga) hozzájárulni az adósságra vonatkozó adatok és információk tanácsadó általi megismeréséhez és nyilvántartásához,
    - gb) aktívan közreműködni az adósságkezelési megállapodás kidolgozásában,
    - gc) havonta legalább egy alkalommal a tanácsadóval személyesen találkozni és tájékoztatni az adósságkezelési megállapodásban foglaltak végrehajtásáról,
    - gd) az aktuális közüzemi számlák befizetését havonta igazolni, továbbá
  - h) aki vállalja az adósság és az önkormányzat által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését egy összegben, vagy havi részletekben.
- (2) Azon család vagy személy, aki adósságkezelési szolgáltatásban részesült és az adott adósságtípus teljes összege kiegyenlítésre került a szolgáltató felé, ugyanazon adósságtípusra vonatkozóan adósságkezelési szolgáltatásban a kiegyenlítést követő 12 hónapon belül ismételen nem részesülhet.
- (3) Adósságkezelési szolgáltatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától.
- (4) A (3) bekezdés alkalmazásában külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet és a jogerős bírósági határozattal megosztott lakás lakrészeit.
- (5) Az adósság típusai a következők:
- a) vezetékes gázdíjtarozás,
  - b) áramdíjtarozás,
  - c) távhő-szolgáltatási díjtarozás,
  - d) víz- és csatornahasználati díjtarozás,
  - e) szemétszállítási díjtarozás,
  - f) központi fűtési díjtarozás,
  - g) közösköltség-hátralék,
  - h) lakbérhátralék.

II. fejezet

Az adósságkezelési szolgáltatás formái és mértéke

3. § (1) Az adósságkezelési szolgáltatás esetén a jogosult

- a) adósságkezelési tanácsadásban, és
- b) adósságcsökkentési támogatásban részesül.

(2) Az adósságcsökkentés címén nyújtott támogatás vissza nem térítendő szociális támogatásnak minősül.

(3) Az adósságkezelés időtartama legfeljebb 18 hónap, amely indokolt esetben egy alkalommal hat hónappal meghosszabbítható.

(4) A támogatás nyújtható egy összegben, vagy havi részletekben az adós vállalásától függően.

(5) Az adósságcsökkentési támogatás mértéke nem haladhatja meg az adósságkezelés körébe bevont adósság 75 %-át, és összege legfeljebb kettőszázezer forint lehet.

(6) Ha a kérelmező egyidejűleg többfajta adósság kezelését kéri, az adósságcsökkentési támogatást a kezelt adósságok arányának figyelembevételével kell meghatározni.

(7) Az adósságcsökkentési támogatást az Önkormányzat az adósságkövetelés jogosultjának folyósítja.

Helyzetkép:

2005 januárjától került bevezetésre Budapest XVI. kerületében az adósságkezelési szolgáltatás a 46/2004. (XII. 20.) önkormányzati rendelet megalkotásával.

Bevezetését adatgyűjtés, a kerületi lakosok adósságállományának felmérése előzte meg. Legnagyobb összegű adósságállomány a Díjbeszedő Rt. irányában halmozódott fel a kerület érintett lakosságának. Mind a magántulajdonú lakással rendelkezők között, mind az önkormányzati tulajdonú bérlakásban élők között jelentős a tartozással rendelkezők száma. A felmérés eredménye tehát alátámasztotta e szolgáltatás bevezetésének szükségességét. Annak ellenére, hogy az átmenetileg anyagi gondokkal küzdő családok kisebb összegű tartozásainak rendezése a lakásfenntartási támogatás keretében is megoldható, a nagyobb összegű adósságállomány megnyugtató rendezése céljából az adósságkezelési szolgáltatás működtetése is szükségessé vált.

Az önkormányzat rendeletében az adósságkezelési szolgáltatásba bevont adósság felső határát hatszázezer forint összegben határozta meg. E felső határ meghatározásánál az a Szoc. tv.-ben megfogalmazott kikötést lett figyelembe véve, miszerint az adósságkezelési szolgáltatás igénybevételének egyik feltétele, hogy az adós vállalja az adósság és a települési önkormányzat által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését. Mivel e szolgáltatás igénybevételének feltétele az önrész fizetése, valamint az aktuális lakásfenntartási kiadások fizetése is, a támogatást azon személyek és családok tudják igénybe venni, akik saját maguk is képesek tartozásuk rendezésében rész vállalni.

Tekintettel arra, hogy az adósságkezelési szolgáltatásnak az adósságcsökkentési támogatáson felül az adósságkezelési tanácsadás is a részét képezi, az önkormányzati rendelet az Szociális törvénnyel összhangban jogosultsági feltételként határozza meg az adósságkezelési tanácsadáson való részvételt és együttműködést.

Az adósságkezelési tanácsadást a Napraforgó Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat szakképzett munkatársa végzi, a Szociális és Gyermekvédelmi Irodával szorosan együttműködve.

Az adósságkezelő tevékenység során a Családsegítő Szolgálat vizsgálja a hátralék keletkezésének okait. Megoldást keres a problémára külső és belső erőforrások figyelembevételével, segít az ügyintézésben, figyelemmel kíséri kliensei további életvitelét. A gazdálkodási szokások racionalizálásában, munkakeresésben együttműködik klienseivel.

A Szolgálat havonta tájékoztatja a Szociális és Gyermekvédelmi Irodát arról, hogy a támogatásban részt vevő ügyfelek eleget tettek-e befizetési kötelezettségeiknek. E tájékoztatás mind az önrész megfizetésére, mind az aktuális lakásfenntartással kapcsolatos kiadások megfizetésére kiterjed.

Az adósságkezelési szolgáltatásról szóló rendelet bevezetése óta a 2005. évhez viszonyítva, a támogatásban részesülő családok száma mind a 2006. évben, mind a 2007. évben emelkedést mutatott.

Adatok:

39. sz. táblázat: Az adósságcsökkentési támogatásban részesülők adatai

Támogatás gyakorisága	Támogatásban részesített személyek száma	Támogatási esetek száma	Támogatásra fordított összeg, E Ft
2005			
Egy alkalommal részesült támogatásban	9	9	1009
Havonta részesült támogatásban	62	205	0
2006			
Egy alkalommal részesült támogatásban	4	4	588
Havonta részesült támogatásban	87	87	9238
2007			
Egy alkalommal részesült támogatásban	5	5	591
Havonta részesült támogatásban	48	121	7208
2008 I. félév			
Egy alkalommal részesült támogatásban	8	8	961
Havonta részesült támogatásban	27	27	3307

Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal, Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

Feladatok:

Az adósságcsökkentési támogatásról szóló szabályozás értelmében, az adósságcsökkentési támogatás tovább nem folyósítható, és a kifizetett összeget vissza kell téríteni, ha a jogosult az adósságtörlesztés (önrész), illetve az aktuális lakásfenntartási kiadásokkal kapcsolatos fizetési kötelezettségének három hónapig nem tesz eleget

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján néhány esetben előfordult, hogy az ügyfél által vállalt önrész és az aktuális rezszi kifizetése megterhelőnek bizonyult a család részére, így hátralék keletkezett.

Célszerű lenne a jövőben a támogatást igénylők erőforrásaihoz igazodó olyan összegű adósság bevonása az adósságkezelési szolgáltatásba, aminek a visszafizetése nem terheli meg erején felül a támogatásban részesülő családot. Ennek érdekében feladat a Családsegítő Szolgálat szakképzett adósságkezelési tanácsadóival együttműködve a támogatást igénylők erőforrásainak alapos felmérése.

4.3. Szociális szolgáltatások – szociális alapszolgáltatások

Szociális szolgáltatások

– a Szoc. tv. 56. §-a alapján:

56. § (1) *A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást nyújtó ellátást (a továbbiakban: személyes gondoskodás) az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.*
(2) *A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.*

Szociális alapszolgáltatások

–a Szoc. tv. 57. § (1) bekezdése és az 59. § szerint:

57. § (1) *Szociális alapszolgáltatások*

- a) *a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás,*
- b)
- c) *az étkeztetés,*
- d) *a házi segítségnyújtás,*
- e) *a családsegítés,*
- f) *a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,*
- g) *a közösségi ellátások,*
- h) *a támogató szolgáltatás,*
- i) *az utcai szociális munka,*
- j) *a nappali ellátás.*

59. § (1) *Az alapszolgáltatások megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.*

(2) *A szociális szolgáltató, illetve intézmény együttműködik az ellátási területén működő szociális, gyermekjóléti-gyermekevédelmi, egészségügyi, oktatási és munkaügyi szolgáltatókkal, intézményekkel, így különösen*

- a) *az otthonápolási szolgálattal,*
- b) *a pártfogó felügyelői szolgálattal,*
- c) *fogyatékos személy ellátása esetén a gyógypedagógiai, nevelési szakszolgálatokkal és a fogyatékos személyek segítő, érdekvédelmi szervezeteivel,*
- d) *pszichiátriai beteg és szenvedélybeteg esetén a háziorvossal és a kezelőorvossal.*

4.3.1. Étkeztetés

– a Szoc. tv. 62.§-a alapján:

Fogalom:

62. § (1) *Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen*

- a) *koruk,*
- b) *egészségi állapotuk,*
- c) *fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,*
- d) *szenvedélybetegségük, vagy*
- e) *hajléktalanságuk miatt.*

(2) Az (1) bekezdés szerinti jogosultsági feltételek részletes szabályait a települési önkormányzat rendeletben határozza meg. Jogosultsági feltételként jövedelmi helyzet nem határozható meg.

A szolg.Ök rendelet 6.§-a alapján:

6. § (1) Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguknak, illetve önmaguknak és eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani.

(2) Étkeztetésben kell részesíteni azt az igénylőt, illetve általa eltartottat is, aki kora vagy egészségi állapota miatt nem képes az (1) bekezdés szerinti étkezésről más módon gondoskodni.

Helyzetkép:

Az idősek számára napi kétszeri étkezést biztosít a szolgáltatás (napi ½ l tej, 2 zsömlé, és meleg étel), heti hat napon át. A szolgáltató a szombati ételt pénteken főzi, ezért annak kiszállítása, kiosztása is pénteken történik 2008 májusától.

2008. januártól új szolgáltató szállítja házhoz az ételt, közbeszerzési eljárást követően. E mellett 450 adag étel továbbra is a Területi Szociális Szolgálat saját konyháján készül, a nappali ellátásban részesülők, illetve a kiosztó helyről saját részükre elvívók számára.

2008. januárjától minimális térítési díjat vezettek be magasabb szintű jogszabályok. Ennek következtében a korábban 36 000.- Ft-os jövedelemhatárig ingyenesen étkezők számára is 50.- Ft-ba kerül az étkezés. Ez azt eredményezi, hogy ugrásszerűen megnőtt a térítési díj csökkentését méltányossági alapon kérelmezők száma.

E mellett megváltozott a Konceptió 2006. évi felülvizsgálata óta a jövedelem számítása: nem az igénybevevő jövedelmét, hanem a vele együtt élő családtagok egy főre jövedelmét kell figyelembe venni a térítési díj megállapításánál. Ez többségében kedvezőbb díjat eredményez, de nagy felháborodáshoz is vezet azokban az esetekben, ahol a szerényebb nyugdíjjal rendelkező családtag eddig kedvezményesebb ellátáshoz jutott.

Adatok:

A házi segítségnyújtással együtt találhatók.

Feladatok:

A meglévő színvonal megtartása, növelése.

Az önkormányzat hatáskörén túlnyúló, kormányzati feladat a térítési díj egy olyan rendszerének kialakítása, ahol az alap a nyersanyagnorma. A jelenlegi, teljes bekerülési költség alapján számított térítési díj a nem szociális jellegű, piaci szolgáltatások árát is eléri, így nem teljesíti eredeti funkcióját. Árait tekintve versenyezni kell a piaci szolgáltatókkal, ami a szociális jelleget már csak a legalacsonyabb jövedelmű rétegeknek biztosítja.

4.3.2. Házi segítségnyújtás

– a Szoc. tv. 63.§-a alapján:

Fogalom:

63. § (1) Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

(2) A házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

a) az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését,

- b) az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénias körülményeinek megtartásában való közreműködést,
- c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.
- (3) Amennyiben a házi segítségnyújtás során szakápolási feladatok ellátása válik szükségessé, a házi segítségnyújtást végző személy kezdeményezi az otthonápolási szolgálat keretében történő ellátást.
- (4) Házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően - a 68/A. § (4) bekezdése, valamint a (8) bekezdés szerinti kivétellel - vizsgálni kell a gondozási szükségletet. A szolgáltatás iránti kérelem alapján az intézményvezető, ennek hiányában a jegyző kezdeményezi az igénylő gondozási szükségletének vizsgálatát.
- (5) A gondozási szükséglet vizsgálata céljából külön jogszabályban megjelölt szakértői bizottság működik.
- (6) A szakértői bizottság a gondozási szükségletet külön jogszabályban meghatározottak szerint megvizsgálja és kötelező erejű szakvéleményt ad a napi gondozási szükséglet mértékéről.
- (7) A házi segítségnyújtást a szakvéleményben meghatározott napi gondozási szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában kell nyújtani. Ha a gondozási szükséglet a napi 4 órát meghaladja, a szolgáltatást igénylőt az intézményvezető tájékoztatja a bentlakásos intézményi ellátás igénybevételének lehetőségéről.
- (8) Ha a szolgáltatást igénylő személy egészségi állapota vagy személyes körülményei a szolgáltatás átmeneti jellegű vagy halaszthatatlan biztosítását teszik szükségessé, a házi segítségnyújtás az intézményvezető döntése alapján legfeljebb három hónapos időtartamra a gondozási szükséglet vizsgálata nélkül is nyújtható. Amennyiben a gondozás három hónapot meghaladóan is indokolt, a gondozási szükséglet vizsgálatát a (4) bekezdés szerint kezdeményezni kell.
- (9) A települési önkormányzat a 86. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti feladata keretében az e § szerint megállapított gondozási szükséglettel rendelkező, házi segítségnyújtást igénylő személyek ellátásáról köteles gondoskodni.

A szolg. Ök. rendelet 7.§-a alapján:

7. § (1) A házi segítségnyújtás a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében biztosítja az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást:
- a) az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését,
- b) az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénias körülményeinek megtartásában való közreműködést,
- c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

Helyzetkép:

A kerület lakosai, így az ellátottak átlag életkora (75-85 év) növekszik. Ez maga után vonja, hogy egyre súlyosabb problémákkal keresik meg a szolgáltatást, valamint hogy magas azok száma, akik napi többszöri ellátást igényelnek. A Gondozási Csoportok a házi segítségnyújtást 32 gondozónővel, egyenként 6-7 gondozottal látják el. Jellemzően heti 3-szor 1-4 óra gondozást vesz igénybe egy-egy gondozott. Az ellátottak 10-15 %-a egyedül él, mozgásában korlátozott, fekvőbeteg. Ezekben az esetekben a gondozónő a családot is pótolja az idős számára. A feladat ellátásának technikai nehézsége a kerületet jellemző, nagy, tömegközlekedéssel nem bejárható távolságok.

Fontos tényező, hogy a gondozottak között magas a középkorúak aránya, akik nem az időskori problémákból adódóan igénylik az ellátást, hanem egyéb, súlyos betegségek következtében.

A gondozónők között a szakképzettek aránya (85%) jó az országos átlaghoz, illetve a törvényi előírásokhoz képest. A képzetlenek szakképesítése folyamatban van. Alapképzésben a nem gondozási tevékenységet ellátó alkalmazottak is részesültek. A nehéz munka, illetve a körülmények ellenére, a fluktuáció gyakorlatilag nem ismert, csak nyugdíjba vonuláskor jelentkeznek.

A Sztv. 2008. évi változása az ellátáshoz való hozzájutás folyamatát meghosszabbította, bonyolultabbá tette. Az ellátás igénybevételét a gondozási szükséglet vizsgálata, valamint a jövedelemigazolás megkérése előzi meg.

A gondozási szükségletről egy három tagú bizottság dönt (gondozási szakember, szociális ügyintéző, szakértő). A gondozási szakember feladatát az intézményben az egyes gondozási csoportvezetők végzik, mivel ők azok, akik minden felvételre jelentkező ellátásra szorulóval találkoznak. Az új feladat sok adminisztratív feladatot rótt a vezetőkre.

A törvényváltozás ismét bevezette a maximum 4 órás gondozási lehetőséget. Aki ennél több gondozásra szorul, annak az intézmény javasolja a tartós bentlakást nyújtó intézmény igénybevételének lehetőségét. Ezzel az idők nem szeretnének élni. Azonban számukra is maximum a négy órás ellátásra van lehetőség, amennyiben az intézmény kapacitása ezt engedi.

Feladatok:

Az ellátottak száma, illetve a gondozási igény létszámbővítést igényelne, valamint megoldást jelentene egy otthonápolási szolgálat biztosítása, illetve a gondozónők munkáját segítő gépkocsi. A munkát segítené a megfelelő – az eddigieknél szélesebb körű – szakirányú továbbképzések biztosítása (pl. pszichiátriai gondozás, fogyatékosok speciális problémáinak kezelése, a halál tényével való szembesülés, és annak feldolgozásában való segítségnyújtás), szupervízió lehetőségének megteremtése; átmeneti gondozóház létesítése. Ez utóbbi lakossági igényekre is választ adna. Általában 40 fő körüli a tartós elhelyezésre várók száma a kerületben, akik komoly terhet rónak a gondozói hálózatra. A hosszú várakozási idő miatt az átmeneti ellátás indokolt lenne. Mindezt megerősíti az a jogszabályváltozás, miszerint ha egy ellátott gondozási szükséglete a napi 4 órát meghaladja, a feladatot ellátó intézménynek fel kell hívnia az ellátott figyelmét a tartós bentlakást nyújtó intézményre, mint lehetőségre. Valamint, hogy a 4 órát meghaladó gondozási szükséglet esetén is csak maximum 4 órányi ellátás után jogosult az önkormányzat a normatív állami támogatásra.

A szolgálat folyamatos célja az együttműködés megerősítése a kerület civil szervezeteivel, illetve ellátórendszerrel, valamint a meglévő kapcsolatok ápolása.

A gondozási díj a rászoruló idős emberek számára magas, így általában nem azt a mennyiségű gondozást veszik igénybe, amit egészségi állapotuk, mentális, szociális helyzetük igényelne, hanem ennél kevesebbet. – A térítési díjak csökkentéséről egyedi ügyekben a polgármesternek van jogosultsága dönteni. Az ilyen irányú igények száma 2008-ban ugrásszerűen megnőtt.

Adatok: - étkezés és házi segítségnyújtás

40. sz. táblázat: ellátást igénybevevők száma

Időpont Év	étkeztetésben részesül fő	házi segítség- nyújtásban részesül fő	étkeztetésben és házi segítségnyúj- tásban részesül fő	ellátottak összesen fő	Változás előző évhez
1994	681	54	155	890	
1995	710	56	194	960	+70
1996	892	54	154	1100	+140
1997	874	62	176	1112	+12
1998	894	60	146	1100	-12
1999	741	65	101	907	-193
2000	670	73	100	843	-64
2001	672	73	69	814	-29
2002	637	87	63	787	-27
2003	606	95	71	772	-15
2004	652	91	78	821	+49
2005	644	114	73	831	+ 10
2006	598	111	67	776	- 55
2007	651	117	67	835	+59
2008 I. negyedév	611	113	82	806	-29

Forrás: Területi Szociális Szolgálat

41. sz. táblázat: Alapellátás: szociális étkezés + házi segítségnyújtás + étkezés és házi segítségnyújtás

		1 9 9 5	1 9 9 6	1 9 9 7	1 9 9 8	1 9 9 9	2 0 0 0	2 0 0 1	2 0 0 2	2 0 0 3	2 0 0 4	2 0 0 5	2 0 0 6	2 0 0 7	20 08
Az ellátottak neme															
FÉRFI	0-5 éves	1	2	2	2	2	0	0	3	0	1	1	1	1	1
	6-14 éves	2	4	4	7	9	1	2	2	3	3	6	2	3	4
	15-18 éves	0	4	7	3	1	2	1	2	6	6	3	3	2	6
	19-39 éves	18	30	25	17	9	3	8	10	12	19	13	17	21	30
	40-59 éves	64	82	76	77	56	42	59	52	56	65	48	45	75	78
	60-69 éves	65	69	87	94	56	59	55	56	54	66	82	91	81	90
	70-79 éves	92	124	100	103	102	104	99	86	75	68	76	65	79	70
	80-x éves	93	92	85	77	85	95	70	70	60	63	73	68	60	68
	együtt	335	407	386	380	320	306	294	281	266	291	302	292	301	347
NŐ	0-5 éves	2	1	1	3	3	3	2	2	3	3	0	1	1	3
	6-14 éves	2	5	2	7	3	4	6	6	5	8	4	1	1	7
	15-18 éves	2	7	4	2	2	2	4	6	6	7	6	4	0	5
	19-39 éves	14	31	30	33	21	23	15	14	14	29	30	28	33	24
	40-59 éves	94	81	94	113	89	55	59	58	61	74	77	78	95	106
	60-69 éves	106	157	138	132	118	93	102	103	117	119	118	96	105	136
	70-79 éves	209	210	219	207	213	202	175	175	157	140	145	119	131	167
	80-x éves	196	201	238	223	140	155	157	142	143	150	149	157	141	157
	együtt	625	693	726	720	589	537	520	506	506	530	529	484	507	605
Mindösszesen		960	1100	1112	1100	909	843	814	787	772	821	831	776	808	952

Forrás: Területi Szociális Szolgálat

Az adatok alapján az igénybevevők száma folyamatosan csökken 1998 óta, de 2007 óta ismét emelkedést mutat. A csökkenés okaként elmondható volt, hogy a korábbi években a gondozottak jelentős számát munkanélküliek és családjuk tette ki. A munkaerőpiacra való visszakerüléssel számuk a gondozottak között csökkent. Több esetben hallható indoknak, az ellátás lemondása esetén a magas ár. Azonban az ellátottak igen ritkán éltek a térítési díj csökkentés iránti kérelem lehetőségével. 2006 – 2007 között a személyi térítési díjak nem változtak, 2007-ről 2008-ra olyan szinten módosultak, amit a térítési díj - számítási jogszabályok megköveteltek. A fizetendő díjak egy-egy személy esetében így is emelkedtek, a jövedelme változásának függvényében, azonban ez mégis kisebb növekedés, mintha a személyi térítési díjakat megalapozó díjtáblázat számai is növekednének. Ez a kedvező változás azt eredményezte, hogy kevesebb az ellátás lemondása, a költség indoklásával. Azonban a térítési díj csökkentése iránti kérelmek száma ugrásszerűen megnőtt az elmúlt két évben. A 2006. évi 12 kérelemhez képest 2008-ban 80-an nyújtottak be kérelmet. Ez két okra vezethető vissza: az étkezés és nappali ellátás esetében a minimális térítési díj bevezetése; valamint a nyugdíjak relatív értékének csökkenése a magas infláció következtében. A lakásfenntartási költségek, valamint a mindennapos szükségletek minimális szintjének biztosítása olyan anyagi teher jelent, mely a térítési díj arányát megnöveli a fennmaradó jövedelemhez viszonyítva.

4.3.3. Családsegítés

– a Szoc. tv. 64.§-a alapján:

Fogalom:

64. § (1) *A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.*

(2) *A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik. A jegyző, továbbá a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény, valamint a gyermekjóléti szolgálat, a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, a társadalmi szervezetek, egyházak és magánszemélyek jelezhetik a családsegítést nyújtó szolgáltatónak, intézménynek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást.*

(3) *A (2) bekezdés szerint kapott jelzés alapján a családsegítést nyújtó szolgáltató, intézmény feltérképezi az ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, és személyesen felkeresve tájékoztatja őket a családsegítés (4) bekezdésben megjelölt céljáról, tartalmáról.*

(4) *A családsegítés keretében biztosítani kell*

a) a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,

b) az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzübeli, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,

c) a családgondozást, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,

d) közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programok szervezését,

e) a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,

f) a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családterápiás, konfliktuskezelő mediációs programokat és szolgáltatásokat, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat.

(5) A családsegítés keretében végzett tevékenységnek - a szolgáltatást igénybe vevő érdekében, mások személyiségi jogainak sérelme nélkül - a szükséges mértékig ki kell terjednie az igénybe vevő környezetére, különösen családjának tagjaira. Kiskorú személyre a családsegítés akkor terjedhet ki, ha

a) a kiskorú családtagjának ellátása a családsegítés keretében indult, és

b) a kiskorú érdekei - a gyermekjóléti szolgáltatás igénybevétele nélkül - e szolgáltatás keretében is megfelelően biztosíthatók.

A szolg. Ök. rendelet 5.§ -a alapján:

5. § (1) A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

(2) Az Önkormányzat a családsegítést családsegítő szolgálat működtetésével látja el.

(3) A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik. A jegyző, továbbá a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény, valamint a gyermekjóléti szolgálat, a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, a társadalmi szervezetek, egyházak és magánszemélyek jelezhetik a családsegítést nyújtó szolgáltatónak, intézménynek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást.

(4) A (3) bekezdés szerint kapott jelzés alapján a családsegítő szolgálat feltérképezi az ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, és személyesen felkeresve tájékoztatja őket a családsegítés (5) bekezdésben megjelölt céljáról, tartalmáról.

(5) A családsegítés keretében biztosítani kell

a) a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,

b) az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzbeli, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,

c) a családgondozást, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,

d) közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programok szervezését,

e) a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,

f) a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családterápiás, konfliktuskezelő mediációs programokat és szolgáltatásokat, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat.

(6) A családsegítő szolgálat tevékenységének - a szolgáltatást igénybe vevő érdekében, mások személyiségi jogainak sérelme nélkül - a szükséges mértékig ki kell terjednie az igénybe vevő környezetére, különösen családjának tagjaira. Kiskorú személyre a családsegítés akkor terjedhet ki, ha

a) a kiskorú családtagjának ellátása a családsegítés keretében indult, és

b) a kiskorú érdekei - a gyermekjóléti szolgáltatás igénybevétele nélkül - e szolgáltatás keretében is megfelelően biztosíthatók.

Helyzetkép és adatok:

A megcélzott csoportok jellemzői

A Családsegítő Szolgálat minden XVI. kerületben élő egyén, család, közösség számára nyitott, szolgáltatásai állampolgári jogon, önkéntes alapon vehetők igénybe.

A klienskörre jellemző a hátrányos szociális helyzet, sok a közüzemi díjhátralékkal rendelkező, nehéz anyagi helyzetben lévő család, s nagy számban keresik meg a Szolgálatot álláskereső munkanélküliek.

A tanácsadásokat (jogi, pszichológiai, mentálhigiénés) igénybevevők esetében kevésbé jellemző a rossz anyagi helyzet.

A szolgáltatás helyi sajátosságai

A szolgáltatások alapvetően önkéntes alapon vehetők igénybe, s természetesen minden program, szolgáltatás, klub, csoport térítésmentes. Mégis az a tendencia, hogy egyre inkább jellemzővé válik a „hivatal jellegű” (kötelezően előírt) tevékenység, amelynél már nem a belső motiváció (igény), hanem a szükségesség (együtműködési kötelezettség) az oka a kialakult kapcsolatnak.

Ilyen – már kevésbé „önkéntes alapú” – együtműködés az adósságkezelési tanácsadás és az aktív korú tartós munkanélküliekkel kapcsolatos helyi rendeletben szabályozott tevékenység.

A prevenciót szolgálják az önállóan (pl. Film klub), vagy a Gyermekjóléti Központtal közösen szervezett klubok és csoportok (pl. Álláskereső klub, Mama-baba klub).

Szintén közös szervezésűek a nyári szünidei programok (pl. családi tábor, heti gyermekprogramok).

A szolgáltatás szükségességének oka

A Családsegítő Szolgálat működését a Sztv. szabályozza.

A lakosok többsége információ-hiányban szenved, nincs tisztában azzal, hogy adott probléma esetén milyen támogatási lehetőségeket igényelhet. Bár már nem kezeli kiemelten az Sztv. a „szociális információs szolgáltatást”, az információnyújtás biztosítását a szolgálat továbbra is fontos feladatnak tartja.

A krízismegelőzést, illetve a **krízishelyzetek megszüntetését** szolgálják a különféle csoportprogramok, tanácsadások, egyéni esetkezelés és a társintézményekkel való együtműködés.

Az **adósságcsökkentési támogatás** segítségével a nagyobb összegű hátralékok kifizetése is reális lehetőség. A helyi rendelet alapján a támogatás feltétele a Családsegítő adósságkezelési tanácsadójával való együtműködés. Az eladósodott háztartások teher-mentesítése miatt szükséges és indokolt a tevékenység.

A hosszabb ideje **állást keresők** pszichés állapota és sokszor kilátástalan helyzete szükségessé teszi a segítő szakemberrel való együtműködést, ami szintén speciális feladat.

Együtműködési pontok az egyéb ellátási formákat biztosító intézményekkel

A Szolgálat kliensei érdekében, más intézmények mellett, kiemelten működik együtt a **Területi Szociális Szolgálattal** (étkeztetés, házi segítségnyújtás stb. miatt), a kerületi **Munkaügyi Központtal** (az álláskeresők érdekében), a **közüzemi szervekkel, szolgáltatókkal** (adósságkezelő tevékenység kapcsán) és a **Szociális és Gyermekvédelmi Irodával** (aktív korú tartós munkanélküliekkel való együtműködés, az adósságkezelési szolgáltatás és a pénzügyi és természetbeni támogatásokkal kapcsolatos ügyintézés miatt).

Speciális szolgáltatások:

Díjhátralékkal küzdők: lásd : 4.2.5. fejezet

Aktív korú munkanélküliekkel kapcsolatos tevékenység: lásd: 4.1.2. fejezet

Hajléktalanok (lakhatási problémákkal küzdők) ellátása: lásd: 4. 3.8 és 4. 3. 9. fejezet

A Szolgálat az alapellátás keretén belül információval, krízisélelmiszer csomaggal, ruhaadománnyal, illetve ügyintézással (pl. iratpótlás, szálláskeresés) segíti a támogatást igénylő hajléktalanokat, de a hajléktalanok ellátása *nem* feladata a szolgálatnak.

Hátrányos helyzetben levők:

A Családsegítő Szolgálat szakemberei információnyújtással, tanácsadással segítik a kábítószer problémával küzdőket, szenvedélybetegeket, fogyatékossgal élőket és a pszichiátriai betegeket. Ellátásuk az általános segítő szolgáltatás keretein belül történik.

Feladatok:

Az intézmény által kitűzött szakmai célok

- a kerületben élő lakosság szociális és mentálhigiénés problémáiban való segítségnyújtás
- a krízishelyzethez vezető okok megelőzése
- a krízishelyzet megszüntetése
- az életvezetési képesség megőrzése

Az elképzelt, elvégzésre váró feladatok az ellátással kapcsolatban (a színvonal javítása, hozzáférhetőség növelése, stb.)

A Sztv. által előírt szolgáltatások nyújtása

- szakszerű családgondozó tevékenység (annak elősegítése, hogy a kliens képessé váljon saját problémájának önálló megoldására)
- a prevenció kiemelt szerepe

Tennivalók, amelyek a célok elérését szolgálják

- a Családsegítő szolgáltatásainak szélesebb körű megismertetése a kerületi lakosokkal (ennek keretében: helyi újságokban a programok, szolgáltatások ismertetése, honlap működtetése)
- a társintézményekkel való fokozott együttműködés a kliensek érdekében
- szakmai továbbképzési lehetőségek biztosítása (képzések, tanfolyamok, műhelyek)
- szupervíziós lehetőség biztosítása, igénybevétele
- heti team és esetmegbeszélések
- mozgássérültek intézménybe való bejutásának akadálymentessé tétele (megfelelő pénzügyi forrás esetén)
- tárgyi feltételek javítása (ruharaktár-igény kielégítése)

A feladatok, kitűzött célok nem változtak, folyamatosak.

Fogalom:

65. § (1) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a házi segítségnyújtást végző szociális szolgáltató, illetve intézmény biztosíthat.

(2) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

a) az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,

b) a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,

c) szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

(3) A fogyatékos személyek, illetve a pszichiátriai betegek részére nyújtott jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ellátója együttműködik a támogató szolgáltatást, illetve a pszichiátriai betegek részére közösségi alapellátást nyújtó szolgáltatóval.

(4) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevétele szempontjából szociálisan rászorult

a) az egyedül élő 65 év feletti személy,

b) az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy

c) a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

(5) A (4) bekezdés c) pontja szerinti esetben a háztartásban élő kiskorú személyt nem kell figyelembe venni.

(6) A súlyos fogyatékossgot a 65/C. § (5)-(7) bekezdése szerint, a pszichiátriai betegséget és az egészségi állapot miatti indokoltságot külön jogszabály szerint kell igazolni.

A szolg. Ök. rendelet 8.§ -a alapján:

8. § (1) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

(2) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosított

a) az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,

b) a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,

c) szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

Helyzetkép és adatok:

Az ingyenesen igénybe vehető 80 db készülékből jelenleg 79 készülék van a területen, amely összesen 85 főt lát el (pl. házaspárok esetében), mivel egy készülékhez két nyomógombos hívási lehetőség is tartozik. Az ügyeletet 16 fő (és a koordinátor) látja el heti váltásban, hétfőtől-hétfőig.

A jelentkező igényeket eddig a szolgálat minden esetben biztosítani tudta, jelenleg még nincs hiány, de a meglévő készülékek számát lassan eléri az igénylők száma.

2007-ben 73 készülék volt folyamatosan használatban. Ellátottak száma 76 fő, a hívások száma 187 alkalom volt, jellemzően az esti órákban, 20 és 06 óra között, valamint szombat és

vasárnap. A hívások nagy százalékában krízis helyzet volt, amelyet minden esetben sikerült megoldani.

42. sz. táblázat: Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők

	Igénybevevők átlagos havi száma	Jelzések átlagos havi száma	Évfolyamán kikerültek száma / fő	Évfolyamán összes riasztások száma / fő	Krízis helyzet
2005. III.hó-tól	44	6	5	59	15
2006. I.félév	61	10	5	68	32
2006 teljes év	73	14	6	167	43
2007	73	16	14	187	45
2008 I. negyedév	75	9		27	12

Forrás: Területi Szociális Szolgálat

Feladatok:

A jelenlegi 79 használatban lévő készülék azt vetíti elő, hogy hamarosan szembe kell nézni azzal a helyzettel, hogy vagy várólistára kerülnek a jelentkezők, vagy esetleg ennek elkerülése érdekében növelni kell a bérelt készülékek számát. A döntés megfontolandó, nemcsak az önkormányzat által vállalható anyagi teher szempontjából, hanem a bővítés tényleges szükségességének szempontjából is. A tapasztalat az, hogy a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybe vevők között sok a haláleset, ezért nagy a fluktuáció. Így a várólistán „tartózkodás” ideje nem lehet hosszú.

4.3.5. Közösségi ellátás

– a Szoc. tv. 65/A. §- a alapján:

Fogalom:

65/A. § (1) *Közösségi ellátások a pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek részére nyújtott (2) bekezdésben meghatározott közösségi alapellátás, valamint a szenvedélybetegek részére nyújtott (3) bekezdés szerinti alacsonyküszöbű ellátás.*

(2) *A pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek részére a közösségi alapellátás keretében biztosítani kell*

- a) *a lakókörnyezetben történő segítségnyújtást az önálló életvitel fenntartásában,*
- b) *a meglevő képességek megtartását, illetve fejlesztését,*
- c) *a háziorvossal és a kezelőorvossal való kapcsolattartás révén a szolgáltatást igénybe vevő állapotának folyamatos figyelemmel kísérését,*
- d) *a pszichoszociális rehabilitációt, a szociális és mentális gondozást,*
- e) *az orvosi vagy egyéb terápiás kezelésen, szolgáltatásban, szűrővizsgálaton való részvétel ösztönzését és figyelemmel kísérését,*
- f) *megkereső programok szervezését az ellátásra szoruló személyek elérése érdekében.*

- (3) A szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás keretében a (2) bekezdés e)-f) pontjában meghatározottakon túl biztosítani kell
- a) a szenvedélybetegség okozta egészségügyi és szociális károk mérsékléséhez szükséges egyes ártalomcsökkentő szolgáltatásokat,
  - b) a kríziskezelést az életet veszélyeztető, a testi, szociális, kapcsolati és életvezetési rendszerben kialakult kezelhetetlen helyzetek esetére.
- (4) A szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás esetén a természetes személyazonosító adatokat nem kell megadni, a jegyző a 18. § szerinti nyilvántartásba kizárólag a szociális ellátás megállapítására, megváltoztatására és megszüntetésére vonatkozó döntést jegyzi be.

Helyzetkép:

A kerület nem rendelkezik közösségi ellátást biztosító intézménnyel. Mivel 2009. január 1-jétől nem is kötelező önkormányzati feladat a közösségi ellátás biztosítása, az önkormányzat jelenleg nem is tervezi annak megvalósítását.

4.3.6. Támogató szolgáltatás

– a Szoc. tv. 65/C. §-ai alapján:

Fogalom:

- 65/C. § (1) A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.
- (2)
- (3) A támogató szolgáltatás feladata a fogyatékoság jellegének megfelelően különösen
- a) az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása (speciális személyi szállítás, szállító szolgálat működtetése),
  - b) az általános egészségi állapotnak és a fogyatékoság jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása,
  - c) információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása,
  - d) a jelnyelvi tolmácsszolgálat elérhetőségének biztosítása,
  - e) segítségnyújtás a fogyatékos személyek kapcsolatkézségének javításához, családi kapcsolatainak erősítéséhez speciális, önsegítő csoportokban való részvételükhöz,
  - f) egyes szociális alapszolgáltatási részfeladatok biztosítása a fogyatékos személyek speciális szükségleteihez igazodóan,
  - g) segítségnyújtás a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának megvalósulásához, valamint a családi, a közösségi, a kulturális, a szabadidős kapcsolatokban való egyenrangú részvételhez szükséges feltételek biztosítása,
  - h) a fogyatékos személy munkavégzését, munkavállalását segítő szolgáltatások elérhetőségének, igénybevitelének elősegítése.
- (4) A támogató szolgáltatás igénybevétele során szociálisan rászorultnak minősül a súlyosan fogyatékos személy.
- (5) A (4) bekezdés alkalmazásában súlyosan fogyatékos a külön jogszabály szerinti fogyatékosági támogatásban, vakok személyi járadékában, illetve magasabb összegű családi pótlékban részesülő személy.

(6) A súlyos fogyatékoságot igazolni lehet

a) az ellátás megállapítását, illetve folyósítását igazoló határozattal vagy más okirattal,

b) az ellátás megállapításának alapjául szolgáló, a fogyatékoság fennállását igazoló szakvéleménnyel.

(7) Ha a szakvélemény a következő felülvizsgálat (ellenőrző vizsgálat) időpontját, illetve az állapot fennállásának várható idejét tartalmazza, a jogosultság eddig az időpontig áll fenn.

A szolg. Ök. rendelet 12.§ -a alapján:

12. § (1) A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A támogató szolgáltatás feladata a fogyatékoság jellegének megfelelően különösen

a) az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása (speciális személyi szállítás, szállító szolgálat működtetése),

b) az általános egészségi állapotnak és a fogyatékoság jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása,

c) információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása,

d) a jelnyelvi tolmácsszolgálat elérhetőségének biztosítása,

e) segítségnyújtás a fogyatékos személyek kapcsolatképességének javításához, családi kapcsolatainak erősítéséhez speciális, önsegítő csoportokban való részvételükhöz,

f) egyes szociális alapszolgáltatási részfeladatok biztosítása a fogyatékos személyek speciális szükségleteihez igazodóan,

g) segítségnyújtás a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának megvalósulásához, valamint a családi, a közösségi, a kulturális, a szabadidős kapcsolatokban való egyenrangú részvételhez szükséges feltételek biztosítása,

h) a fogyatékos személy munkavégzését, munkavállalását segítő szolgáltatások elérhetőségének, igénybevételeének elősegítése.

(2) A támogató szolgáltatást az Önkormányzat más fenntartóval kötött szerződés útján biztosítja

Helyzetkép és adatok:

2006 januárjától biztosított a támogató szolgáltatás a kerület lakosai számára, ellátási szerződés útján. A szerződést az Önkormányzat a csömöri székhelyű „Egyenlő Esélyekért!” Alapítvánnyal kötötte meg.

A Területi Szociális Szolgálat és az Egyenlő Esélyekért! Alapítvány támogató szolgálata együttműködési megállapodást kötött. A megállapodás fő oka az, hogy a mindkét szolgáltatást igénybe vevők esetében az esetvitel érdekében együtt tudjanak működni, illetve hogy a mindkét ellátás esetén a maximálisan fizetendő térítési díjat (jövedelem %-ában) ne lépje túl egyik intézmény sem.

Az ellátáshoz kapcsolódó 2006. évi adatok nem tükrözik a valódi igényeket a kezdeti problémák miatt.

43 sz. táblázat: A támogató szolgáltatás igénybevétele a XVI. kerületben, 2007.

Ellátás		Ellátottak száma
Szállítás		45
Ebből:	fogyatékkal élő	33
	idős	12
Személyi segítő szolgálat		3
Ebből:	fogyatékkal élő	2
	idős	1
Információnyújtás		n.a.

Forrás: Egyenlő Esélyekért! Alapítvány

A támogató szolgálatot igénybe vevőknek szükség szerint lehetőségük van az Alapítvány nappali ellátásának igénybe vételére, amely fejlesztést, foglalkoztatást, munkalehetőséget, így az idő hasznos eltöltését kínálja a fogyatékkal élőknek, valamint családtagjainak azt a szabadságot, hogy a napközbeni időszakot nem a sérült családtag mellett kell tölteniük.

Feladatok:

Az ellátás lehetőségéről az információ eljuttatása minden érintetthez.

4.3.7. Utcai szociális munka

– a Szoc. tv. 65/E. §-a alapján:

Fogalom:

65/E. § (1) *Az utcai szociális munka keretében biztosítani kell az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megtételét.*

(2) *A szociál- és családpolitikáért felelős miniszter pályázat útján regionális illetékességgel diszpécserközpontokat jelöl ki az utcai szociális munkát végző, külön jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő szervezetek közül. A kijelölés öt évre szól, amelynek leteltét követően új pályázat kiírására kerül sor.*

A szolg.Ök rendelet 11. §-a alapján:

11. § (1) *Az utcai szociális munka biztosítja az utcán tartózkodó személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megtételét*

(2) *Az utcai szociális munkát az Önkormányzat más fenntartóval kötött szerződés útján biztosítja.*

Helyzetkép:

A Magyar Vöröskereszt 5. Régiója a XVI. kerületi Önkormányzattal kötött ellátási szerződés alapján végzi a kerület utcáin élő, lakhatással nem rendelkező személyek felkutatását, ellátását, gondozását. Az ellátáshoz és a gondozáshoz a háttérintézményt, és annak szakembereit a X. kerület Bihari utca 15. sz. alatt található Központ biztosítja.

Az utcai szolgálat munkája két fő területre osztható. Az egyik a napi gondozás, a másik az új területek, ellátandó személyek felkutatása.

Naponta gépkocsival és gyalog bejárják az érintett területeket, nagy figyelmet szentelve a parkokra és erdőkre.

A kerületben élő hajléktalan emberek a környezeti lehetőségeket kihasználva, többségében kiserdőkben telepedtek le. De kedvelt helyek a HÉV állomások, és a romos épületek környékei is. Jellemzően több éve utcán élnek, így egészségi és fizikai állapotuk nagyon leromlott. Egészségi ellátásukat hátráltatja, hogy nem rendelkeznek személyi igazolvánnyal, TAJ kártyával.

Az ellátottak közel 50 %-a rendelkezik jövedelemmel, amelyek transzferjövedelmek, nyugdíjszerű ellátások. A többiek esetében kevés a szolgálati idő valamely ellátás megszerzéséhez.

A regisztráltak szerint a férfiak és a nők aránya a következő: 2006-ban 44 férfi és 13 nő, 2007-ben 56 férfi, 21 nő. Kliensek szinte minden korosztályból vannak.

44. sz. táblázat: Az utcai szociális munka ellátottjai korcsoportonkénti megoszlás szerint

Születés		Ellátottak száma	
		2006	2007
1930-39	2	0	1930-39
1940-49	6	4	1940-49
1950-59	14	33	1950-59
1960-69	17	21	1960-69
1970-79	12	15	1970-79
1980-89	6	4	1980-89

Forrás: Magyar Vöröskereszt

45. sz. táblázat: Az utcai szociális munka gondozó tevékenységének megoszlása a segítségnyújtás jellege szerinti megoszlása, 2006. I. félév

Tevékenység megnevezése	Segítségnyújtás száma	
	2006	2007
iratpótlás	31	47
munkahelykeresés	-	56
szálláshelykeresés	8	39
Kórházi elhelyezés	9	21
Nyugdíjszerű ellátás intézése	5	19

Forrás: Magyar Vöröskereszt

Az utcai szociális gondozó szolgálat szociális munkásai egy-egy új klienssel való találkozáskor azzal szembesülnek, hogy a hajléktalan személyek éppolya bizalmatlanok velük szemben, mint a lakossággal általában. A megfelelő kommunikációs technika alkalmazásával a szakemberek képesek egy hosszú folyamaton keresztül elnyerni a bizalmat, ami megalapozza azt a személyre szabott segítő munkát, melyben első lépésként az alapfokú fizikai szükségletek kielégítésére, és az iratbeszerzésre irányuló segítségnyújtást fogadják el a hajléktalan személyek. Ezt követően, a megfelelő kapcsolat kialakításával kerülhet sor a többi segítségnyújtásra, mint az intézménybe juttatás (akár nappali, akár szállást nyújtó ellátást biztosító intézményről legyen szó), egészségügyi intézmény igénybevétele, munkahelykeresés, szálás, albérletkeresés.

Az utcai munka alapot ad ahhoz, hogy a szállóra való bejutást követően tovább folytatódhasson a folyamat a társadalomba való reintegráció felé.

Feladatok:

Cél a Vöröskereszttel való együttműködés fenntartása a jövőben is, mivel egy jól működő, eredményes szolgáltatás valósult így meg a kerületben.

4.3.8. nappali ellátás

– a Szoc. tv. 65/F.§-a alapján:

Fogalom:

65/F. § (1) A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő, a) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek, b) tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek, c) harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.

(2) Rendkívül indokolt esetben nappali ellátás olyan fogyatékos személyek részére is biztosítható, akire nézve szülője vagy más hozzátartozója gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban vagy ápolási díjban részesül.

(3) A fenntartó a 92/B. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti szakmai programban meghatározhatja, hogy az intézmény az (1) bekezdésben meghatározottak közül melyik ellátotti csoportokat látja el. Ez a rendelkezés nem érinti a 86. § (2) bekezdésének b)-d) pontja szerinti önkormányzatok ellátási kötelezettségét.

(4) A gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosított, Gyvt. szerinti gyermekétkeztetés szabályait kell alkalmazni a nappali intézményben ellátott fogyatékos gyermekek ellátása során nyújtott étkeztetésre.

Az idősek klubja

– a Szoc. tv. 65/F.§ (1) a) pontja alapján

Fogalom:

A szolg.Ök. rendelet 9.§ -a alapján:

9. § Az idősek számára fenntartott nappali ellátás elsősorban a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére.

Helyzetkép:

A klubok mindegyike túlterhelt, melynek egyik oka, hogy a 200 férőhelyre 219 klubtag jelentkezik. – E problémát nem kezelte az, hogy a 170 férőhelyet 200-ra bővítette az Önkormányzat, mert ez csak racionalizálást, az engedélyezett férőhelyek számának növelését jelentette, nem pedig a terület tényleges növelését.

Két kerületrészben (Sashalom, Árpádföld) egyáltalán nem érhető el a szolgáltatás, az Érsekújvár u.-i klubot gyakorlatilag a kényszer, és a szükségletek hozták létre (a szociális

konyha mellett), azonban a szükséges szolgáltatások itt helyben nem biztosítottak, csak ha egy másik klubban veszik igénybe. A klubok biztosítanak különféle szolgáltatásokat, (fodrász, pedikűr, gyógytorna, fényterápia, jogi tanácsadás, orvosi ellátás heti 2 órában, gyógytorna), illetve szerveznek szűrési programokat. Szabadidős programjaikat (kirándulások, múzeumlátogatások, ünnepekhez kötődő megemlékezések, stb.) nemcsak a klubtagoknak, hanem a kerület minden idős lakosának meghirdetik – ez nagyon igényelt szolgáltatás -, így egyfajta közösségi munkát is ellátnak. A klubtagok rendelkezésére állnak sajtótermékek, könyvtár, illetve szabadidős elektronikai berendezések, internet-lehetőség, a szabadidő hasznos eltöltése érdekében.

Adatok:

46. sz. táblázat: Nappali szociális ellátás (Idősek klubja) férőhelye és kihasználtsága

Időpont Év	1-es klub Veres P.u	2-es klub János utca	3-as klub Vidámvásár u.	4-es klub Érsekújvár utca	Betöltött férőhelyszám össz.	Engedélyezett férőhely szám össz.
1995	59	66	66	60	251	150
1996	67	65	62	53	247	150
1997	61	60	61	54	236	150
1998	66	58	60	52	236	170
1999	62	62	60	52	236	170
2000	69	62	49	48	228	170
2001	65	62	49	49	225	170
2002	57	64	53	46	220	170
2003	58	69	52	43	222	170
2004	60	80	46	44	230	170
2005	55	87	56	42	240	170
2006	55	86	46	43	230	170
2007	56	77	46	42	221	200
2008	57	73	46	43	219	200

Forrás: Területi Szociális Szolgálat

Feladatok:

Fontos lenne a már működő volt gondozási központok, jelenleg gondozási csoportok bővítése, valamint új központok létesítése, hogy a kerület minden részében helyben elérhető legyen a szolgáltatás, és ne kelljen az időseknek átutazni a kerületen. A munkatársak leterheltségét bizonyos feladatoknál csökkenthetné az önkéntesek bevonása a munkába.

A Koncepció 2006. évi felülvizsgálatánál megfogalmazódott, hogy a „többi kerületi, nem önkormányzati szervezésű nyugdíjas klubokkal a kapcsolatfelvétel megkönnyítené a munka felosztását.”. A gyakorlat azt mutatja, hogy ezek a klubok alkalomszerűek, valódi klubként működnek, és nem mindennapos elfoglaltságra adnak lehetőséget. Így tehát az önkormányzati intézmény által végzett feladatot maximum kiegészíteni tudják, de valódi alternatívát nem tudnak ajánlani.

Fogalom:

A szolg.Ök. rendelet 9/A.§ -a alapján:

Az értelmi fogyatékos és autista személyek számára fenntartott nappali ellátás elsősorban a saját otthonukban élő, harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését

Helyzetkép és adatok:

A kerületben egy egyedi helyzet alakult ki a fogyatékos-ellátás területén:

Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona (ÉNO): a kerületben működő ellátási forma, de egészen 2008. augusztus 29-éig nem szociális intézményként, hanem a Göllesz Viktor Óvoda, Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola, Nappali ellátó, és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, mint közoktatási intézmény egyik egységeként.

Ez a korábbi struktúra ellentmondásokat is tartalmazott: A Köznevelési Törvény nem adta lehetőséget ilyen típusú intézmény működtetésére. E mellett a szociális ágazatba tartozó ellátási forma más működési elveket kíván, mint az oktatási intézmények.

Ezt felismerve az Önkormányzat 2008. júniusában döntött az intézmények átszervezéséről, és ez által a Területi Szociális Szolgálathoz csatolta az ÉNO-t. A Területi Szociális Szolgálat eddig is szociális feladatokat látott el (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, és nappali ellátás idők részére), valamint a Göllesz Iskolának az a telephelye, ami ellátta az ÉNO feladatát, megegyezik a T. Sz. Sz. egyik telephelyével. Így az ellátottak számára a változás nem megterhelő, csak technikai változással jár.

Fogyatékosoknak lehetőséget nyújt még a Rehab XVI. **Foglalkoztató** és Szolgáltató Kft, amely két telephelyen foglalkoztat megváltozott munkaképességűeket.

A Kft szakmai szempontból fontosnak tartja rehabilitációs foglalkoztatás keretében új betanított szakmák elsajátítását, igazodva az újonnan kialakuló munkákhoz, igényekhez.

Megváltozott munkaképességűek számára egyéb munkavégzési lehetőség kerületen kívüli intézményekben található. Például: Csömör Összefogás Ipari Szövetkezet (itt több kerületi lakos talált munkalehetőséget), Főkefe Ipari KFT, ERFŐ Ipari KFT.

A fogyatékosokból adódó problémák, nehézségek kezelése nemcsak szociális vagy egészségügyi feladat, hanem társadalmi kérdés. Nem korlátozódhat az önkormányzatok szintjére, hanem kormányzati szintű feladatokat teremt, az önkormányzatok részéről pedig szoros együttműködést kíván a civil szervezetekkel.

A Rehab Kft tevékenységére nagy igény mutatkozik (még más kerületek lakói is szívesen igénybe vennék). A normatív támogatások rendszere évek óta egyre kevesebb támogatást nyújt, nemcsak reálértékben, hanem számszerűsítve is. A támogatási rendszer átalakult, mely folyamat vége az, hogy a foglalkoztatásra igénybe vehető támogatás csak valamely intézményi keretek között nyújtott foglalkoztatásra vehető igénybe.

Feladatok:

Az ÉNO tényleges beintegrálásával a szociális ágazatba, rendeződött a helyzet. A továbbiakban szükséges az ellátás színvonalának megtartása, az ellátottak helyzetének,

érdekeinek sérelme nélkül, valamint a többi szociális ellátási formával azonos módon való kezelése.

A pszichiátriai betegek illetve szenvedélybetegek nappali intézménye

– a Szoc. tv. 65/F.§ (1) b) pontja alapján

Fogalom:

Helyzetkép:

Szenvedélybetegek nappali intézménye a kerületben nem található. Szenvedélybetegekkel az addiktológiai gondozó, mint egészségügyi intézmény foglalkozik.

A pszichiátriai betegek nappali intézménye

- az Szoc. tv. 79/A.§-a alapján:

Helyzetkép:

Pszichiátriai betegek számára nappali ellátást a kerületben a Péterfy Sándor Utcai Kórház – rendelőintézet és Baleseti Központ Nappali Kórháza nyújt, a XVI. kerületi Önkormányzat és Szakrendelője támogatásával, a Szakrendelővel való szerződéskötés alapján. Az Önkormányzat a Szakrendelőt 2003-ban vette át az egészségügyi szakellátást a Péterfy Sándor Utcai Kórházról. A Nappali Kórház átvételére ekkor nem került sor. Annak finanszírozása a homogén betegcsoportok (HBCS) alapján történik, ami nem illeszthető be a járóbeteg-ellátás finanszírozási rendszerébe.

A nappali melegedő

– a Szoc. tv. 65/F.§ (1) bekezdése alapján

A szolg.Ök. rendelet 10.§ -a alapján:

Fogalom:

10. § (1) A nappali melegedő elsősorban a hajléktalan személyek napközbeni tartózkodására, étkezésre, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére nyújt lehetőséget.

(2) A nappali melegedőt az Önkormányzat más fenntartóval kötött szerződés útján biztosítja.

Helyzetkép:

Nappali melegedőt – valamint népkonyha szolgáltatását – a Magyar Vöröskereszt 5. régióközpontjával kötött szerződés alapján ellátott feladat. A XVI. kerületterületén élő hajléktalanok számára elérhető intézmény a Vöröskereszt X. ker. Bihari úti központja. Az intézményről való tájékoztatást szintén e szerződés alapján az utcai szociális munkások végzik.

-

4.4. Szociális szolgáltatások – szakosított ellátási formák

Az Szoc. tv. 66. § -a szerint:

66. § (1) Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt a rászorult személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

(2) A szakosított ellátási formákat igénybe vevő személyek ellátásáról, az állapotuk változásáról, valamint a részükre biztosított gondozási, terápiás, valamint ápolási, illetve egyéb szolgáltatások tartalmáról - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - gondozási tervet kell készíteni.

Szakosított ellátási formák

Az Szoc. tv. 57. § (2) bekezdése szerint:

57. § (2) A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást

a) az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,

b) a rehabilitációs intézmény,

c) a lakóotthon (a továbbiakban a)-c) pont együtt: tartós bentlakásos intézmény),

d) az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (a továbbiakban a)-d) pont együtt: bentlakásos intézmény),

e)

f) az egyéb speciális szociális intézmény
nyújtja.

4.4. 1. Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények

- az Szoc. tv. 80.§-a alapján:

Fogalom:

80. § (1) Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények - a hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása kivételével - ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra teljes körű ellátást biztosítanak.

(2) Az átmeneti elhelyezés különös méltánylást érdemlő esetben az intézmény orvosa szakvéleményének figyelembevételével egy alkalommal, egy évvel meghosszabbítható.

(3) Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények típusai:

a) időskorúak gondozóháza;

b) fogyatékos személyek gondozóháza;

c) pszichiátriai betegek átmeneti otthona;

d) szenvedélybetegek átmeneti otthona;

e) éjjeli menedékhely;

f) hajléktalan személyek átmeneti szállása;

g) bázis-szállás.

időskorúak gondozóháza

-az Szoc. tv. 82.§-a alapján:

Fogalom:

82. § Az idősek gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

Helyzetkép:

Az idősek átmeneti elhelyezésének megoldására már több kezdeményezés volt, de ezek nem kerültek megvalósításra. A kérdés nem lezárt, az Önkormányzat további lehetőségeket keres

az ellátási forma biztosítására. Lehetséges megoldási mód a szerződéskötés útján való biztosítás, más intézményfenntartóval.

A megvalósítást külső, vállalkozói tőke bevonásával szeretnénk megvalósítani.

fogyatékosok gondozóháza

- az Szoc. tv. 83.§-a alapján:

Fogalom:

83. § A fogyatékosok gondozóházában azok a fogyatékos személyek helyezhetők el, akiknek ellátása családjukban nem biztosított, vagy az átmeneti elhelyezést a család tehermentesítése teszi indokolttá.

Helyzetkép:

A kerületben nem biztosított ellátási forma. Feladat az ellátás biztosítási lehetőségeinek feltárása, és a leghatékonyabb mód megtalálásával az ellátás biztosítása.

pszichiátriai betegek átmeneti otthona

- az Szoc. tv. 83/A.§-a alapján:

Fogalom:

83/A. § A pszichiátriai betegek átmeneti otthonában az a pszichiátriai beteg helyezhető el, akinek ellátása átmenetileg más intézményben vagy a családjában nem oldható meg, viszont tartós bentlakásos intézményi elhelyezése vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelése nem indokolt.

Helyzetkép:

A kerületben nem biztosított ellátási forma. Feladat az ellátás biztosítási lehetőségeinek feltárása, és a leghatékonyabb mód megtalálásával az ellátás biztosítása.

szenvedélybetegek átmeneti otthona

- az Szoc. tv. 83/B.§-a alapján:

Fogalom:

83/B. § A szenvedélybetegek átmeneti otthonában az a személy helyezhető el, akinél szakorvosi (addiktológus, pszichiáter) szakvélemény alapján szenvedélybetegség került megállapításra, és ellátása átmeneti jelleggel családjában vagy lakókörnyezetében nem oldható meg.

Helyzetkép:

A kerületben nem biztosított ellátási forma. Feladat az ellátás biztosítási lehetőségeinek feltárása, és a leghatékonyabb mód megtalálásával az ellátás biztosítása.

4.5. Egyéb, önként vállalt szociális szolgáltatás

4.5. 1. Nyugdíjasok segítő szolgálata

A szolg.Ök. rendelet 13.§ -a alapján:

Fogalom:

- (1) *A nyugdíjasok segítő szolgálata szolgáltatásai nyugdíjasok számára nyújthatók.*
- (2) *A nyugdíjasok segítő szolgálata biztosítja*
  - a) *a háztartásban nyújtott, szakembert nem igénylő kisebb javítási munkák elvégzését,*
  - b) *a házi gondozó szolgálat és a támogató szolgálat feladatkörébe nem tartozó otthoni segítségnyújtást,*
  - c) *szakembert igénylő tevékenységhez javaslatot az igénybevevő felé, megfelelő referenciával rendelkező szakemberek listájára,*
  - d) *kapcsolattartást a Budapest Főváros XVI. kerület Közhasznú Szolgáltató Szervezettel, szükség esetén a munka megrendelését.*

Helyzetkép és adatok:

2007 szeptemberében kezdte meg működését a Szolgálat.

A Kerületben élő nyugdíjasokat az új szolgálatról az alábbiak szerint tájékoztatta a működtető intézmény (Területi Szociális Szolgálat): Szórólapok terjesztése útján, Önkormányzati újságban, Képviselői Híradóban.

A működéshez szükséges feltételek:

Személyi feltételek:

Jelenleg két fő látja el a feladatot. Egy fő végzi a szervező, koordináló munkát napi 4 óras elfoglaltsággal. Egy fő a helyszíni munkákat látja el, korábban is szociális területen dolgozott, így van tapasztalata és helyismerete.

Tárgyi feltételek:

A Szolgálat ellátásához biztosított egy kék számmal, kerületből éjjel nappal hívható üzenetrögzítővel is ellátott telefon.

Helyszíni javítási munkákhoz az alapvető felszerelések. Különböző kézi szerszámok, elektromos kisgépek /pl. fűnyíró, fűrészgép./

A Szolgálat tevékenysége két csoportba osztható.

- Közvetlen segítségnyújtás

Eddig mintegy 386 kerületi nyugdíjas kapott közvetlen segítséget a Szolgálattól

Az igénybevevők korcsoport szerint többségben 70 év felettiek, jellemző, hogy inkább nők és egyedülállók. A hozzájuk fordulóik között nem teszünk különbséget sem kor, sem rászorultság tekintetében, csupán a munka sürgős jellegét mérlegelik. Alapvetően, hogy segítségre, odafigyelésre minden idős embernek szüksége van.

A javítási munkáknál csak a szükséges anyagköltséget térítetik (számla ellenében), egyébként a szolgáltatás ingyenes.

A szolgálat nagyon szerteágazó munkákat végzett az egy éves működése alatt, de jellegzetesek az évszakhoz kötődő kerti munkák, (szőlőmetszés, gallyazás, ásás, ültetés, fűnyírás, gyümölcszedés, lombtakarítás, dióverés), viharkár elhárítása, kerti csap csőtörése, utcai vizes árkok takarítása, belső javítási munkák: leginkább vízcsapjavítás, csere, ajtózárok cseréje, villanykörte csere, kisebb elektromos munkák, pl. lámpa vagy csillár, csengő felszerelése, eldugult lefolyó szifonok tisztítása, függöny karnisok felszerelése.

- Szakiparosok ajánlása

Cél, hogy a kerületi nyugdíjasok jó szakiparosok szolgáltatásait vehessék igénybe. Tapasztalat, hogy a különböző szakmákra sok reklámfelület kínálkozik, azonban kevés közülük az, aki valóban megbízható.

Jelenleg a kerületi Ipartestülettől kapott a szolgálat megbízható ajánlásokat kerületben lakó vállalkozókról. Valamennyien korrekt árakon dolgoznak, a nyugdíjasoknak kedvezményt adnak, kiszállási díjat sem számolnak. Gyakrabban kérnek vízvezeték szerelőt, kőművest, redőny és tv szerelőt, gázszerelőt, de varrógép javítására, csatornaszerelésre is volt már igény.

Szakiparosok iránt eddig közel 160 nyugdíjas érdeklődött.

A munkában gondot jelent a nagyra nőtt fák kivágása akár közterületen, az utcán, akár a kertben van; az engedélyezés kérdése, valamint magánterületen a magas költség miatt. Hasonló probléma az elhanyagolt kert rendbetétele, ami már a Segítő Szolgálat kapacitását meghaladja, a nyugdíjas viszont nem tudja anyagiilag fedezni a költségeit.

Feladatok:

Az eddigi visszajelzések és tapasztalatok azt igazolják, hogy a Nyugdíjasok Segítő Szolgálata munkáját a kerület nyugdíjasai szívesen fogadják, többségben elégedettek és jó szívvel veszik a törődést, bizonyítja ezt néhány köszönő e-mail, vagy a rögzítőn hátrahagyott köszönetek. A továbbiakban az igények növekedésével megfontolandó a szolgálat bővítése.

4.6. Hiányos vagy hiányzó ellátások, ellátási formák – végrehajtás, teendők, tervek

Az Szoc. tv. alapján a Budapest Főváros XVI. ker. Önkormányzat ellátási kötelezettségéből az alábbi ellátási forma hiányzik:

- Közösségi ellátás *(lásd: 4.3.5. fejezet)*
- Szenvedélybetegek nappali intézménye *(lásd: 4.3.8. fejezet)*
- Pszichiátriai betegek nappali intézménye *(lásd: 4.3.8. fejezet)*
- Idősek gondozóháza *(lásd: 4. 4.1. fejezet)*
- Fogyatékos személyek gondozóháza *(lásd: 4.4.1. fejezet)*
- Pszichiátriai betegek átmeneti otthona *(lásd: 4.4.1. fejezet)*
- Szenvedélybetegek átmeneti otthona *(lásd: 4.4.1. fejezet)*

Az Önkormányzat biztosítani szeretné ezeket az ellátásokat, a lehetőségek feltárása folyamatos ennek érdekében. A közösségi pszichiátriai ellátás 2009. január 1-jétől nem kötelező önkormányzati feladat, így nem ennek a megvalósítására törekszik elsősorban az önkormányzat.

Az ellátórendszerben nagy előrelépést jelentene valamely átmeneti ellátási forma biztosítása.

V. EGYES CSOPORTOK SAJÁTOS PROBLÉMÁIHOZ KAPCSOLÓDÓ SPECIÁLIS ELLÁTÁSI FORMÁK, ILYEN ELLÁTÁSOK KIALAKÍTÁSÁNAK SZÜKSÉGESSÉGE

Díjhátralékkal küzdők

Adósságkezelési szolgáltatás keretében a Családsegítő Szolgálat adósságkezelési tanácsadása segíti a díjhátralékot felhalmozó családokat, kapcsolatot tartva a Hálózat és a Héra Alapítványokkal. Ez fontos a családok lakhatási lehetőségének megtartása, az általános szociális helyzet javítása, a szegénységérzet csökkentése érdekében.

Idősek

Az idősellátás összetett rendszerében jelenleg az alapellátások, biztosítottak (étkezés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali ellátás). Az eddigi tapasztalatok, visszajelzések szerint nagy igény mutatkozik az átmeneti ellátás biztosítására. Az ellátás bevezetése szükséges lenne, így az Önkormányzat folyamatosan keresi a megoldási lehetőségeket.

Az idősek helyzetének, problémáinak figyelemmel kísérése életre hívta a **Nyugdíjasok segítő szolgálatát** (4.5.1. fejezet), amely a mindennapos, nem gondozási teendőket igénylő otthoni problémákban nyújt segítséget, valamint szakembert igénylő munkák esetén megbízható szakembert ajánl.

Hajléktalan személyek

Szociális és Gyermekvédelmi Irodán 9 olyan személy kért 2008 első félévében átmeneti segítyt, akinek állandó lakcíme „Budapest XVI. kerület”. A hajléktalanok segélyezése alapvetően fővárosi feladat Budapesten. Azonban a fent említett bejegyzett lakcím alapján, illetve amiatt, hogy a Szoc. tv. 7. § -a szerint a „települési önkormányzat, tekintet nélkül hatáskörére és illetékességére, köteles az arra rászorulóknak átmeneti segítyt, étkezést, illetve szállást biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulóknak az életét, testi épségét veszélyezteti.”, az önkormányzat átmenti segélyben részesíti a kérelmezőket. A tapasztalat azonban az, hogy az ehhez kapcsolódó adat nem mérvadó, hiszen a hajléktalan személyek nagy többsége nem a kerületi lehetőséget veszi igénybe; illetve sok esetben rendelkeznek bejelentett lakcímmel, amit azonban tényleges lakhatásra nem tudnak használni; vagy a ténylegesen utcán élőhajléktalanok sokszor egyáltalán nem rendelkeznek semmilyen lakcímmel, illetve iratokkal.

A Magyar Vöröskereszt utcai szociális munkája által végzett feltáró munkája szerint 93 hajléktalan személy él a kerületben, akik közül 77 személy tartozik a gondozásuk alá.

Munkanélküliek

A Családsegítő Szolgálat, a Munkaügyi Központ és a Polgármesteri Hivatal együttműködik az aktív korú tartós munkanélküliekkel folytatott munkában, számukra speciális programokat szervezve.

A Fővárosi Munkaügyi Központ kerületi kirendeltségének, nemcsak a munkahelykeresésben nyújt közvetlen segítséget, hanem programjaival segít visszakerülni a munkaerőpiacra. (Lásd: 9.2. fejezet).

Gyermekek

A gyermekek ellátása inkább a gyermekvédelmi rendszerben valósul meg, de természetesen ez szorosan összekapcsolódik a szociális ellátások rendszerével.

A Gyermekjóléti Központ a Családsegítő Szolgálattal közösen szerves szabadidős és preventív programokat, valamint az általa működtetett jelzőrendszernek tagjai a szociális feladatokat ellátó intézmények.

A Napraforgó Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat 2008. július 1-jével kibővül a Nevelési Tanácsadóval. A két intézmény összevonásától az várható, hogy az ellátottak érdekében az együttműködés közvetlenebb, gyakoribb lesz. Ez azért fontos, mert jellemző a közös ellátotti kör.

A pénzügyi ellátások területén a Gyermekvédelmi és a Szociális Iroda összevonásával 2007 óta a Szociális és Gyermekvédelmi Iroda látja el a pénzügyi és természetbeni ellátásokkal kapcsolatos feladatokat, valamint a jegyzői gyámhatóság melynek keretében egy segélyezési rendszernek tekinthetők a gyermekvédelmi illetve a szociális juttatásokat.

Fogyatékkal élők

A fogyatékosok számára **elérhető a támogató szolgálat.**

A Hivatalhoz és az intézményekhez beérkező információkérések, igények alapján egyértelműen látszik, hogy a kerületben csak részben megoldott a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása. Típusában, és mennyiségében is több lehetőségre lenne szükség.

VI. A NEM ÖNKORMÁNYZATI SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK HELYE ÉS SZEREPE AZ ELLÁTÁSBAN, EGYÜTTMŰKÖDÉSI LEHETŐSÉGEK

A rendszerváltás körüli, és azt követő időkben egyre nagyobb számban jöttek létre civil, non-profit szervezetek. A szociális területen feladatokat felvállaló szervezetek jellemzője az volt, hogy a hiányzó ellátási formákra fordítottak figyelmet, illetve a biztosított ellátások mellett kínáltak alternatív megoldási módokat, vagy az ellátórendszer jogszabályi megfogalmazása előtt egy adott problémára kerestek választ, mely alapjául szolgálhatott a továbblépésnek, a törvényi meghatározásnak, a szükségletek felmérésének.

Ezzel párhuzamosan, a társadalmi, gazdasági változások következtében egyre több szociális eredetű, vagy szociális jelleget magában hordozó problémacsoport került felszínre. Növekedett az állam, az önkormányzatok szerepvállalása, egyre több kötelezettség hárult a településekre, és a létrehozott intézményekre.

Ebben a helyzetben önmagától adódik, hogy a szolgáltatást biztosító szervezetek, illetve az arra kötelezett önkormányzatok keressék az együttműködést. Erre egyaránt lehetőséget ad a szociális, illetve a gyermekvédelmi törvény is. (Szoc. tv. 120-122. §-a)

6.1. Ellátási kötelezettség teljesítése szerződések megkötésével

Az Önkormányzat preferálja a más önkormányzatokkal, vagy nem önkormányzati fenntartókkal kötendő szerződések útján biztosított ellátásokat.

- Jelenleg a gyermekek átmeneti otthona biztosított a kerület lakosai számára más fenntartóval (Budapest Főváros IV. kerület Önkormányzata) kötött megállapodás alapján, 2003 novembere óta.
- Szintén szerződéskötés által (Magyar Vöröskereszt 5. régióközpontja) biztosított a nappali melegedő, az ingyenkonyha és az utcai szociális munka, 2004 decembere óta.
- Ellátási szerződéssel biztosított a támogató Szolgálat („Egyenlő esélyekért!” Alapítvány), 2006 januárja óta.
- A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás részben a saját gondozónői hálózat bevonásával, részben a technikai háttér biztosítására szerződéskötéssel (Body Guard Kft) valósult meg.)
- A családok átmeneti otthona 2008 januárja óta elérhető, melyet a Support Alapítvánnyal kötött szerződés biztosít.

Vannak egyéb ellátási formák, amelyeknek bevezetését tervezi az Önkormányzat, és a téma tárgyalásakor felmerül a szerződéskötés lehetőségei is, mint megvalósítási alternatíva. Ezek az idősök átmeneti gondozóháza, valamint a szenvedélybetegek és pszichiátriai betegek ellátásai.

Bizonyos ellátási formák kihasználtsága saját intézmény fenntartásával nem lenne teljes, a kerület sajátosságai miatt. Ezekben az esetekben célszerű önkormányzati társulás, vagy ellátási szerződés megkötése.

A tapasztalat azt mutatja, hogy az együttműködések megkötéséhez sikeresen található partner.

6.2. A különböző ellátó szervezetek együttműködésének módjai, keretei

A szociális tárgyú törvények alapvetően előírnak együttműködési kötelezettségeket, melyek azonban csak egy alapot adnak a körültekintő, professzionális munkához. A nagyobb

kapcsolatrendszer, magasabb számú együttműködés megalapozhat egy teljesebb segítő tevékenységet, szorosabb szociális hálót.

Karitatív szervezetek támogatása pályázat útján:

Évek óta folytatott gyakorlat szerint a Képviselő-testület Egészségügyi és Szociális Bizottsága pályázatot ír ki a kerületben működő karitatív szervezetek, egyesületek részére, tevékenységük támogatásához.

Ez a lehetőség nemcsak támogatást nyújt a szervezeteknek, hanem kialakít egy partneri kapcsolatot is, melyben az Önkormányzat is megkeresheti a szervezeteket az ügyfelek problémáinak megoldása kapcsán, valamint nyújt az önkormányzat számára egy képet a területén működő, egészségügyi, szociális, gyermekvédelmi és karitatív tevékenységet ellátó szervezetek tevékenységéről, munkájáról.

Szociálpolitikai Kerekasztal

2004 februárjában helyi rendelet által, majd áprilisban ténylegesen megalakult a kerület szociálpolitikai kerekasztala.

A szolg. Ök rendelet **21. §-a** szerint:

- (1) A Képviselő-testület a helyi szociális, gyermekvédelmi ellátó rendszer közötti információnyújtásra, az állampolgárok nagy részét érintő döntése, intézkedések, jogszabály-tervezetek véleményezésére Szociálpolitikai Kerekasztalt hoz létre. Feladata a Szociális Szolgáltatástervezési koncepció véleményezése, az abban megfogalmazott célkitűzések folyamatos figyelemmel kísérése.*
- (2) a) A Szociálpolitikai Kerekasztal szükség szerint, de legalább évente egy alkalommal ülést tart.*
- b) Tagjai a kerületben működő szociális, gyermekjóléti intézményeket fenntartók, a szociális és gyermekvédelmi feladatot ellátó intézmények, a kerületi egyházak, valamint szociális, gyermekjóléti, illetve karitatív tevékenységet ellátó kerületi civil szervezetek képviselői.*
- c) A Kerekasztal tagjai maguk közül az önmaguk által meghatározott időtartamra elnököt választanak. Az elnök feladata az ülések összehívása és vezetése, valamint a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselete.*
- d) A Szociálpolitikai Kerekasztal működési rendjét egyebekben maga határozza meg.*

A kerekasztal alakuló ülésén 24 tag vett részt. Megfogalmazódtak közös problémák, kezdetét vették együttműködések. Elhangzott az a közös igény, hogy szorosabb kapcsolatot igényelnek a tagok egymás között. Ez a szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer teljesebbé válásához vezethet. Azonban a gyakorlat azt mutatja, hogy a kerekasztal tagjai nem kezdeményezik a fórum szorosabb működését. A működéshez minden alkalommal az önkormányzat kezdeményezése szükséges.

A kerekasztal tagjai folyamatosan változnak, bővül a tagok száma, elsősorban a civilek részvételével a szociális és gyermekvédelmi ellátásban. A fórum minden ülésén elhangzanak olyan célok, javaslatok, problémák, mely segíti az önkormányzatot az irányok kialakításában.

VII. A SZOLGÁLTATÁSOK KORSZERŰSÍTÉSÉNEK IRÁNYAI

7.1. Teendők a szolgáltatások szakmai színvonalának emelése érdekében

Az ellátási rendszer folyamatos átalakítása abba az irányba mutat, hogy egyre nagyobb hangsúlyt kap a betegek, kliensek otthonukban való gondozása, az alapellátás nyújtotta lehetőségek minél szélesebb körű kihasználásával. Ezt erősíti a Szoc. tv. 2008. évi változásai, mely szerint a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás csak házi segítségnyújtás mellett működtethető, valamint a már említett gondozási szükséglet vizsgálat a házi segítségnyújtást vagy az idősoththoni ellátást igénybe vevők esetében.

Az átmeneti vagy tartós bentlakást nyújtó intézményi formák felé az elvárás egyre inkább a családi környezet biztosítása (amihez ugyanazokat a feltételeket szükséges megteremteni, mint az esetenként többszáz főt ellátó intézmények esetében). Amennyiben ezek az intézményi modellek egyre szélesebb körben teret hódítanak, szükséges, hogy az alapellátást biztosító intézmények lépést tartsanak az újonnan alakuló intézmények színvonalával.

Minőségfejlesztés, minőségbiztosítás

A minőségbiztosítás alapvető kritériuma a jogszabályi előírások szem előtt tarása, a már elért eredmények megtartása, a fejlesztés irányainak kidolgozása és megvalósítása.

Az Önkormányzat Polgármesteri Hivatala ISO minőségirányítási rendszer alapján működik, így ez érvényesül a szociális és a gyermekvédelmi iroda munkájában.

A Területi Szociális Szolgálat, valamint az Egyesített Bölcsőde tervei között szerepel minőségbiztosítási rendszer bevezetése. A standardok kidolgozása központi szinten folyamatban van.

A fenntartói ellenőrzési rendszer, az intézmények szakmai tevékenységének értékelése

Az ellenőrzési rendszer megszokott módja a belső ellenőrzési vizsgálat, valamint az intézmények éves beszámolója, a normatíva felhasználás és igénylés ellenőrzésének kidolgozott rendszere.

Mindez kiegészül egy az intézmények és a fenntartó között kialakult partnerségre alapozott kapcsolatra, melynek fontos eleme a szakmaiság, illetve az intézmények gazdaságos, hatékony és hatásos vezetése, fenntartása.

7.2. A szociális ellátások fenntartása-működtetése finanszírozási kérdései

Az intézményi feladatellátás keretei

Az Önkormányzat a szociális és gyermekjóléti ellátással összefüggő feladatait három intézmény által látja el: Napraforgó Gyermekjóléti Központ, Családsegítő Szolgálat és Nevelési tanácsadó, Területi Szociális Szolgálat, Egyesített Bölcsőde. Ezek az intézmények gazdaságilag részben önálló gazdálkodó egységek, melyeknek gazdálkodással összefüggő feladatait – a Napraforgó Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatot kivéve – a GAMESZ látja el.

Mivel a gyermekek átmeneti elhelyezésének, családok átmeneti otthonának, hajléktalanok ellátásának biztosítása megállapodás alapján biztosított, a beérkező számlák utólagos kifizetésével történik.

Az kiadások változása az intézmény-típusokban az alábbiakkal jellemezhető:

47. sz. táblázat: Az intézmények bevételeinek alakulása a 2001-2008. években

Megnevezés	Intézményi működési bevételek ezer Ft	Felhalmozási és tőkejellegű bevétel ezer Ft	Működési célra átvett pénzeszköz ezer Ft	Támogatás ezer Ft	Összes bevétel ezer Ft
Területi Szociális Szolgálat					
2001.	48 416	0	58	190 302	239 748
2002.	52 434	0	0	221 500	279 846
2003.	53 196	0	115	257 921	322 664
2004.	59 384	0	0	275 770	335 154
2005.	59 384	0	0	297 884	357 268
2006.	66 192	0	0	301 024	367 216
2007.	68 907	0	0	300 353	369 260
2008.	65 674	0	0	294 929	360 603
Változás előző évhez 2002/2001	1,08	-	-	1,16	1,17
Változás előző évhez 2003/2002	1,01	-	-	1,16	1,15
Változás előző évhez 2004/2003	1,12	-	-	1,07	1,04
Változás előző évhez 2005/2004	1,00	-	-	1,08	1,07
Változás előző évhez 2006/2005	1,11	-	-	1,01	1,03
Változás előző évhez 2007/2006	1,04	-	-	1,00	1,01
Változás előző évhez 2008/2007	0,95	-	-	0,98	0,98
Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat					
2001.	208	0	3 683	45 692	52 058
2002.	332	0	0	63 368	71 276
2003.	176	0	834	79 823	85 564
2004.	0	0	0	82 255	82 255
2005.	0	0	0	100 899	100 899
2006.	186	0	0	107 328	107 514
2007.	217	0	0	103 854	104 071
2008.	100	0	0	101 385	101 485
Változás előző évhez 2002/2001	1,60	-	-	1,39	1,37
Változás előző évhez 2003/2002	0,53	-	-	1,26	1,20
Változás előző évhez 2004/2003	-	-	-	1,03	0,96
Változás előző évhez 2005/2004	-	-	-	1,23	1,23
Változás előző évhez 2006/2005	-	-	-	1,06	1,07
Változás előző évhez 2007/2006	1,17	-	-	0,97	0,97
Változás előző évhez 2008/2007	0,46	-	-	0,98	0,98
Egyesített Bölcsőde					
2001.	13 548	0	61	118 323	137 656
2002.	17 008	0	97	143 989	166 191
2003.	16 469	0	131	175 986	191 949
2004.	15 038	0	0	188 758	203 796
2005.	16 372	0	0	243 074	259 445
2006.	21 040	0	0	252 300	244 340
2007.	22 350	0	0	237 371	259 721
2008.	26 402	0	0	255 340	281 742
Változás előző évhez 2002/2001	1,26	-	1,59	1,22	1,21
Változás előző évhez 2003/2002	0,97	-	1,35	1,22	1,15

Változás előző évhez 2004/2003	0,91	-	-	1,07	1,06
Változás előző évhez 2005/2004	1,09	-	-	1,29	1,27
Változás előző évhez 2006/2005	1,29	-	-	1,04	0,94
Változás előző évhez 2007/2006	1,06	-	-	0,94	1,06
Változás előző évhez 2008/2007	1,18	-	-	1,08	1,08
Összesen					
2001.	62 172	0	3 802	354 317	429 462
2002.	69 774	0	97	428 857	517 313
2003.	69 841	0	1 080	513 730	600 177
2004.	74 422	0	0	546 783	621 205
2005.	75 756	0	0	641 857	717 612
2006.	87 418	0	0	660 652	719 070
2007.	91 474	0	0	641 578	733 052
2008.	92 176	0	0	651 654	743 830
Változás előző évhez 2002/2001	1,12	-	0,03	1,21	1,20
Változás előző évhez 2003/2002	1,00	-	11,13	1,20	1,16
Változás előző évhez 2004/2003	1,07	-	-	1,06	1,04
Változás előző évhez 2005/2004	1,02	-	-	1,17	1,16
Változás előző évhez 2006/2005	1,15	-	-	1,03	1,00
Változás előző évhez 2007/2006	1,05	-	-	0,97	1,02
Változás előző évhez 2008/2007	1,01	-	-	1,02	1,01

Forrás: Budapest Főváros XVI. ker. Önkormányzatának költségvetése, zárszámadása

A táblázatok adatai az alábbi főbb folyamatokat tükrözik:

Az intézmények költségvetésének csekély részét teszik ki az állami normatív támogatásként kapott összegek. Ez főként a Területi Szociális Szolgálat és az Egyesített Bölcsőde esetében szembetűnő, ahol azonban számolhatunk bevétellel a térítési díjak megfizetéséből.

Az intézmények normatív támogatása az előző évihez viszonyítva folyamatosan csökken, vagy a tavalyi szinten maradt, a költségek emelkedése mellett (általános infláció, közüzemi díjak emelkedése, ÁFA kulcsok változása következtében).

Megfigyelhető, hogy az intézmények bevételei 2001-2002, és 2002-2003 között arányosan növekedtek, 2003-2004 között azonban kisebb arányú volt a növekedés a megszokottnál, sőt, a Napraforgó Szolgálat esetében csökkenés mutatkozik. 2005-ben pedig általános a csökkenés. 2007 és 2008 emelkedést mutat, azonban ez igen kis mértékű, és nem éri el az éves infláció szintjét sem. A területi Szociális Szolgálat által biztosított ellátások esetében 2008-tól megjelentek az ellátottak jövedelme alapján biztosított normatív támogatási szintek. A támogatás tényleges összege, a kiadások és a térítési díjból származó bevételek nagyságrendjéhez képest még nem állapítható meg. Ahhoz, hogy kimutatható legyen, az önkormányzat számára pénzügyi szempontból mit eredményez ez a finansziális változás, legalább egy teljes év tapasztalata szükséges.

A szakmai színvonal emeléséhez szükséges feltételek biztosításához még nagyobb arányú eltérésre lenne szükség a normatív támogatás, és az ellátások költsége között.

Térítési díj

Az intézményi térítési díjak mértékéről a Képviselő-testület évente rendeletet alkot, illetve módosítja a hatályos 9/2008. (IV. 1.) rendeletet a szociális szolgáltatások és a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások térítési díjáról.

E rendeletben, valamint a törvényekben meghatározott kedvezmények figyelembe vételével kerülnek megállapításra a személyi térítési díjak.

A személyi térítési díjak kedvezményeit megállapító irányelvek minden esetben szem előtt tartják azt, hogy a legrászorultabb csoportok hozzá juthassanak az ellátásokhoz, a Szoc. tv. meghatározza, hogy az ellátások igénybevételekor a személyi térítési díj a jövedelemnek maximum hány százaléka lehet. Ezen adatok figyelembe vétele fontos a fő szabályok megállapításánál, illetve a térítési díjakról szóló rendelet megalkotásakor, hiszen figyelembe kell venni azt, hogy a térítési díj az igénybe vevő lakosság számára megfizethető legyen, ne veszélyeztesse megélhetésének egyéb feltételeit.

Amennyiben ez egyedi esetekben mégsem érvényesül, az ellátott kérelmére a térítési díjat a polgármester a rendelet alapján csökkentheti, illetve elengedheti, ha úgy ítéli meg, hogy az egyén illetve család életkörülményei ezt indokoltá teszik.

7.3. A szociális ellátások, intézmények karbantartási-felújítási-beruházási feladatai

Az intézmények karbantartási, felújítási munkái folyamatosak.

A Területi Szociális Szolgálat és az Egyesített Bölcsőde folyamatos korszerűsítési feladatai nagy részben a HACCP rendszer alkalmazása teszi szükségessé, mely ezen intézmények számára kötelező.

A kisebb, szükséges karbantartások fedezetül az e célra elkülönített keret szolgál az intézmények költségvetésében.

Nagyobb munkálatok az Önkormányzat terve szerint készülnek el.

A Területi Szociális Szolgálat helyiséggondokkal küzd. Számukra az ideális megoldási mód egy új gondozási központ kialakítása lenne. Ezzel csökkenne a többi épület fizikai leterheltsége, valamint a kerület területileg ellátatlan részein is biztosított lenne az ellátás. Azonban ez még várat magára, ugyanis a kerület nem rendelkezik az ehhez szükséges forrásokkal.

Az intézményekben fontos átalakítási, beruházási folyamat volt az akadálymentesítés, mely majdnem teljes körű.

Akár kisebb, akár nagyobb átalakításról, felújításról van szó, mindenképpen szerepet kapnak a pályázati lehetőségek, mint a források megteremtésének eszköze.

Lehetőség annak figyelemmel kísérése is, hogy az esetlegesen megüresedő, használaton kívüli önkormányzati ingatlanok közül melyik felelne meg szociális cél megvalósítására.

7.4 A jogszabályban előírt szakmai minimumfeltételek megteremtése

A tágabb értelemben vett feltételek megteremtése nemcsak a jogszabályok által előírt minimum megteremtését tűzi ki célul, hanem hosszabb távon gondolkodva a folyamatosan változó szakmai, lakossági igényeknek való megfelelést.

7.4.1. Az intézményekben dolgozók képzése, továbbképzése

Az Szoc. tv. 92/B. § (1) e) pontja értelmében a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben az állami fenntartó feladata gondoskodni a szakemberek képzéséről, továbbképzéséről. A személyes gondoskodást nyújtó intézmények szakmai feladatairól és

működési feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 3. számú melléklete határozza meg a megfelelő szakképzettségnek minősülő végzettségeket, illetve az azzal rendelkezők arányát az intézményekben. Amint ez a korábbi fejezetekből kiderül, az intézményekben dolgozók rendelkeznek a szükséges képesítésekkel, vagy éppen megszerzik azt.

A személyes gondoskodást területén szakmai munkát végzők folyamatos szakmai továbbképzéseken kötelesek részt venni. (9/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet). Az ezeken való részvétel koordinálását, képzési tervek készítését az intézményvezetők végzik.

A Területi Szociális Szolgálatnál két dolgozó van, aki még nem teljesítette az előírt kreditpontokat, a többiek igen. Az intézményben a középfokú végzettségűek között magas azok száma, akik felsőfokú tanulmányokat szeretnének folytatni. Azonban erre csak a munka összehangolásával van lehetőség, ezért többeknek várniuk kell, míg mások befejeznek egy-egy képzést.

A szakmai színvonal emelésének érdekében az Egyesített Bölcsődében dolgozók esetében az alábbiakról számolhatunk be: 2007-ben 3 fő szerzett szociálpedagógusi diplomát, 2008-ban 1 fő személyügyi gazdálkodó emelt szintű oklevelet szerzett, 1 fő pedig csecsemő és kisgyermekgondozó emelt szintű oklevelet szerzett.

Jelenleg képzésben részt vevők: 5 fő jár főiskolára, 2 fő emelt szintű gondozó képzőbe, 1 fő esti gimnáziumba.

7.4.2. Szakmai minimum feltételek megteremtésére vonatkozó feladatok:

Az 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet előírja továbbá azokat a tárgyi, működési feltételeket, amelyeknek meg kell hogy feleljen egy intézmény.

E feltételrendszer hiánytalan megteremtése azt a célt szolgálja, hogy az ellátottak az intézmény szolgáltatásainak megfelelő körülmények között és környezetben, megfelelő számú és végzettségű szakembertől kapják meg a számukra megfelelő segítséget.

Tárgyi feltételek

Tárgyi feltételek tekintetében az intézmények felszereltek. Fejlesztésre elsősorban az informatikai eszközök területén van szükség, valamint a feladatok illetve ellátottak számának növekedésével a helységek bővítése vált szükségessé.

Humán erőforrás

A szakmai létszámnorma a Területi Szociális Szolgálat szakmai munkát végző munkatársai esetében a következő:

6 ellátottanként 1 fő házi gondozó, valamint legalább 5 gondozó esetén vezető gondozó. Jelenleg 33 házi gondozó végzi munkáját. Ez pont megfelel a jogszabályi előírásnak. A létszámelőírás változott, ami azt eredményezte, hogy változatlan gondozói és ellátotti létszám mellett már megfelel az ellátás a létszámfeltételnek, míg korábban ez nem így volt. Problémát okoznak a szabadságolások, valamint a létszám megállapításánál figyelembe kell enni, hogy ugyanezek a szakemberek végzik a jelzőrendszeres házi segítségnyújtáshoz kapcsolódó feladatokat is.

A családsegítő szolgálat esetében a lakosok létszáma alapján intézményvezető, 14 családgondozó, 2,3 szociális segítő vagy tanácsadó. A szakalkalmazottak létszáma ehhez képest a következő: 1 fő intézményvezető, 8 fő családgondozó, 1 fő szociális asszisztens, heti 10 óra pszichológus, 2 óra jogász. A létszáma nem teljes, de a szakmai létszám emelkedett az intézmény ellátja feladatát.

Hosszabb távon mindkét intézmény esetében arra kell törekedni, hogy szakmai létszám az ellátotti igényekhez, illetve a jogszabályi előírásokhoz közeledjen.

VIII. A SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE, BŐVÍTÉSE ÉRDEKÉBEN VÉGGENDŐ VÁLLALT FELADATOK, TERVEK ÖSZEFoglalása, AZOK MEGVALÓSULÁSA

A végzendő feladatok sorát az intézmények és a Hivatal tapasztalata, a felmerülő igények, az Önkormányzat Képviselő-testületének szakmai irányultsága, és a szolgáltatások biztosítása érdekében eddig végzett tevékenysége, határozatai alapozzák meg.

8.1. Folyamatosan végzendő feladatok

Szabályozási, ellenőrzési, fenntartói feladatok

A feladatokat az Önkormányzat az elmúlt két évben elvégezte, és a továbbiakban is célul tűzi ki.

- Az Önkormányzat rendeleteit a 2003.-2004. év folyamán jogharmonizáció keretében felülvizsgálta, szociális ellátásokkal kapcsolatos rendeleteit újraalkotta. A törvények, kormány- és minisztériumi rendeletek változása esetén, ha szükséges, az önkormányzati rendeletek módosítása mihamarabb megtörténik.
- Az Önkormányzat feladata az intézmények működésének, szabályzatainak ellenőrzése. 2004-ben a szociális és gyermekvédelmi intézmények szabályzatainak átvizsgálása történt. Azóta amennyiben az intézményekben bármilyen, a szabályzatokat is érintő változás történik, annak átvezetésére nagy hangsúlyt fektetünk.
- Az információáramlás kiszélesítése a lakosság felé: az Önkormányzat honlapján található szociális ellátással összefüggő információk folyamatos bővítése, frissítése.
- Az ágazaton belüli humán-erőforrás fejlesztése. Nemcsak a létszámok fejlesztését jelenti, hanem a valós helyzethez való igazodást, racionalizálást.
- A kialakult kapcsolatrendszerek megtartása.
- A szociális feladatokat ellátó intézményrendszer színvonalasabb ellátásához történő feltételek biztosítása.
- A szféra nem önkormányzati működtetőinek minél nagyobb szintű bevonása a terület ellátórendszerébe.

Pénzbeli és természetbeni ellátások

- A segélyek, támogatások relatív értékének megtartása, emelése
- Annak szem előtt tartása, hogy a segélyek célzottan a legrászorultabbakhoz jussanak el, illetve hogy a segélyek összege ezen csoportoknak valódi segítséget nyújtson
- Szükség esetén programok kidolgozása az ellátások fejlesztésére

Intézményi ellátás

- A térítési díjak nyugdíjakhoz viszonyított arányának tartása – az elmúlt két évben a térítési díjak csak a jogszabályi előírások szerint változtak.
- Az intézményi ellátás fokozatos színvonalemelése.
- Az intézmények informatikai felszereltségének, technikai felszereltségének javítása.
- A lakossági igények folyamatos figyelemmel kísérése a visszajelzések alapján.
- Az intézmények közötti együttműködés segítése, kiemelten az önkormányzati és civil intézmények együtt dolgozását, egymást kiegészítve.

8.2. 2004-2006-ra, 2006-2008-ra tervezett elvégzendő feladatok és megvalósításuk, valamint a 2008-2010 közötti időszakra tervezett feladatok

2004-2006:

Szabályozási, ellenőrzési, fenntartói feladatok

- Az elfogadást követően két év múlva a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálata ✓ *Megvalósult*
- A lakossági tájékoztatás, információáramlás javítása ✓ *Megvalósult: A XVI. kerületi újságban, illetve az Önkormányzat honlapján rendszeresen adunk tájékoztatást az újításokról*

Pénzbeli és természetbeni ellátások

- Adósságkezelési szolgáltatás bevezetése ✓ *Megvalósult*

Intézményi ellátás

- Felújítási, karbantartási, kisebb átalakítási munkálatok elvégzése, ezekhez források biztosítása ✓ *Megvalósult, a szükséges mértékben*
- A étkezés biztosításánál az étel minőségének javítása *Nem történt változás*
- A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítása a kerületi lakosok számára ✓ *Megvalósult a Területi Szociális Szolgálat bevonásával és szerződéskötés útján*
- Idősek átmeneti elhelyezésének biztosítása, szerződéskötés útján. *Nem valósult meg*
- Hajléktalan-ellátás biztosítása szerződéskötés útján ✓ *Megvalósult a Vöröskereszttel aló szerződéskötéssel*

A meg nem valósított terveket 2006-ban újabbakkal kiegészítve újra célként tűzte ki az önkormányzat.

2006-2008:

Pénzbeli és természetbeni ellátások

- Fűtési támogatás bevezetése ✓ *Megvalósult, azóta folyamatos pályázati rendszerben biztosított ellátás, a téli, leghidegebb hónapokban*

Intézményi ellátás

- A étkezés biztosításánál az étel minőségének javítása ✓ *Megvalósult, a vásárolt élelmiszert közbeszerzési*

- Nyugdíjasok segítő szolgálatának megszervezése és bevezetése ✓ *eljárást követően 2008-tól másik cég biztosítja*
- Idősek átmeneti elhelyezésének biztosítása, szerződéskötés útján. ✓ *Megvalósul, és eredményesen működik. Nem valósult meg*

2008-2010-re tervezett feladatok:

- **Idősek átmenti otthona biztosítása**, ellátási szerződés megkötésével. Ezzel egy régi igényre tudna az önkormányzat érdemben megoldást nyújtani.
- **Szociális kalauz** összeállítása és kiadása, mely nemcsak a kerületi ellátásokról nyújt tájékoztatást, hanem minden olyan támogatási formáról, mely a lakosságot érinti; a szociális és gyermekvédelmi ellátórendszert kiegészítve a legfontosabb nyugdíjszerű, társadalombiztosítási, családtámogatási ellátásokkal.
- **Bölcsődei férőhelyek számának további növelése**, új telephelyen.

8.3. Közép, illetve hosszútávon elvégzendő feladatok

2004-2006:

Szabályozási, ellenőrzési, fenntartói feladatok

- A felmerülő igények alapján az ellátások rendszerének újragondolása ✓ *Folyamatos*

Pénzbeli és természetbeni ellátások

- Az ellátások kiszélesítése az ellátások összegének növelése, a jövedelemhatárok emelése által. ✓ *Folyamatos, a költségvetési lehetőségek alapján*

Intézményi ellátás

- Támogató szolgálat létrehozása ✓ *Megvalósult*
- Minden intézményben biztosítani a jogszabályokban előírt létszámminimumot *Folyamatban*
- A Területi Szociális Szolgálat telephelyeinek bővítése, számuk növelése, a földrajzilag ellátatlan területeken. *Még nem valósult meg*
- Törekedni kell arra, hogy a 2004-2006-os időszakban, de ha erre nincs lehetőség, azt követően befejezésre kerüljön a Napraforgó Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat tetőterének teljes beépítése, párhuzamban az aktuális felújítási munkálatokkal. ✓ *Megvalósult*
- Átmeneti ellátási formák biztosítása *Nem valósult meg*

A meg nem valósított terveket 2006-ban újra célként tűzte ki az önkormányzat.

2006-2008:

Szabályozási, ellenőrzési, fenntartói feladatok

- A felmerülő igények alapján az ellátások rendszerének újragondolása ✓ ***Folyamatos***

Pénzbeli és természetbeni ellátások

- Az ellátások kiszélesítése az ellátások összegének növelése, a jövedelemhatárok emelése által. ✓ ***Folyamatos, a költségvetési lehetőségek alapján***

Intézményi ellátás

- Minden intézményben biztosítani a jogszabályokban előírt létszámminimumot ***Folyamatban***
- A Területi Szociális Szolgálat telephelyeinek bővítése, számuk növelése, a földrajzilag ellátatlan területeken. ***Még nem valósult meg***
- Átmeneti ellátási formák biztosítása ***Nem valósult meg***

Ezeknek a feladatoknak az elvégzését fontosnak tartotta az Önkormányzat, de nem tud szoros határidőt vállalni a teljesítésükre. A megvalósítás folyamatos, az aktuális prioritások átgondolásával.

IX. KAPCSOLÓDÓ GYERMEKVÉDELMI, FOGLALKOZTATÁS-, LAKÁSPOLITIKAI, ÉS EGÉSZSÉGÜGYI ALRENDSZEREK

9.1. Gyermekvédelem és gyámhivatali munka

A gyermekeknek joga van ugyanarra, mint bárki másnak. A gyermekvédelem azt szolgálja, hogy e jogok érvényesülni tudjanak minden gyermek életében, illetve azt segíti elő, hogy a gyermekek úgy váljanak felnőtté, megtanulnak élni jogaikkal, és mindezt önmaguk és a társadalom javára fordítják.

Az Önkormányzat Polgármesteri Hivatalában a Szociális és Egészségügyi Ügyosztályhoz tartozó Gyermekvédelmi Iroda és Szociális Iroda 2007. május hónapban került összevonásra, így lehetőség nyílik a családok célzottabb, és hatékonyabb támogatására.

A Gyvt. több ponton kapcsolódik a Szoc. tv.-hez: több helyen a Szoc. tv. általi megfogalmazásokra, ellátásokra hivatkozik, emellett az ellátások is összekapcsolódnak.

A gyermekjóléti központok egyik lehetséges, és igen elterjedt formája a családsegítő szolgálat mellett működtetett intézmény – a XVI. kerületben is ez a forma valósult meg. A gyermekvédelmi jelzőrendszernek része a szociális ellátórendszer egésze, így nem húzható meg éles határvonal a két terület között. Az Önkormányzat szemlélete szerint a két terület szorosan összekapcsolódik.

9.1. 1. Szociális és Gyermekvédelmi iroda – gyermekvédelmi támogatások

Fogalom:

A Szociális és Gyermekvédelmi Iroda által nyújtott – gyermeket nevelő családok részére megállapítható – ellátásokat a Gyvt., valamint helyi szinten a gyermekek és fiatal felnőttek számára megállapítható pénzbeli és természetbeni támogatásokról szóló 3/2004. évi (II. 27.) rendelet szabályozza.

Helyzetkép:

A gyermekvédelmi támogatásokat a kiskorúakat nevelő, és szociálisan hátrányos helyzetbe került családok veszik igénybe. Az iroda munkatársai, oktatási-nevelési intézmények, védőnői hálózat, illetve a sajtó általi tájékoztatásnak köszönhetően egyre több családhoz jut el az információ a létező támogatásokról. A támogatást kérők közül igen sokan vannak, akik csekély jövedelemből, nehéz körülmények között élnek. A tájékoztatásnak azért is van nagy jelentősége, mert előfordul, hogy a jogosultak körében lévők nem fordulnak segítségért a hivatalhoz.

A támogatások célja, hogy a krízishelyzetbe kerülő családokat segítse problémáik megoldásában.

Rendszeres kapcsolatot tart fenn az iroda a Gyermekjóléti Központtal, az oktatási-nevelési, egészségügyi intézményekkel, védőnői hálózattal. Új jogszabály hatályba lépésekor vagy a régebbi módosításakor tájékoztatják őket az új lehetőségekről, illetve a változásokról

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény 2006-ban lépett a rendszeres gyermekvédelmi támogatás helyébe.

A jegyző abban az esetben állapítja meg a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, ha a gyermeket nevelő családban az egy főre jutó havi jövedelem – a jogszabályban meghatározott feltételek esetén – nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 135, illetve 125 %-át.

A kérelem benyújtása során vagyonyilatkozatot is kell tenni. A kedvezmény, mint neve is mutatja, elsősorban természetbeni juttatás azzal, hogy e kedvezményben részesülők évente kétszer pénzbeli támogatást is kapnak.

A jogosult bölcsődés, óvodás, 1-4. osztályban tanuló gyermek után étkezési térítési díjat nem kell fizetni. 5. osztálytól az étkezési térítési díj 50 %-át kell a szülőnek fizetni. A kedvezmény megállapításával a nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő gyermek a tankönyveket ingyenesen veheti igénybe, évi kétszer pénzbeli támogatásra jogosít; valamint a halmozottan hátrányos helyzettel kiegészülve egyéb kedvezmények, lehetőségek igénybevételét teremtheti meg.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás

E támogatási formában a – bizonyos feltételek fennállása esetén – a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult.

A támogatás havi összege a nyugdíjminimum összegének 22 %-a.

További támogatás, hogy a gyámok július és november hónapban, meghatározott összegű pótlékot kapnak.

Súlyosan fogyatékosok kiemelt támogatása

E támogatási forma az önkormányzat 3/2004. (II. 27.) számú rendelete alapján kerül megállapításra abban az esetben, ha a gyermeket nevelő mindkét szülő, vagy a családban nevelkedő gyermek súlyosan fogyatékos, és a családban az egy főre eső jövedelem a nyugdíjminimum kétszeresét nem haladja meg. A támogatás összege gyermekenként havonta a nyugdíjminimum 30 %-a.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

E támogatási formát szintén az önkormányzat 3/2004. (II. 27.) rendelete szabályozza.

Az ellátási forma szabályozása az elmúlt évek során nem változott. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásként vásárlási támogatást, táborozási hozzájárulást és tankönyvtámogatást lehet igényelni.

A támogatás az egy főre jutó jövedelem alapján a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének másfélszerese alatt adható.

Vásárlási támogatás – ezt elsősorban ruha, cipő, élelmiszer vásárlására, közüzemi díj kifizetésére, beiskolázásra fordítják a szülők.

Táborozási hozzájárulás – a megállapítás feltételei megegyeznek a vásárlási támogatásával. Itt többnyire az oktatási intézményekkel áll az Iroda kapcsolatban, hisz ők szervezik a különféle erdei iskolákat, nyári táborokat, szabadidős elfoglaltságokat. Feltétlenül szükséges ez az ellátási forma, mivel sok családnak – anyagi helyzetük miatt - nincs

lehetősége programokat szervezni, nyaralni. Így ezek a táborok jelentik jó néhány gyermek részére, hogy „világot lásson”. Előnye, hogy függetlenül lehet igényelni a vásárlási támogatástól, tehát a vásárlási támogatásként adható éves keretet nem befolyásolja. Évente egy alkalommal kérhető, belföldi táborra.

Nagycsaládosok tankönyvtámogatása – a táborozási hozzájáruláshoz hasonlóan helyi sajátosságnak tekinthető. A nagycsaládosok a tankönyvet ingyenesen kapják, ez azonban csak a közoktatásban tanuló gyermekekre vonatkozik. Ezt az ellátási formát azokra a fiatal felnőttekre lehet alkalmazni, akik nagycsaládban élnek, nappali tagozaton, felsőfokú iskolai tanulmányokat folytatnak, és első diplomájukat szerzik. Összege nem fix összeg, hanem a nyugdíjminimumhoz kötött, ez pedig minden évben emelkedik, így a támogatás is évről évre egyre magasabb. Nagy segítséget jelent a családoknak, hisz a beiskolázás még az ingyenes tankönyv mellett is súlyos anyagi terhet jelent a szülők részére, a felsőoktatási beiskolázás pedig még több kiadással

Ikerszülési támogatás

Ikerszülési támogatásra az a szülő jogosult, akinek ikergyermekai születnek.

A támogatás összege családonként egyszeri 100.000.-Ft, mely fokozott ápolást igénylő gyermek esetében az Egészségügyi és Szociális Bizottság javaslata alapján 150.000.- Ft lehet.

Adatok:

48. sz. táblázat: A gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma (fő)

Ellátás	2003	2004	2005	2006	2007	2008 I. félév
Rendszeres gyermekvédelmi támogatás	691	646	593	49	-	-
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	-	-	-	336	355	385
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás	-	-	-	8	6	4
Súlyosan fogyatékosok kiemelt támogatása				99	90	73
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	639	623	634	1073	885	417
Ikerszülési támogatás	-	-	-	-	13	5

Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal, Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

Feladatok:

Cél a jelenlegi ellátás színvonalának megtartása, az oktatási intézményekkel, gyermekvédelmi felelősökkel – az egyes ellátások széleskörű hozzáférhetősége, a tájékoztatás érdekében – a kapcsolat elmélyítése. Új feladatként jelentkezik a Gyvt. által szabályozott – 2008. júliusától hatályos –, óvodáztatási támogatás bevezetésével kapcsolatos feladatok ellátása.

9.1.2. Gyámhivatal

Fogalom:

A gyámhivatal tevékenységét a 331/2006.(XII.23.) Korm. rendelet szabályozza.

Helyzetkép:

A Gyámhivatal feladataira, valamint Budapest Főváros XVI. kerületének specifikumaira – pl. kertvárosi jelleg, kevés lakótelep – figyelemmel elmondható, hogy a kerület lakosságához viszonyítva kevés az átmeneti, illetve a tartós nevelésbe vett gyermek. A

kerületben az idősebb korosztályhoz tartozó lakosok aránya magas, többek között ebből is adódóan viszonylag sok a cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezettétek száma, illetve e tárgyban a perindítások száma. A kerületben elme-szociális otthon nem működik, tehát az olyan gondnokoltak, akiknek gondozása nem megoldott családon belül, a Fővárosi Önkormányzat által működtetett elme-szociális otthonban – pl. Szentgotthárd, Tompa, Csákánydoroszló – nyerhetnek elhelyezést.

A kerületben működő Gyermekjóléti Központtal a kapcsolatunk megfelelő. A kapcsolattartási ügyelet jól működik. Megoldásra talált a gyermekek átmeneti elhelyezése is.

9.1.3. Gyermekjóléti Központ

Fogalom:

A gyermekjóléti központ feladatkörét a Gyvt. 39-40. §-a szabályozza.

Helyzetkép és adatok:

A megcélzott csoport jellemzői

A Gyermekjóléti Központ kliensköre a XVI. kerületben élő, tartózkodó várandós anya, 0-18 éves gyermek (fiatal) és annak családja. A kliensek közel fele önként kerül a központhoz, másik része a jelzőrendszeren keresztül, illetve más (társ-) intézményeken, hatóságokon keresztül.

A gondozott családok zömére jellemző a hátrányos szociális helyzet, rossz anyagi-, és lakhatási körülmény, aluliskolázottság és az alacsony érdekérvényesítés.

Az elsődleges prevenció körébe tartozó klubokat és csoportokat (pl. Mama-baba klub, Játszóház stb.) látogató családok általában kiegyensúlyozottabbak és stabilabb anyagi-, és kapcsolati rendszerrel rendelkeznek.

A Központhoz forduló kliensek, családok problémáit a 48.számú táblázat mutatja.

49. sz. táblázat: A gyermekjóléti szolgálat klienskörének megoszlása a vezető tünetek alapján¹

<i>A probléma típusa:</i>	Mátyás-föld	Sashalom	Rákosszent-mihály	Árpád-föld	Cinkota	Össz :
2003						
Anyagi jellegű	15	11	12	8	8	54
Szülők v. család életvitele, gyermeknevelési probléma	15	16	11	12	9	62
Magatartászavar, teljesítményzavar, intézménybe való beilleszkedési. nehézség	9	10	11	9	7	46
Családi konfliktus	10	14	14	7	7	52
Családon belüli bántalmazás, elhanyagolás	4	6	1	5	0	16
Fogyatékoság, retardáció	3	2	1	0	2	8
Szenvedélybetegek	11	11	3	4	2	31
Össz:	67	70	53	45	35	269
2004²						
Anyagi jellegű	33	30	26	16	18	123
Szülők v. család életvitele,	49	61	35	35	24	204

gyermeknevelési probléma						
Magatartászavar, teljesítményzavar, intézménybe való beilleszkedési. nehézség	35	44	35	37	23	174
Családi konfliktus	30	34	30	19	17	130
Családon belüli bántalmazás, elhanyagolás	18	22	5	15	5	65
Fogyatékoság, retardáció	5	8	5	3	5	26
Szenvedélybetegek	22	30	6	8	10	76
Össz:	192	229	142	133	102	798
2005³						
Anyagi jellegű	45	50	35	17	24	171
Szülők v. család életvitele, gyermeknevelési probléma	55	75	35	35	24	224
Magatartászavar, teljesítményzavar, intézménybe való beilleszkedési. nehézség	46	69	38	54	29	236
Családi konfliktus	42	39	29	25	18	153
Családon belüli bántalmazás, elhanyagolás	36	34	10	16	15	111
Fogyatékoság, retardáció	2	6	4	4	2	18
Szenvedélybetegek	7	14	2	2	6	31
Össz:	233	287	153	153	118	944
2006						
Örökbefogadás	0	0	1	0	0	1
Anyagi jellegű	9	17	9	13	13	61
Gyermeknevelési	15	16	6	10	3	50
Magatartási	6	16	5	10	4	41
Iskolai, tanulási	10	23	5	18	7	63
Családi konfliktus	13	11	7	6	5	42
Szülők életvitele	2	7	7	6	8	30
Szülői elhanyagolás	2	3	3	4	7	19
Családon belüli bántalmazás	5	7	3	1	0	16
Fogyatékoság	0	0	0	1	1	2
Szenvedélybetegség	0	6	1	1	3	11
Szabálysértés	2	3	0	0	1	6
Bűncselekmény	0	6	1	0	0	7
Össz	64	115	48	70	52	349
2007						
Örökbefogadás	1	2	1	0	0	4
Anyagi jellegű	20	22	10	13	17	82
Gyermeknevelési	25	21	12	14	5	77

Magatartási	13	23	7	18	5	66
Iskolai, tanulási	22	31	11	30	14	108
Családi konfliktus	22	24	15	9	12	82
Szülők életvitele	19	16	10	9	13	67
Szülői elhanyagolás	6	9	5	5	9	34
Családon belüli bántalmazás	5	13	3	1	1	23
Fogyatékoság	3	1	1	1	1	7
Szenvedélybetegség	3	10	1	1	4	19
Szabálysértés	3	2	1	0	3	9
Bűncselekmény	0	6	2	0	2	10
Össz	142	180	79	101	86	588

1. A táblázat a KSH-nak megfelelően a tüneteket halmozott formában tartalmazza.
2. A 2004. évre vonatkoztatott adatok területi bontása a 2003 és a 2005-ös adatok alapján számítással megállapított átlag.
3. A 2005-ös adatok az alapellátott, átmeneti nevelt és a védelembe vett gondozott gyermekek számát tartalmazzák.
4. A 2004-es „összesen” adat forrás:KSH

A szolgáltatás helyi sajátosságai

A Központ - a családgondozási szolgáltatást illetően- *nem területi elv* alapján működik.

Kiemelten fontos szolgáltatás a **közvetítés**. Jelenleg hét fő képzett mediátor dolgozik az intézményben (egyikük az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzék tagja is), akik az igény szerint jelentkező közvetítő beszélgetések levezetésén kívül péntek délután 14,00-20,00 óra között **kapcsolattartási ügyeletet is működtetnek szakmai felügyelettel**.

Megelőző szolgáltatások

1. Mama-Baba klub (hetente)
2. Szünidős nyári gyermekprogram (júniusban és augusztusban 1-1 héten keresztül)
3. Gázoló kirándulás szervezése fiataloknak, minden hónap egy szombatján.
4. Gázoló tábor (évente 3 alkalommal)
5. Játzóház (kéthetente)
6. Háztartásvezetési klub
7. Filmklub
8. Családi kirándulás szervezése, minden hónap egy szombatján.
9. Családi tábor nyaranta

Problémaorientált szolgáltatások:

1. Pszichológus (hetente előzetes bejelentkezés alapján)
2. Jogász (hetente négy óra-előzetes bejelentkezés alapján)
3. Fejlesztő pedagógus (heti 8 órában)
4. Álláskereső klub
5. Derülátók klubja
6. Lisztérzékenyek klubja
7. Családterápia
8. Mediációs (közvetítő) beszélgetés (bejelentkezés alapján)

Fenti programok kiegészültek az ún. Drogprevenciós előadássorozattal, amely a 2006/2007-es tanévben került megszervezésre havi egy alkalommal szakemberek részére.

2006 őszétől szervezzük az ún. Értékfeltáró csoportot a Móra Ferenc Általános Iskolában.

2007 őszétől Iskolai Szabadidős Klubot működtetünk a Lemhényi Dezső Általános Iskolában, heti egy alkalommal.

2008-ban sikerült az intézményben egy Kortárs-segítő képzést is megvalósítani pályázati keretből, két kollégánő segítségével.

A szolgáltatás szükségességének oka

A Gyvt. alapján a Központ feladata a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése.

A tapasztalatok szerint a kerületben is élnek veszélyeztetett gyerekek, nehézségekkel és problémákkal küzdő családok, akik segítségre szorulnak. Ezt a tapasztalatot a jelzőrendszer tagjaival folytatott szakmaközi megbeszélések is megerősítették.

Az utóbbi években *megszaporodtak a válással kapcsolatos problémák*, úgy mint a gyermekelhelyezés és a láthatás kérdése. Ezek a nehézségek időnként a nevelési-, és oktatási intézményekbe is begyűrűznek. Ez a tendencia az utóbbi években még inkább megerősödni látszik, egyre inkább aktuális.

2008. első félévében néhány esetben maga a kamasz gyermek (16 éves) kérte az intézetben történő elhelyezését. A családon belüli kamasz-szülő konfliktusokat időnként nagyon nehéz kezelni, a szülő belefárad és sok esetben képtelen a helyzet új szemlélettel történő megközelítésére. Ilyen helyzetekben látható, hogy a kamasz is mintegy „kimenekülni” akar a helyzetből. Az esetek zöménél egy hosszan tartó folyamat végeredménye látható a kamasz viselkedésében. Több esetben a családgondozó is tehetetlenséget él át, hiszen a szülő „megrendelése” (a gyermek azonnali viselkedésbeli változása) nem teljesíthető.

Együttműködési pontok az egyéb ellátási formát biztosító intézményekkel

- *Szakmaközi megbeszélések*: évente a jelzőrendszer tagjaival (külön-külön) minimum egy alkalommal szakmai konzultációra kerül sor, ahol az aktuális szakmai kérdések és nehézségek kerülnek átbeszélésre.
- *Esetmegbeszélés-esetkonferencia*: egy család érdekében az érintett szakemberek bevonásával történő megbeszélés, amelyen időnként a család is jelen van, ez utóbbi az esetkonferencia-szükség szerint kerül összehívásra. 2008-ban Családi döntéshozó Konferenciának is helyet adtunk egy család esetében.
- *Kerületi Éves Gyermekvédelmi Tanácskozás*: évente egy alkalommal kerül megrendezésre, a döntéshozók és a jelzőrendszer tagjainak képviselői vannak jelen. Cél a jelzőrendszer működésének, valamint a gyermekjóléti alapellátás valamennyi formájának (gyermekjóléti szolgáltatás, gyermekek napközbeni ellátása, gyermekek átmeneti gondozása) áttekintése, és szükség szerint javaslatok megfogalmazása a hatékonyabb működés érdekében.
- *Iskolai koordinátori munka*: jelenleg 17 intézménybe (10 általános iskola és 7 óvoda) járnak ki –havi/kéthavi rendszerességgel a Központ családgondozói. Cél a kölcsönös tájékoztatás- és információ nyújtás, továbbá szakmai kérdések, dilemmák átbeszélése.
- *Családgondozó intézményi látogatása*: szükség esetén a családgondozó személyesen is felkeresi azt az intézményt, ahová a gyermek jár, hogy konzultálhasson az ott dolgozó szakemberrel, aki a gyermekkel közvetlen kapcsolatban áll.
- *A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó, hatóság által összehívott tárgyalások*: ez is olyan közös fórum, ahol a szakemberek a gyermek érdekében együttműködnek és a feladatokat - közös átgondolás után- felosztják egymás között.
- Az elmúlt hónapokban szorosabb *együttműködés* valósult meg *civil szervezetekkel és egyházakkal*, úgy mint: az OSA ÉS a HAT Alapítvány (az általuk szervezett képzésnek helyet adtunk), a helyi NOE-val az adományszerzés-közvetítés vonalán működünk együtt, továbbá az Adventista Egyház jótékonyági koncertet szervezett a Gyermekjóléti Központ kliensei számára.

Speciális szolgáltatások

a) Kapcsolattartási Ügyelet

Ez a szolgáltatás a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára biztosít találkozást, semleges helyen. A konkrét láthatásokat minden esetben ún. mediációs beszélgetés előzi meg, amelynek során a láthatás feltételei kerülnek megbeszélésre, majd írásban rögzítésre. A láthatások alatt két fő kiképzett *mediátor szakmai felügyeletet biztosít*. A láthatásokra minden páros hét pénteken 14-20 óra között kerül sor.

Az intézményben dolgozó 7 fő (egyikük a Családsegítő Szolgálat munkatársa) kiképzett mediátor – a nyitvatartási időben – egyéb problémás helyzetekben is vállal közvetítő beszélgetést.

b) Kórházi szociális munka

A kórházi szociális munka célja a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a kórházi védőnővel együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anya és gyermekének segítése, illetve a gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén a szükséges intézkedés megtétele.

2007-ben a megváltozott egészségügyi szabályok miatt a Flór Ferenc kórházzal kötöttünk együttműködési megállapodást.

c) Utcai és lakótelepi szociális munka

Az utcai és lakótelepi szociális munka célja a magatartásával testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, a szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermek speciális segítése, illetve a lakóhelyéről eltávozó, vagy gondozója által a lakásból kitett, ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek felkutatása, lakóhelyére történő visszakerülésének elősegítése. A gyermekjóléti központ az érintett gyermekek lakókörnyezetében, az általuk látogatott bevásárlóközpontokban, vagy a saját szolgálatában szervezi a gyermekeknek szóló, beilleszkedésüket, szabad idejük hasznos eltöltését segítő programokat.

Az utcai-és lakótelepi munkát végző kollégák működtetik a Rex klubot és az iskolai szabadidős klubot.

d) Készenléti ügyelet

A készenléti ügyelet célja a gyermekjóléti központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. A tapasztalatok továbbra is azt mutatják, hogy ezzel a szolgáltatással igen kevesen élnek, noha a krízis telefonszám rendszeresen megjelenik a kerületi újságokban.

(2008. április 1-től a kapcsolattartási ügyeleten dolgozó kollégák nem megbízási szerződéssel dolgoznak, hanem a végzett munka idejét, a következő héten lecsúsztatják, továbbá a készenléti ügyeletet túlmunka végzés keretében látják el.)

Egyéb

- Az intézmény a nyitva tartását igyekszik még inkább a lakosság igényeihez igazítani, így szerdánként 8,00-19,00 óra között fogadnak klienseket.
- A Szolgálat 2007 júniusában beindított honlapján lehetőség van anonim segítség kérésre kamaszoknak.

Feladatok:

Az intézmény által kitűzött szakmai célok

Az intézmény célja - a gyermekjóléti alapellátás, szolgáltatás törvényben meghatározott céljaival összhangban -, hogy a gyermek érdekében, a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A célok megvalósítása érdekében elvégzendő feladatok az ellátással kapcsolatban

- Az elsődleges preventív tevékenységek biztosítása – kiemelt hangsúllyal
- A veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer folyamatos, hatékony működtetése
- Az óvodai gyermekvédelmi felelősök számára szakmai segítség nyújtása, évi két alkalommal szakmaközi megbeszélés biztosítása
- A törvény által előírt határidők betartása, szükség esetén az ettől való pozitív eltérés (a gyermek érdekében pl. KT gyors elkészítése)
- A KEF munkájában való hatékony részvétel folytatása
- Az intézmény ismertebbé tétele a lakosság minél szélesebb körében

Tennivalók, amelyek a célok elérését szolgálják

- A 2007. júniusában elindított honlap aktualizálási lehetőségének megoldása.
- Az elsődleges prevenció körébe tartozó szolgáltatások –pl. klubok, csoportok- további bővítése.
- A sikeres kortárs segítőképzést szeretnénk tovább folytatni, illetve a kiképzett kortársak részére tréninget szervezni. A megvalósításhoz szükséges pénzeszközt pályázatból kívánjuk finanszírozni.

A célok eléréséhez (feladatok teljesítéséhez) alkalmazott módszerek és eszközök

- A **szakmai standardok és az etikai kódex** alapján történő szolgáltatás nyújtása.
- Jó, megfelelő partneri viszony kialakítása és fenntartása a társintézményekkel és a hatóságokkal a kliens családok érdekét szem előtt tartva.
- Az intézmény **nyitottságának és rugalmasságának** megőrzése az új –akár belső vagy külső- ötletek, tapasztalatok megvalósítására.
- A team-együttléteken felüli, időnkénti **belső szakmai műhelymunka**, amelynek célja a gyermekjóléti szolgáltatás keretében nyújtott összes szolgáltatás-, nehézség-, probléma-, dilemma-, kompetencia- átgondolása és szükség esetén a változás irányának meghatározása. A magas színvonalú szakmai munka érdekében:
egyrészt: **állandó szakmai felügyelet** megvalósítása, heti team- munka, rendszeres szupervízió (egyéni szupervízió), és szakember vezette esetmegbeszélés lehetőségének folyamatos biztosítása
másrészt: **szakmai továbbképzéseken és konferenciákon** való rendszeres részvétel.
- **Szakmai rendezvények szervezése**, és házigazdai szerep felkínálása és felvállalása. (Ennek egyik megvalósulása volt a 2008.május 15-én megszervezett ünnepségünk, ahol mind a szakma, mind a lakosság részére tudtunk színvonalas programot nyújtani.)
- **Publikációk megjelentetése a helyi sajtóban**, hogy a Központot még inkább ismertté tegyük.

9.1.4. Gyermek napközbeni ellátása

Fogalom:

A gyermekek napközbeni ellátása, azon belül a bölcsőde feladatkörét a Gyvt. 41-42/A. §-a, valamint a Szolg. Ök. rendelet 15-16. §-a, és a szociális szolgáltatások, és a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások térítési díjáról szóló 9/2008. (IV. 1.) Ök rendelet szabályozza.

Helyzetkép:

A kerületben az Egyesített Bölcsőde végzi a gyermekek napközbeni ellátását, bölcsőde, formájában.

A bölcsődei ellátást a kerületben a három éven aluli gyerekek 10-11 %-a veszi igénybe, de a 220 férőhelyre felvettek száma átlagosan így is 279 fő.

Az igénybevétel messze nem tükrözi a valós igények arányát, hisz tartósan hosszabb várólista van az intézményben. Ezt az Önkormányzat igyekszik orvosolni a férőhelyek számának folyamatos bővítésével.

Az alapellátási tevékenységeken kívül az intézmény végez szolgáltató tevékenységként napközbeni gyermekfelügyeletet, nyújtott nyitva tartást – az országban elsőként, este 8-ig, vacsorával –, *gyermekjáték-, bútor-, eszközkölcsonzést* (35 féle eszköz és játék áll rendelkezésre, Magyarországon egyedülálló módon), és otthoni gyermekgondozást.

A *napközbeni gyermekfelügyelet* továbbra is kedvelt szolgáltatási forma, melyet a 2004. évi 5555 órához képest 2005-ben 7682 órában vett igénybe átlagosan 4 fő, 2007-ben pedig 9606 órában 6 fő. 2008. első félévében 6 530 órában vették igénybe a szolgáltatást, ami azt vetíti elő, hogy újabb nagy arányú emelkedés várható a teljese évre vetítve.

A *házi gyermekfelügyeletre* többszörös a jelentkezők aránya. – A tevékenységet egy gondozónő végzi, napi 7 órában. – Ez azt jelenti, hogy nagy számban elutasításra, illetve előjegyzésbe kerülnek a jelentkezők. Azonban mire a sor „rájuk kerül” a jogosultsági idő letelik.

A *nyújtott nyitva tartás* igénybevételének alacsony száma pozitívan értékelhető, hiszen ez tulajdonképpen csak egy lehetőség azon szülők számára, akik halaszthatatlan esti elfoglaltságuk alkalmával nem tudják másképp megoldani gyermekük elhelyezését.

Általánosságban tapasztalható, hogy a GYED-et, mint kedvezőbb családtámogatási ellátást, az anyák szívesen veszik igénybe, a GYES igényelhetősége mellett viszont már igyekeznek munkát vállalni. Ezt igazolja, hogy a bölcsődés gyerekek 75 %-a 2 éves kor körüli. Csecsemő, azaz 1 éven aluli gyerek mindössze 1 jár bölcsődénkbe (Kolozs utca) jelenleg.

Adatok:

50. táblázat: A bölcsődei férőhelyek kihasználtságáról

év	bölcsődei		napközbeni gyermek- felügyelet igénybe vétele / alkalom	nyújtott nyitvatartás igénybe vétele (/fő, de egy fő több alkalommal)	különleges bánásmódot igénylő gyermek	kölcsonzés igénybe- vétele
	férő- helyek száma	felvett gyerme- kek száma				
2001	180	208		-	10	-
2002	180	230	639	2	10	-
2003	180	225	922	1	10	612
2004	180	227	1321	1	12	634
2005	186*	226	1933	1	11	573
2006	200	246	1314	0	10	636

2007	208*	251	2248	0	12	385
2008 I. félév	220	279	1860	0	0	195

Forrás: Egyesített Bölcsőde

*: havi átlag az év közbeni férőhelynövelés miatt.

51. sz. táblázat: A gyermekek nappali ellátásának részletes adatai

Statisztikai átlagszámok	2004	2005	2006	2007	2008 I. félév
Férőhely / fő	180	186*	200	208*	220
Nyitvatartási nap / nap	233	231	230	227	124
Beíratottak száma / fő/nap	227	226	246	251	279
Tényleges megjelent / fő/nap	169	169	184	188	217
Átlagos feltöltöttség / %	126,0	122	123	121	127
Átlagos kihasználtság/%	94	91	92	90	98
Az ellátandó gyermekek összetétele tárgyév május 1-jén					
	2004	2005	2006	2007	2008
1-11 hónapos	---	3	1	2	1
12-23 hónapos	34	52	26	30	39
24-35 hónapos	153	147	164	145	155
36 hónapos feletti	58	39	80	86	94
Összesen	245	241	271	263	289
Napközi gyermekfelügyelet adatai					
Igénybevett alkalom	1286	1933	1314	2248	1860
Összes óra	5555	7682	6113	9606	5400
Fő/ nap	85	168	6	6	9
Gyermekjáték és eszköz kölcsönzés					
Alkalom	634	573	636	385	195

Forrás: Egyesített Bölcsőde

*: havi átlag az év közbeni férőhelynövelés miatt.

A bölcsődei ellátást igénybe vevők száma, illetve aránya a 3 év alatti lakosság számához képest folyamatosan emelkedik. Ez azonban nem a valódi igényeket tükrözi. Az igények ennél magasabb számúak. A számok növekedése a férőhelyemeléssel függ össze.

A férőhelyek kihasználtsága 2008. első félév átlaga alapján:

220 férőhely, 279 fő beíratott = 127,0 %-os feltöltöttség.

216 fő naponta ténylegesen bentlévő = 98,0 %-os kihasználtság.

Ebből külön – külön telephelyenként:

Cziráki utca: 40 férőhely 97 % kihasználtság

Monoki utca: 40 férőhely 98 % kihasználtság

Kolozs utca: 60 férőhely 98 % kihasználtság

Centenárium ltp.: 80 férőhely 97 % kihasználtság

A 2008 I. félévi adatok arra engednek következtetni, hogy az ellátottak össz száma, valamint a szolgáltatások igénybevételének száma növekedni fog év végére.

Feladatok:

Tervezett cél – Európai Unió pályázati lehetőség igénybevételével – a bölcsődei férőhelyek számának bővítése.

Az Egyesített Bölcsőde mindenkori szakmai célja, hogy az otthon melegéhez, nyugalomához hasonló légkörben tölthessék a kicsik napjaikat.

Mindehhez elengedhetetlen a személyi és tárgyi feltételrendszer minőségi biztosítása:

- állandó, szakképzett és elkötelezett személyzet,
- esztétikus környezet, elegendő hely, játék, biztonság, kifogástalan ételmezés.

Továbbra is kiemelt szakmai szempont, hogy a szolgáltatások gyakorisága és minősége nem vezethet az alapellátás színvonalának legkisebb csökkenéséhez sem.

Köztudott, hogy a bölcsődében viszonylag magas a naponta hiányzók száma (20 – 30 %), ezért felügyeleti szolgáltatást maximum kizárólag a hiányzó gyerekek napi számának megfelelő arányában vállal az intézmény.

9.1.5. Gyermek átmeneti ellátása

Fogalom:

A gyermek átmeneti ellátását a Gyvt. 45-51. §-a határozza meg. Lehetséges formái: gyermek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona, helyettes szülői hálózat.

Az önkormányzat számára kötelező ellátási forma a gyermek átmeneti otthona és a családok átmeneti otthona. A gyermek átmeneti otthona korábban, a családok átmeneti otthona 2008. január 1-jétől érhető el a XVI. kerületiek számára, szerződéskötéssel.

Gyermek átmeneti otthona

Helyzetkép és adatok:

Az Önkormányzat a IV. kerületi önkormányzattal kötött ellátási szerződést arra, hogy az Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona biztosítsa az ellátást a XVI. kerületi lakosok számára. Az eddigi tapasztalatok alapján a beutalás oka az 52. számú táblázatban látható.

2006-ban 13 gyermek került elhelyezésre a Gyermekjóléti Központon keresztül az intézménybe, összesen 1527 napra, míg 2007-ben 7 gyermeket, összesen 483 napra. Ezek a számok azt mutatják, hogy erre a szolgáltatásra a megelőző évekhez képest megemelkedett az igény. Ugyanakkor komoly szakmai dilemmát is felvet, nevezetesen azt, hogy minden esetben megalapozott-e az átmeneti gondozás mellett hozott döntés, avagy az átmeneti nevelésbe vételt megelőző időhúzás? A Gyermekjóléti Központ családgondozói igyekeznek mindig alaposan mérlegelni egy-egy gyermek ügyében.

2007-ben 7 gyermeket kellett elhelyeznünk a IV. kerületi Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonában, összesen 483 napra. Két gyermek rövidebb időt töltött az otthonban, míg egy másik gyermek 111 napot, s végül egy négy gyermekes család minden gyermeke összesen 337 napot töltött az otthonba. Ez utóbbi család gyermekei háromszor kerültek be az otthonba az elmúlt évben.

52. sz. táblázat: Az átmeneti gondozásban részesülők adatai

Megnevezés	2006	2007	
		Gyermekek átmeneti otthona	Családok átmeneti otthona
A kapcsolatfelvétel módja			
Szülő által	21	6	4
Gyermekjóléti központ által	2	1	0
Hatósági kezdeményezés	1	0	0
Az elhelyezést kiváltó probléma			
A szülő életvezetési problémái	12	7	4
A szülő egészségügyi problémái	3	4	0
A szülő lakhatási problémái miatt krízis elhelyezés	16	6	0
A szülő szenvedélybetegsége miatt	6	0	4
A gyermek szenvedélybetegsége miatt	---	1	0
Bántalmazás miatt	5	1	4
A szülő vagy gondviselő indokolt távolléte	1	4	0
Családi konfliktus	2	5	4
A gyermek magatartási problémái	2	1	0

Forrás: Aranyhíd gyermekek Átmeneti Otthona, Napraforgó Gyermekjóléti Központ CsSSz és Nev.Tan.

Olyan szülők gyermekei kerülnek a Gyermekek Átmeneti Otthonába, akiknek életvezetése problematikus és hiányosságokat mutat.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a gyerekek 58%-a kerül vissza a családjába, 20% szakellátásba, 22% egyéb ellátási formába.

A Gyermekek Átmeneti Otthonának létrehozásakor az volt a cél, hogy minél kevesebb gyerek kerüljön szakellátásba anyagi okok miatt, minél kevesebb gyermeket kelljen kiemelni a családjából és ezzel az ellátási formával, hatékony együttműködéssel a családot olyan helyzetbe hozni, hogy a gyereket családon belül nevelhessék.

A törvény értelmében a Gyermekek Átmeneti Otthonában 12 hónapig tartózkodhat a gyermek, mely fontos indokkal 6 hónappal hosszabbítható. A tapasztalataink azt mutatják, hogy bár gyermekeink 58%-a kerül vissza saját családjába, mégis többször előfordul a második és harmadik elhelyezési alkalom. Ez azt mutatja, hogy a mai társadalmi körülmények között kevés ez az idő arra, hogy a családokat olyan helyzetbe segítsük, hogy gyerekeiket biztonságban tudják nevelni /munkahely, - lakás keresése, anyagi biztonság megteremtése/.

A IV. kerületi Gyermekek Átmeneti Otthonába a beutalás a Gyermekjóléti Központon keresztül történik 98%-ban, a Központon kívül a Rendőrség, a Gyermekvédelmi felelős, iskola, óvoda védőnők helyeznek el nálunk gyerekeket. Így kapcsolataink is ezekkel az intézményekkel, szolgálatokkal jó.

Feladatok:

Az átmenti ellátás biztosítását fenntartani, szükség esetén fejleszteni, a szakellátásban való részvétel megelőzése érdekében.

Családok átmeneti otthona

Helyzetkép és adatok:

Az önkormányzat 2007-ben, 2008. január 1-jétől szerződést kötött a Support Alapítvánnyal a családok átmeneti otthonának biztosítására, egy család részére.

2008-tól egy családot el is kellett helyezni az Alapítvány által működtetett Családok Átmeneti Otthonában, a Gyermekjóléti Központ jelzésére és közreműködésével.

(Adatok részletesebben a gyermekek átmeneti otthonával együtt láthatóak: 52. sz. táblázat.)

Feladatok:

Feladat folyamatosan figyelemmel kísérni a valós igényeket a családok átmeneti otthonát illetően, és szükség esetén a bővítés lehetőségének átgondolása szükséges.

9.2. Foglalkoztatáspolitikai

A foglalkoztatás növelése közvetve és közvetlenül is a szegénység csökkenéséhez, a szociális problémák enyhüléséhez vezet. A munkanélküliség kezelése társadalmi probléma, mely az egyének, családok konkrét élethelyzetéből épül fel.

A tartós munkanélküliek esetében a munkaerőpiacra való visszajutás nemcsak a család és az egyén szociális helyzetét javítja, hanem mentális problémákat old és előz meg. A foglalkoztatáspolitikának az a része, mely a lakosok számára kézzelfogható segítség formájában jelentkezik, elsődlegesen a munkaügyi központok szolgáltatása. E mellett működnek a különféle szociális intézmények munkahelykeresést segítő programjai (a kerületben a Napraforgó Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálatnál), valamint az önkormányzatok nyújtanak pénzbeli támogatást az aktív korú tartós munkanélkülieknek. Ezen területek együttműködése mindenképpen fontos.

A Konceptió elkészítése óta a foglalkoztatáspolitikai eszközrendszere teljesen átalakult. Megváltozott a Munkaügyi központok feladata, az általuk nyújtott támogatási formák, és részben a megcélzott klienskör.

9.2.1. Fővárosi Munkaügyi Központ

- az 1991. évi IV. törvény alapján

Fogalom:

Álláskeresési járadék, Álláskeresési segély.: az 1991. évi IV. törvény alapján történik a megállapítása.

A 18/2005. FMM- rendelet az álláskeresők nyilvántartását szabályozza., lényeges változás, hogy az ellátáshoz való jogosultságot aktív álláskeresői magatartáshoz is köti.

A 6/1996. MÜM rendelet a támogatásokat szabályozza.

A 30/2000. GM rendelet a munkaerő piaci szolgáltatásokról, valamint az azokhoz kapcsolódóan nyújtható támogatásokról szól.

A Közép-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ Kirendeltsége több ponton is szélesíteni kívánja a jövőben a kapcsolatait, nem csak a társszervezetekkel, hanem a civil szférával is.

Helyzetkép:

Célcsoport: az a XVI. kerületi lakos, aki nem felsőfokú iskolai végzettségű, valamint nem pályakezdő (főiskolai, egyetem végzettség esetében), elmúlt 25 éves és/vagy a jelentkezését megelőző 4 éven belül minimum 200 nap ledolgozott munkaviszonnyal rendelkezik, munkaviszonya megszűnt, nem rendelkezik egyéb kereső tevékenységgel, keresőképes (nincs

táppénzen, passzív táppénzen stb.), és vállalja az együttműködést a kirendeltséggel álláskeresői megállapodást köt. Természetesen annak az állampolgárnak is lehetősége van álláskeresői megállapodás megkötésére, aki *nem* rendelkezik ledolgozott munkaviszonnyal, de ebben az esetben ellátásra nem lesz jogosult. Munkaerő piaci szolgáltatást, valamint támogatást azonban igénybe vehet.

Szolgáltatások: munkaerő piaci szolgáltatást (munka és pályaválasztási, pályaváltási, képzési, álláskeresői tanácsadás) vehet igénybe – előzetes előjegyzés szerint, időpontra – azok a regisztrált álláskereső, akiknek elhelyezkedési, vagy munkahelyváltási problémája merült fel.

Pályaorientációs foglalkozásokra is lehetőség van, amennyiben általános-, vagy középiskolák a kerületből megkeresik a kirendeltséget, esetleg a munkaügyi központot.

A tanácsadás egyéni és csoportos formában valósul meg a kirendeltségen.

Egyéni tanácsadás: álláskeresői, munkavállalási, képzési –átképzési, továbbtanulási, pályaváltási(választási) valamint megváltozott munkaképességű ügyfelek részére – rehabilitációs tanácsadás.

Önismereti csoport-foglalkozás: az álláskeresői célállásának felderítésében segít, a megfelelő képesség, készség, érdeklődés vagy egyéb személyre szabott probléma definíció mentén.

Csoportos tanácsadás: 3 napos álláskeresői technikák tréning. (Önéletrajz készítése, motivációs levél, elhelyezkedési, pályázati stratégiák, állásinterjú.) Havonta, rendszeresen megrendezésre kerül, ügyintézői javaslatra, vagy önkéntes jelentkezéssel lehet részt venni.

Munkaerő piaci tájékoztató: Két órás időintervallumban kerül megrendezésre, minden olyan ügyfélnek, aki a regisztrációba új jelentkezőként bekerül. Általános információk az ellátással, szolgáltatásokkal, támogatásokkal kapcsolatban az 1991. évi IV. Törvény alapján, melyek az ügyfeleket közvetve vagy közvetlenül érinthetik. (Jogok, kötelezettségek.)

A felsorolt szolgáltatásokról tud a XVI. kerületi Napraforgó Gyermejjóléti Központ és Családsegítő Szolgálatnál, ahol a tanácsadó kapcsolatot épített ki a társszervezetnél alkalmazásban álló tanácsadó szakemberrel.

Feladatok: A Közép-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ, valamint annak minden kirendeltségének fő feladata az álláskereső ügyfelek munkaerő-piaci helyzetének mielőbbi javítása, a munkáltatói szférák igényeinek kiszolgálása, valamint az ellátó rendszer működtetése. A kirendeltség illetékességi körébe tartozó munkáltatók számára több alkalommal is úgynevezett munkáltatói fórumot szervezett a kirendeltség, ahol a munkaügyi központ szolgáltatásairól, az aktuális támogatásokról teljes körű tájékoztatásokat adott. 2008. május hónapban a XVI. Kerületi Erzsébetligeti Színházban a kirendeltség nagy sikerű állásbörzét rendezett. Évente rendszeresen munkaerő-piaci prognózisokat készít (rövid és hosszú távon), hogy a kereslet kínálati adatokat aktualizálva ismerje meg. Az ügyfélfogadási rendszer illeszkedik a lakosság demográfiai, gazdasági változásainak görbéihez, hiszen a kirendeltségi létszám alakulása központi szinten szabályozott, és úgy alakítható, ahogy azt az adott helyzet megköveteli. Az ügyfélbehívó elektronikus rendszer is kialakításra került, amely nagyban elősegíti, a várakozási idő csökkentését.

Mindezek alapján a szolgáltatásokért a kirendeltséghez forduló munkavállalókat, munkanélkülieket "célozza" meg a FMK. Ez döntően úgy valósul meg, hogy az ÁFSZ tevékenysége iránt érdeklődők a kirendeltséget felkeresik.

Az információnyújtás célja, hogy elősegítse az elhelyezkedést és az üres álláshelyek betöltését.

A rendszeres szociális segélyben részesülő munkanélküliek esetében, amennyiben vállalt együttműködési kötelezettségüknek nem tesznek eleget, a kirendeltség értesíti a családsegítő szolgálatot, így közvetve az Önkormányzatot. A jelzésnek megfelelően lehet intézkedni a segély megszüntetésére.

Feladatok:

Prognosztizálható, hogy az elkövetkező időszak fő feladata az ún. „reményvesztett munkanélküli”, tartósan inaktív lakosság munkaerő-piacra történő visszavezetése lesz. Ez a feladat komoly kihívás lesz, nem csak az Állami Foglalkoztatási Szolgálat szervezetei számára, de mindazon intézmények körének is, amelyek az érintett célcsoportok helyzetének javítására törekszenek.

A KMRMK 0110. sz. kirendeltsége nyitott minden együttműködési szándék felé, maximálisan törekszik arra, hogy hatékony eszközökkel részt vegyen a társadalmi feszültségek, munkaerő-piaci anomáliák megoldásában.

9.3. Lakáspolitikai

9.3.1. Lakáskonceptió

Helyzetkép és adatok:

Amint arról már az I. fejezetben is szó esett, a lakáspolitikai - lakáshelyzet, illetve a szociálpolitika összefüggő területek hatással vannak egymásra. Egy család, egyén szociális helyzete nagyban függ lakáskörülményeitől, illetve a lakosság általános szociális helyzetétől függ az, hogy mennyire van igény és szükség a szociális bérlakások fenntartására.

Jellemző, hogy a szociális bérlakásban élők egyben szociális támogatást kérők is illetve, a szociális intézmények kliensei; hiszen a jobb anyagi helyzetben lévők többnyire megvásárolták bérlakásaikat, amikor arra lehetőség nyílt.

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzata elfogadott egy lakáskonceptiót 2004-ben, mely összefoglalóan meghatározta az akkori helyzetet. Ebből kiindulva a Képviselő-testület a XVI. kerület Lakáskonceptióját 2008. április 18-i ülésén tárgyalta és a 201/2007. (IV. 18.) Kt. határozatban összegezte a 2007-2010. közötti időszak feladatait, az alábbiak szerint:

„A Képviselő-testület a bérlakás koncepciót meghatározó 159/2004. (III. 09.) sz. Képviselő-testületi határozat végrehajtásáról szóló beszámolót elfogadja.

A Képviselő-testület a Budapest Főváros XVI. Kerületi Önkormányzat 2007-2010-ig terjedő időszakra vonatkozó bérlakás koncepcióját, a lakásprivatizáció folytatásának szempontjait az alábbiak szerint határozza meg:

- 1. Ahol a társasházban az önkormányzat kisebbségi tulajdonos, ott a lakás megvételét elő kell segíteni, és fel kell ajánlani az elővásárlási joggal rendelkező bérlő részére. Ezáltal csökkenthetők, illetve jelentős számban megszüntethetők olyan kiadások, mint pl. a közös költség, a társasház többségi tulajdonosai által elhatározott jelentősebb felújítások tulajdoni hányadra eső költsége.*
- 2. Nem kívánja értékesíteni a lakótelepi lakásokat, az egylakásos házas ingatlanokat, valamint a gazdaságosan felújítható bérlakásokat.*
- 3. Meg kell szüntetni az ingatlanokban még fennálló eszmei osztatlan tulajdonközösséget a tulajdoni hányad értékesítésével.*

4. Ahol az épület felújítása gazdaságtalan, de jók az ingatlan adottságai, ott a bérlők részére cserelakást, vagy pénzbeni megváltást kell felajánlani és az ingatlant üres állapotban értékesíteni. Az értékesítésből befolyó bevételt bérlakások vásárlására kell fordítani.
5. A megüresedő bérlakásokat olyan szempontból célszerű hasznosítani, hogy elsősorban azt kell megvizsgálni hogy felhasználhatók e a fentiekben vázolt cserére.
6. A mátyásföldi villaépületeket üres állapotban javasolt értékesíteni, amelyek így jelentős bevételi forrást képviselnek.
7. Főútvonalon lévő ingatlanok esetében a vállalkozások fejlesztésének lehetőségét is vizsgálat tárgyává kell tenni.
8. A lakásállomány összetételének javítása érdekében az eddigiekhez képest nagyobb összeget kell fordítani lakásvásárlásra, és bérleti jog megváltásra.
9. Amennyiben az elidegenítés akadálya a bérlő határozott idejű bérleti szerződése, ott azt határozatlan idejűvé kell tenni. Az új bérleti szerződések esetében pedig célszerű a bérlet időtartamát határozott 5 évben megállapítani ezt követő felülvizsgálattal.
10. Lehetővé kell tenni külső harmadik személy részére történő értékesítést, akár bérlővel terhelten is ott, ahol az önkormányzat határozott célja az eladás, de a bérlő nem tud, vagy nem akar élni az elővásárlási jogával, és ezt írásbeli nyilatkozatával is megerősíti.
11. Cím szerint kell meghatározni a 2007-2010 közötti időszakban elidegenítésre kijelölt bérlakásokat, ingatlanokat.
12. Rendszeressé kell tenni a bérlemény ellenőrzést.
13. Ki kell dolgozni 2008. július 31-ig, és 2008. július 31-től be kell vezetni a piaci, illetve a költség alapú lakbért.
14. Az önkormányzat továbbra sem zárja ki önkormányzati bérlakások építését, melynek érdekében folyamatos és jelentős hangsúlyt kell fektetni az erről szóló pályázatok figyelésére.
15. Helyi rendeleti szinten felül kell vizsgálni az önkormányzati bérlakás gazdálkodás jelenlegi feltételeit.
16. Azokat a mátyásföldi villanegyedben lévő 1/1 tulajdonú épületeket, amelyeket valamely okból nem sikerül üres állapotban értékesíteni, az önkormányzat újítsa fel és piaci bérlakásként adja bérbe.

A képviselőtestület felkéri a polgármestert, hogy a határozatban foglaltak végrehajtásáról évente egy alkalommal, az éves költségvetési beszámoló keretében adjon részletes tájékoztatást.

A Lakáskonceptióban foglalt feladatok közül az üres állapotban elidegenítésre kijelölt ingatlanok bérlői részére 5 esetben megfelelő cserelakás felajánlása megtörtént, további bérlők elhelyezését bérlakások vásárlásával kívánja megoldani az Önkormányzat.

Jelenleg 358 önkormányzati bérlakással rendelkezünk, ebből 48 bérlemény az Ujszász u. 88. szám alatti Szobabérlők Házában található.

Az 1994-től működő Szobabérlők Háza nagyon népszerű a fiatal családok, vagy egyedülállók körében, hiszen a jelenleg havi 16.032.-Ft lakbér- és szolgáltatási díj megfizetése mellett előírt havi 20.000.-Ft lakáscélú megtakarítással a bérlők 95-98 %-a önálló lakást tud vásárolni 5 éven belül.

Évente általában 2 alkalommal kerül sor pályázat kiírására.

Szociális bérlakásaink állapota leromlott, ami nagyrészt abból is adódik, hogy a bérlők még a részükre a Lakástörvényben előírt felújítási, karbantartási feladatokat sem végzik el hosszú évek óta, a lakás környezetét nem gondozzák.

Az elidegenítésre kijelölt lakások bérlői közül nagyon kevesen nyilatkoztak a bérlakásuk megvásárlása mellett, amit idős korukkal, illetve alacsony jövedelmükkel indokoltak.

A lakbér- és szolgáltatási díjat a bérlők 90 %-a nem fizeti rendszeresen, a fizetési hajlandóság kiemelkedően rossznak mondható, fizetési kötelezettségének a bérlők többsége csak felszólításra és több hónapos késéssel tesz eleget.

A lakbér a többi kerület átlagához képest is alacsony, a lakásállomány 55 %-át kitevő komfortos lakások lakbére 135.-Ft/hó/m².

A Jókai úti lakótelepen lévő bérlakások összkomfortosak, lakbérük 169.-Ft/hó/m², de a magas fűtési költségek miatt szinte alig van bérlő, akinek nincs, vagy nem volt a közelmúltban hátraléka.

A fenti problémák megelőzésére illetve megoldására javasoljuk a szociális bérlakásban élők életkörülményeinek mielőbbi felmérését és a jelenleginél szorosabb együttműködést a segítségnyújtásban résztvevő szervezetek között. A Szociális iroda nagyon jó adatbázissal rendelkezik a lakásfenntartási támogatást igénylőkről.

A Pénzügyi iroda részéről negyedévente készített hátralékos lista alapján a Szociális iroda adatbázisára építve a Vagyonhasznosítási irodán is azonnal látható lenne, hogy kik azok a bérlők, akik további támogatásra szorulóknak.

Ezzel kiküszöbölhető lenne, hogy a havi 4-5.000.-Ft-os lakbér- és szolgáltatási díjakból a hátralékok összege 50-100.000.-Ft-ra növekedjen.

Természetesen a segítségnyújtáshoz a bérlő közreműködése elengedhetetlen, sajnos nagyon sok esetben annak a kérésünknek sem tesznek eleget, hogy felkeressék a Szociális irodát.

Az időben elindított segítségnyújtás pedig megelőzhetné a lakás kiürítési pereket.

A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény 24. § (1) bekezdése alapján

„A bérbeadó a szerződést írásban felmondhatja, ha

a) a bérlő a lakbért a fizetésre megállapított időpontig nem fizeti meg.”

A bérleti szerződés már egy havi díj meg nem fizetése esetén is felmondható.

A lakáskonceptiót megalapozó tényeket, a lakások számbavételét a koncepció melléklete tartalmazza, melyet itt nem közlünk.

A fentiekből is látható, hogy rengeteg a tennivaló kerületünkben a szociális bérlakásban élő bérlők élethelyzetének teljes körű felmérésére, kiemelt figyelmet fordítva a gyermekes családokra és az idős, egyedülálló emberekre.

9. 3. 2. Fiatal házások első lakáshoz jutásának támogatása

Helyzetkép:

A fiatal házások első lakáshoz jutásának támogatásáról szóló 23/2004. (VI. 30.) rendelet (továbbiakban: rendelet) alapján:

A megcélzott csoport jellemzői: 40 év alatti házások

A szolgáltatás helyi sajátossága:

1. A rendeletünk szerint nem minősül beköltözhető lakástulajdonnak, az a harmadik személy hasznélvezeti jogával terhelt lakástulajdon, amelyben a hasznélvező vagy a hasznélvezővel kötött megállapodás alapján harmadik személy ténylegesen lakik.
2. Az önkormányzati tulajdonban álló lakások szociális helyzet alapján történő bérbeadásának lakbér-megállapítási elveiről, a lakásfenntartási támogatás elveiről, valamint a lakásépítés támogatásának rendszeréről szóló 17/2006. (IV. 14.) Főv. Kgy. rendelet 10. § (2) bekezdése szerint: „A fiatal házások támogatásában azok részesülhetnek, akiknek a szociális, jövedelmi viszonyai megfelelnek a helyi lakásfenntartási támogatásra való

jogosultság feltételeinek.” Ennek megfelelően a feltételeket a Szociális rászorultság miatt megállapítható pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló 6/2004. (II. 27.) Ök. határozza meg.

3. A lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I. 31.) kormányrendelet 3. § (2) bekezdése határozza meg a támogatás odaítélésénél méltányolható lakásigény mértékének felső határát. Az itt figyelembe vehető eltérések szerint lett megállapítva a rendeletünk 5. §-a.
4. A rendelet 6. § -a szól a támogatás formájáról, mértékéről. A (2) – (3) bekezdésben meghatározottakat a Képviselő-testület állapította meg a fővárosi rendeletben kapott felhatalmazás alapján. Szintén helyi sajátosság a rendelet 7. § (1) bekezdésében szabályozottak az igénylés rendjéről. A kérelem elbírálását a Képviselő-testület az Egészségügyi és Szociális Bizottság hatáskörébe utalta.

Adatok:

53. sz. táblázat: Fiatal házaspárok első lakáshoz jutásának támogatása

	Támogatásra fordított keret	Támogatásban részesítettek száma	Átlagos támogatási összeg
2004	n.a.	n.a.	n.a.
2005	47.000.000,-	8 fő	800.000,- - 1.600.000,- Ft között
2006	12.000.000,-	26 fő	800.000,-
2007	35.000.000,- (ebben a helyi támogatás is benne van)	8 fő	700.000,- - 1.000.000,- Ft között

Forrás: Polgármesteri Hivatal, Igazgatási Iroda

A kérelmezők száma csökkenő tendenciát mutat.

Feladatok:

Kitűzött szakmai cél a rendeletben szabályozott eljárási rend pontos betartása, a beérkező pályázatok precíz feldolgozása, előterjesztések magas színvonalú elkészítése, a bizottsági határozatok határidőben történő kézbesítése a pályázóknak.

2009. január 1-vel bevezetésre kerül a regisztrált élettársi kapcsolat, erre tekintettel szükséges ennek az új jogintézménynek a beépítése a rendeletbe.

Célszerű felülvizsgálni a támogatás igénybevételéhez szükséges szociális, jövedelmi feltételeket, mert gyakorlatilag folyamatosan csökken az e feltételnek megfelelő igénylők száma.

9. 3. 3. Lakásépítés, vásárlás és felújítás helyi támogatása

A lakásépítés, vásárlás és felújítás helyi támogatásáról szóló 17/2004. (VI. 3.) Ör. (továbbiakban: rendelet) alapján:

Helyzetkép:

A megcélzott csoport jellemzői: Helyi támogatásban részesülhet az egyedülálló személy és a lakásigényét együttműködéssel megoldó család, ha a családnak lakó- vagy

tartózkodási helye Budapesten van, és a szociális, jövedelmi, vagyoni viszonyai megfelelnek a helyi lakásfenntartási támogatásra való jogosultság feltételeinek. A rendelet **tárgyi hatálya** a Budapest Főváros XVI. kerület területén található, az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett ingatlanokra terjed ki.

A szolgáltatás helyi sajátosságai: Helyi támogatás akkor nyújtható, ha a kérelmező és a vele egy háztartásban élők és vele együtt költözők **késszpénz megtakarítással** rendelkeznek, illetve szintén helyi sajátosság az, hogy mi minősül késszpénz megtakarításnak. A rendelet 3. § szabályozza, hogy mikor nem nyújtható támogatás. Az itt felsoroltak szintén helyi sajátosságnak minősülnek. A rendelet 5. §-ában szabályozott eljárás is a helyi elvárásnak megfelelően került kialakításra. A kérelem elbírálását a Képviselő-testület az Egészségügyi és Szociális Bizottság hatáskörébe utalta. A támogatás összegét legfeljebb **8 év** alatt kell visszafizetni (a fővárosi rendelet ezt 15 évben maximalizálta). Szintén sajátosság, hogy a visszafizetés kezdő időpontja a szerződés megkötését követő hatodik hónap első napja. A Bizottság a törlesztés időtartalma alatt egy alkalommal hat hónapig terjedő fizetési halasztást engedélyezhet, illetve a visszafizetéstől eltekinthet a rendelet 7. §-ban foglaltak alapján.

A támogatás célja: Az új ingatlan vásárlásának, illetve ingatlan felújításának az elősegítése, a rendeletben meghatározott módon.

Adatok:

54. sz. táblázat: Lakásépítés, vásárlás és felújítás helyi támogatása

	Támogatásra fordított keret	Támogatásban részesítettek száma	Átlagos támogatási összeg
2004	n.a.	n.a.	n.a.
2005	43.000.000,- Ft	80 fő	800.000,- Ft.
2006	43.000.000,- Ft	45 fő	1.000.000.- 800.000,- Ft között
2007	35.000.000,- Ft (ebben a fiatal házas támogatás is benne van. Helyi támogatásra 20 Mft került beépítésre))	21 fő	1.000.000.- 800.000,- Ft között

Forrás: Polgármesteri Hivatal, Igazgatási Iroda

A kérelmezők száma évről-évre csökken, hasonlóan a fiatal házasok első lakáshoz jutásának támogatásához.

Feladatok:

Szakmai cél a rendeletben szabályozott eljárási rend pontos betartása. A beérkező pályázatok precíz feldolgozása. Előterjesztések magas színvonalú elkészítése. A bizottsági határozatok határidőben történő kézbesítése a pályázóknak.

9.4. Egészségügy

Fogalom:

- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről –alapján:

Alapelvek

2. § (1) Az egészségügyi szolgáltatások és intézkedések során biztosítani kell a betegek jogainak védelmét. A beteg személyes szabadsága és önrendelkezési joga kizárólag az egészségi állapota által indokolt, e törvényben meghatározott esetekben és módon korlátozható.

(2) Az egészségügyi szolgáltatások igénybevétele során érvényesülnie kell az esélyegyenlőségnek.

(3) Az egészségi állapot javításának elsődleges eszköze az egészség megőrzése és a betegségek megelőzése.

(4) Az egészségügyi szolgáltatások alapvető szakmai feltételrendszere tulajdon- és működtetési formától független, kizárólag a szolgáltatás szakmai tartalmán alapul.

(5) Az egészségügyi intézményrendszer szakmai ellátási szintekre tagolt felépítése és működése emberközpontú, az eltérő jellegű és súlyosságú megbetegedésben szenvedők egészségi állapota által meghatározott szükségletekhez igazodik, valamint tudományos tényekre alapozott és költséghatékony eljárásokon alapul.

Fogalom meghatározások

3. § E törvény alkalmazásában

c) egészségügyi ellátás: a beteg adott egészségi állapotához kapcsolódó egészségügyi tevékenységek összessége;

d) egészségügyi dolgozó: az orvos, a fogorvos, a gyógyszerész, az egyéb felsőfokú egészségügyi szakképesítéssel rendelkező személy, az egészségügyi szakképesítéssel rendelkező személy, továbbá az egészségügyi tevékenységben közreműködő egészségügyi szakképesítéssel nem rendelkező személy;

e) egészségügyi szolgáltatás: az egészségügyi hatóság által kiadott működési engedély birtokában végezhető egészségügyi tevékenységek összessége, amely az egyén egészségének megőrzése, továbbá a megbetegedések megelőzése, korai felismerése, megállapítása, gyógykezelése, életveszély elhárítása, a megbetegedés következtében kialakult állapot javítása vagy a további állapotromlás megelőzése céljából a beteg vizsgálatára és kezelésére, gondozására, ápolására, egészségügyi rehabilitációjára, a fájdalom és a szenvedés csökkentésére, továbbá a fentiek érdekében a beteg vizsgálati anyagainak feldolgozására irányul, ideértve a gyógyszerekkel, a gyógyászati segédeszközökkel, a gyógyászati ellátásokkal kapcsolatos külön jogszabály szerinti tevékenységet, valamint a mentést és a betegszállítást, a szülészeti ellátást, az emberi reprodukcióra irányuló különleges eljárásokat, a művi meddőtételt, az emberen végzett orvostudományi kutatásokat, továbbá a halottvizsgálattal, a halottakkal kapcsolatos orvosi eljárásokkal, - ideértve az ehhez kapcsolódó - a halottak szállításával összefüggő külön jogszabály szerinti tevékenységeket is;

f) egészségügyi szolgáltató: a tulajdoni formától és fenntartótól függetlenül minden, egészségügyi szolgáltatás nyújtására és az egészségügyi hatóság által kiadott működési engedély alapján jogosult egyéni egészségügyi vállalkozó, jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet;

Budapest Főváros XVI. kerület lakosainak egészségügyi ellátása két szinten történik, az alapellátás és a szakellátás szintjén.

Helyzetkép és adatok:

A megcélzott csoport jellemzői: XVI. Kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat (továbbiakban: KESZ) feladata a kerület lakossága számára az egészségügyi alapellátás, a járóbeteg szakellátás, valamint a gondozóintézeti gondozás biztosítása. Az ellátandó terület

Budapest Főváros XVI. kerülete, valamint tüdőszűrő- és tüdőgondozó intézetünk a kerület lakosságán kívül Csömör, Kistarcsa és Nagytarcsa községek. A kerületi lakosok számára a fekvőbeteg szakellátást döntően a Flór Ferenc Kórház, a Péterfy Sándor utcai Kórház (belgyógyászat), valamint gyermekek esetében a Bethesda Kórház és a Heim Pál Gyermekkorház biztosítja.

A szolgáltatás helyi sajátosságai: Az alapellátásban a felnőtt lakosságot 7 telephelyen 30 felnőtt háziorvos, a gyermek lakosságot 5 telephelyen 13 gyermekorvos látja el. Az felnőttek ügyeleti és sürgősségi ellátását 7x24 órában biztosítja az egészségügyi szolgálat a Benő utcai telephelyen, a gyermekek ügyeleti ellátását a Heim Pál Kórház végzi.

A felnőtt fogorvosi ellátás 2 telephelyen 12 fogorvossal történik, a gyermekek kezelését a Hősök terén biztosítjuk, itt 5 gyermek fogorvos dolgozik. Szintén a Hősök terén működik a fogszabályozás szakrendelés.

A védőnői hálózat keretében területi védőnőként 2008. január 1. óta 21 fő dolgozik az 5 kerületi telephelyen. Az iskoláskorú gyermekek szűrését és gondozást a 4 iskolaorvos mellett 8 iskolai védőnő biztosítja. A védőnők és az iskolaorvosok összesen 9344 óvodás és iskolás gyermek ellátásáért felelnek a kerületben.

55. sz. táblázat: Várandósanya és csecsemőgondozás

	2003	2004	2005	2006	2007
Területi védőnők száma	26	25	19	20	20
Védőnői látogatások száma	11381	12367	12657	25521	26151
Ebből: csecsemőknél	9676	10521	10382	11060	10739
Egy területi védőnőre jutó látogatások száma	438	495	666	1276	1308
Ebből: csecsemőknél	372	413	472	553	537
Várandós anya tanácsadáson való megjelenések száma	3577	3500	3206	3026	3272
Csecsemő-tanácsadáson való megjelenések száma	5434	5691	5146	5767	5615

Forrás: XVI. kerületi Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat

56. sz. táblázat: A járóbeteg szakellátás heti óraszámai

Szakma	Heti óraszám	Szakma	Heti óraszám
Addiktológia	25	Ortopédia	45
Bőr és nemibeteg	88	Oszteoporózis	30
Bőrgyógyászati gondozó	22	Pszichiatria	10
Diabetológia	15	Pszichiátriai gondozó	48
Fizikoterápia	110	Radiológia	90
Gasztroenterológia	5	Reumatológia	105
Gégészet	65	Sebészet	115
Gyógytorna	60	Szemészet	90
Kardiológia	60	Tüdőgondozó	52
Neurológia	60	Tüdőgyógyászat	48
Nőgyógyászat	75	Ultrahang	30
Onkológia	9	Urológia	30
Onkológiai gondozó	21		

Forrás: XVI. kerületi Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat

A szakorvosi rendelő és a gondozóintézetek igénybevétele csökkent 2006 óta. A csökkenés egyértelműen a vizitdíj bevezetésével függött össze, érdekes módon a vizitdíj eltörlése óta sem emelkedett a betegforgalom a korábbi értékre. A 2007-es évet megelőzően

évente a 300 ezer esetet is meghaladta a rendelő esetszáma, ez az érték jelenleg 250 ezer körül található.

A szolgáltatás szükségességének oka: Az egészségügyi ellátás biztosítása az önkormányzatok kötelező feladatai közé tartozik. Budapesten a szakellátás biztosítása a fővárosi önkormányzat kötelessége, azonban a kerületek dönthetnek úgy, hogy a járóbeteg szakellátást saját hatáskörükben oldják meg. Ezzel a lehetőséggel a YVI. kerületi Önkormányzat is élt.

Együttműködési pontok az egyéb ellátási formákat biztosító intézményekkel: Az alapellátás terén szoros munkakapcsolat alakult ki a Napraforgó Gyermejkölési Központ és Családsegítő Szolgálattal, valamint a Területi Szociális Szolgálattal.

A szakellátás sajátosságai miatt a kórházzal való orvosszakmai kapcsolatok fenntartása, fejlesztése elengedhetetlen feltétel. Meghatározó elem a képzés, továbbképzés, folyamatos gyakorlat, szakmai és etikai kontroll. Az önállóság igénye mellett orvosaink már tíz éve markánsan megfogalmazták a kórházzal való szoros szakmai kapcsolat igényét és a Péterfy Kórház vezetésével kialakítottuk ennek gyakorlatát.

Az ideggyógyászati rendelő, fül-orr-gégészet, kardiológia, sebészet, urológia, diabetológia és nőgyógyászat szakorvosainak többsége változó arányban a kórház és a rendelő részállású munkatársa. Részt vesznek a szakmai osztály munkájában, ügyeleti ellátásban, egymást váltva, szervezett forgó rendszerben, osztott részmunkaidős közalkalmazotti munkaviszonyban látják el a rendelőt.

A kialakított rendszer elsődlegesen a betegellátást jobbítja, ugyanakkor lehetővé teszi a kisebb szakmai osztályok ügyeleti szolgálatainak biztosítását, a kollégák szakmai lépéstartását, fejlődését, jelentősen hozzájárul a szakmai kontrollhoz és a szakorvos utánpótlás, helyettesítés biztosításához.

A kórházi osztályokkal való szoros munkakapcsolat biztosítja a szakképzést, a gyakorlatot, a továbbképzést, a minőségbiztosítás számos elemét, a humán erőforrás utánpótlását. A szakorvosi tudást folyamatosan meg kell újítani. 3-5 év izoláció az ismeretek avulásához vezet.

A kórházi kezelés, műtét sikerét, eredményességét, a beteg sorsát a szakszerű és személyhez kötött – a járóbeteg ellátásban végzett – utókezelés és gondozás nagymértékben befolyásolja.

A személyes, közvetlen kapcsolat az alapellátással és a kórházzal jelentősen javítja az ellátást.

A szakellátás igénybevételét alapvetően meghatározza kapcsolata az alapellátással, a háziorvosokkal. A szakmai egymásrautaltság egyértelmű. Nem párhuzamos ellátást, hanem az alapellátás szükségszerű továbbvitelét, diagnosztikus és terápiás kiegészítését végezzük, törekedve a járóbeteg ellátáson belüli definitív ellátásra. A kétféle tevékenység nem fedi egymást és egyik sem képes a másikat sem helyettesíteni, sem nélkülözni. Az együttműködés hagyományos és a mindennapi gyakorlatra épül. Az Önkormányzat felelősségvállalása a szakellátásban a közös cél, a lakossági ellátás egységesebbé tételét, a kompetenciák egyértelműbb kialakítását, az ellátás, a betegutak jobb megszervezését eredményezheti.

Az egészségügyi ellátás hatékonyságának növelése a lakosság egészségi állapotára a preventív szemlélet és gyakorlat megvalósításától várható. A prevenciós tevékenység nem lehetséges, nem lehet teljes a szakellátás és az alapellátás együttműködése nélkül. Hatékony szűrési programot sem az alap, sem a szakellátás nem képes egyedül végezni.

Feladatok:

Kitűzött szakmai célok: Feladatunk olyan kerületi járóbeteg ellátási rendszer kialakítása, mely az egészségügyi ellátás mindenkor gazdasági, szervezeti működési lehetőségein belül képes a lakosság egészségi állapotának, életminőségének javulásához

feladatának megfelelő mértékben hozzájárulni, az egészségügy dolgozóinak jövőképet, életutat és egzisztenciát biztosítani s ezzel a fenntarthatóságot, a humán erőforrás szükséglet minőségi és mennyiségi növelését is lehetővé tenni.

Prevenció: Az önkormányzat tevékenysége nem merülhet ki pusztán az egészségügyi szolgáltató intézmények fenntartásában, hanem aktív szerepet kell vállalnia az egészségtudatos életmód fontosságának lakossági elfogadtatásában, az egészségmegőrzés eszközeinek megismertetésében. Ebből következően a Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat (KESZ) egyik kiemelt stratégiai célkitűzése lesz a kerületi lakosok egészségmegőrzésével kapcsolatos feladatok irányítása, koordinálása.

Minőségpolitika: Minőségi szolgáltatást csak a célok és az elvárások pontos meghatározásával, az üzleti folyamatok leírásával, és a dolgozók folyamatos képzésével lehet elérni. Ennek legjobb keretrendszerét a minőségirányítási rendszer adja, ezért fontos annak bevezetése.

Kommunikáció, üzletvitel, informatikai fejlesztések: A hatékony működés elképzelhetetlen megfelelő informatikai támogatás nélkül. Ennek, az alapfunkciókon túl, az intézményen belül támogatni kell a klinikai és a gazdasági rendszer közötti adatcserét, pontos készletnyilvántartást, és kontrolling adatszolgáltatást. A telephelyek között pedig elektronikus adatcserét kell megvalósítani mind az ügyviteli folyamatok (work-flow menedzsment), mind a beteg egészségügyi adatainak vonatkozásában. Az adatcserének ki kell terjednie a háziorvosi rendszerekre is, minimálisan lehetővé kell tenni a vizsgáltkérést, beutalást, előjegyzést és a betegadatok cseréjét a háziorvosi praxisok, az ügyelet és a szakrendelő rendszerei között.

Infrastruktúra rekonstrukció: A szakrendelő felújított épületben működik, azonban az alapellátás számos épülete rekonstrukcióra szorul. A KESZ saját bevételei nem teszik lehetővé a háziorvosi rendelők modernizálását, itt mindenképpen önkormányzati szerepvállalásra van szükség. Alternatívaként szóba kerülhet magántőke bevonása és új rendelők építése, erre több piaci szereplő is érdeklődést mutat.

Lakossági tájékoztatás: A KESZ honlapja megújításra szorul, áttekinthetőbb szerkezetben sokkal több, a szolgáltatásokkal és az intézet tevékenységével kapcsolatos információt kell tartalmaznia. A honlapon teljessé kell tenni az orvosok bemutatását, fényképpel és rövid önéletrajzzal kiegészítve. Az orvosok rendelési idejében esetleg bekövetkező változásokat, valamint a szabadságokat szintén publikálni kell a honlapon. Szeretnénk továbbá tájékoztatást adni az egyes szakrendelések előjegyzési naptáráról, az elérhető szabad időpontokról.

Az elmúlt két év eredményei

2007. július 1.-től összevonásra került az alapellátás a szakellátással, az egy intézményhez való tartozást lehetőséget nyújt a jobb és hatékonyabb együttműködésre a betegellátásban.

2007. szeptemberétől egynapos sebészeti beavatkozásokat végzünk intézetünkben. Egynapos beavatkozásokat végeznek a szemészeti, ortopédia, sebészeti, urológiai, valamint a nőgyógyászati osztályok orvosai.

2008. február 1-től a felnőtt ügyeleti ellátás 7x24 órában elérhető a kerületi lakosok részére.

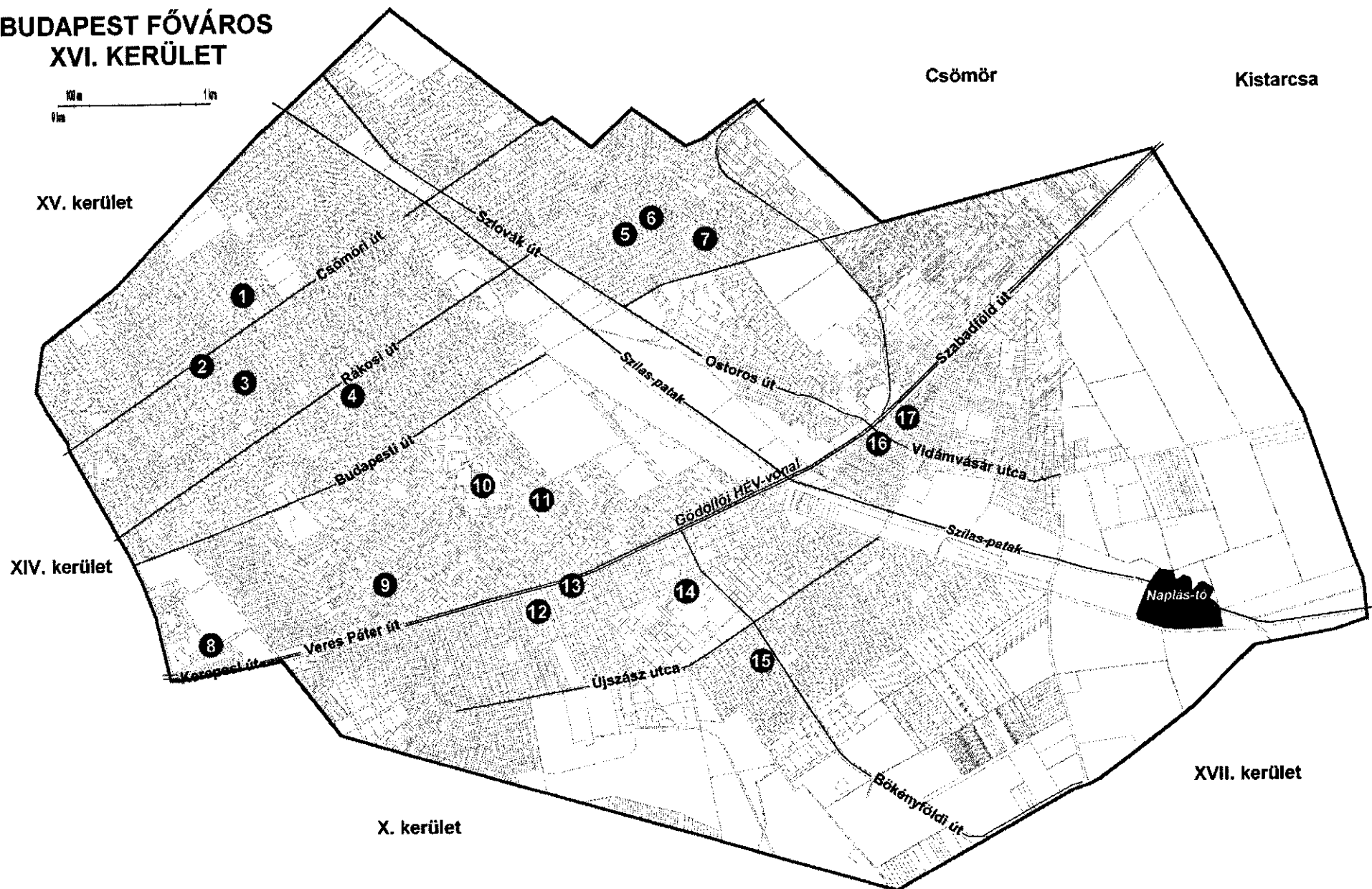
X. MELLÉKLET

A XVI. kerületi szociális, gyermekvédelmi és egyézségügyi intézmények területi elhelyezkedése

Jelölés	Cím	INTÉZMÉNY MEGNEVEZÉSE
1	1161 Érsekújvári u. 7-13.	Területi Szociális Szolgálat - Borostyán Idősek Klubja és Területi Szociális Konyha, Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona
1	1161 Érsekújvári u. 7-13.	Otthon XVI. kerületért Alapítvány Lakóotthona (nem önkormányzati fenntartású)
2	1162 Csömöri út 117.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Felnőtt Háziorvosi Rendelők
3	1161 Hősök tere 7-9.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Gyermek Háziorvosi Rendelők, Felnőtt háziorvosi rendelők, Védőnői Szolgálat, Gyermek fogászat, Felnőtt fogászat
4	1164 János u. 49.	Területi Szociális Szolgálat - Derüs Alkony Gondozási Csoport: Idősek klubja, házi segítségnyújtás, étkeztetés
5	1162 Délceg u. 33.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Felnőtt háziorvosi rendelők
5	1162 Délceg u. 35.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Gyermek Háziorvosi Rendelők, Védőnői Szolgálat, Gyermek fogászat
6	1162 Délceg u. 53.	Csometeház Családi Napközi (nem önkormányzati fenntartású)
7	1162 Monoki u. 67.	Egyesített Bölcsőde - Árpádföldi Borostyán Bölcsőde
8	1163 Cziráki u. 22.	Napraforgó Gyermekjóléti Központ Családsegítő Szolgálat és Nevelési Tanácsadó
8	1164 Cziráki u. 22.	Egyesített Bölcsőde - Szivárvány Bölcsőde
9	1163 Margit u. 33.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Felnőtt Háziorvosi Rendelők
10	1165 Centenáriumí stny 3.	Egyesített Bölcsőde - Centi Bölcsőde
10	1165 Centenáriumí stny 16.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Gyermek Háziorvosi Rendelők
10	1165 Centenáriumí stny 24.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Felnőtt háziorvosi rendelők, Védőnői Szolgálat, Gyermek fogászat
11	1165 Baross Gábor u. 51.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Addiktológiai gondozó, Pszichiátriai gondozó, Gyermekpszichiátria
12	1162 Jókai u. 3.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Gyermek Háziorvosi Rendelők, Védőnői Szolgálat, Felnőtt fogászat, Gyermek fogászat Szakrendelések: Diabvetológia, Endokrinológia, Fizikoterápia, Fül-orr- gégészet, Gyógytorna, Masszázs, Kardiológia, Neurológia, Gyermek neurológia, Nőgyógyászat, Onkológia, Ortopédia, Reumatológia, Röntgen, Sebészet, Egy napos sebészet, Szemészet, Urológia
12	1163 Kolozs u. 36.	Egyesített Bölcsőde - Kerületi Koordináló és Szolgáltatató Bölcsőde
13	1165 Veres Péter út 109.	Területi Szociális Szolgálat - Reménysugár Gondozási Csoport: idősek klubja, házi segítségnyújtás, étkezés, Nyugdíjasok Segítő Szolgálat
14	1165 Hunyadvár u. 43/b.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Felnőtt háziorvosi rendelők Bőr- és nemibeteg gondozó, Tüdőgondozó
15	1163 Zsenge u. 25.	Fővárosi Önkormányzat Péterfy Sándor utcai Kórház – Rendelőintézet és baleseti Központ Nappali Kórháza (nem önkormányzati fenntartású)
16	1165 Vidámvásár u. 5-7.	Területi Szociális Szolgálat - Segítőkéz Gondozási Csoport: idősek klubja, házi segítségnyújtás, étkezés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
17	1164 Rádió u. 10.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Gyermek Háziorvosi Rendelők, Felnőtt háziorvosi rendelők, Védőnői Szolgálat, Gyermek fogászat

BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLET

100 m
1 km

**XI. A SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCI FELÜLVIZSGÁLATÁRA
VONATKOZÓ KÉPVISELŐ-TESTÜLETI HATÁROZAT**

250/2008

KIVONAT

KÉSZÜLT AZ EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG 2008. DECEMBER 8-ÁN MEGTARTOTT NYÍLT ÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVÉBŐL

5./ Napirendi pont:

Szociális szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata

A Bizottság az alábbi határozatot fogadta el:

493/2008. (XII. 08.) E.Sz.B. határozat:

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének Egészségügyi és Szociális Bizottsága javasolja Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének, hogy Budapest Főváros XVI. kerület Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció Felülvizsgálatát fogadja el.

Szavazás eredménye: 5 igen, 1 tartózkodás

Határidő a 2008. december 17-ei Képviselő-testületi ülés

Felelős: Gáspár József bizottsági elnök

Budapest, 2008. XII. 08.

(a jegyzőkönyv dátuma)

Gáspár József
bizottsági elnök
sk.

Tupi Miklós
jegyzőkönyv hitelesítő
sk.

A kivonat hitelesítő:

Müller Kinga
Intézményi referens

A kiállítás dátuma
2008. XII. 09.